

ffisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

nr. 6 oktober 2008 • årgang 61

**Intervju med
ny GIS**

s.6-7

Stealth-teknologi

s.18-19

**Forsvaret skal
omstilles**

s.52-54

**Forsvarets livreddende
våpen**

s.60-62

**Ett yrke
– én organisasjon**

GRIPEN NEXT GENERATION

ALLE OPPDRAG
I NORD – I NORGE – I NATO

GRIPEN NEXT GENERATION (NG) er et multirolle-kampfly som kan løse alle typer oppdrag. Gripen NG er, med sin store rekkevidde, høye fart, unike manøvrerbarhet og avanserte sensor-systemer, en betydelig oppgradering av den versjonen som allerede er levert til andre NATO-land.

Sverige tilbyr Norge et kampfly som tilfredsstiller alle Luftforsvarets krav. Gripen løser alle oppdrag. I Nord. I Norge. I NATO.

For mer informasjon om Gripen gå til
www.gripen.com ● ● ● ●

www.saabgroup.com

SAAB

Offisersbladet

Nr. 6 – 61. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Eivind Røvde Solberg

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Ekebergåsen 76, 1900 Fetsund
Telefon +47 63 88 42 00
Mobil +47 98 20 54 16
Telefax +47 63 88 50 80

(Bekreftet opplag 2008: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis
BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for
innholdet og de meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2008:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 7 desember	21.11	05.12

Grafisk produksjon:

Design: punkt&prikke... jeanettelarsen@bluezone.no

Trykk: LOS Grafisk

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt
av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

Foto: FMS

Redaksjonen avsluttet:

9. oktober 2008

Fagpressen

OPPLAGSKONTROLLERT

Offisersbladet – en stadig viktigere informasjonskanal for ansatte i Forsvaret

I min forrige lederspalte, skrev jeg om mine opplevelser på tur/retur reise til Bardufoss, og mangel på morgenrute til Bardufoss, og ettermiddagsrute fra Bardufoss. Mine og andres negative opplevelser rundt dette står fast. Jeg har faktisk fått en rekke henvendelser som støtter opp under det faktum at rutetilbudet er for dårlig tilpasset. Men mitt "sleivspark" om at de som har inngått avtale med Norwegian, burde gått på kurs i forhandlingsteknikk, legges herved død. Jeg har i etterkant fått informasjon om at Forsvarets ledelse fikk det de ønsket, i forhold til det de var villige til å betale for. Derfor ble min kritikk som å "rette baker for smed". Det var aldri min intensjon å kritisere enkeltgrupper eller personer i FLO-systemet, som til tross for sterk underbemanning gjør en utmerket jobb på alle nivåer. Jeg presiserer likevel at i min lederspalte kommer jeg også i fremtiden til å gi uttrykk for mine egne meninger og tanker. Denne spalten er bare min, for BFOs offisielle standpunkt, kommer nemlig til uttrykk i lederartikkelen til leder BFO, Eivind Røvde Solberg, samt på de gule fagforeningssidene "BFO-informerer".

Etter stort påtrykk om å få spalteplass til kampflysaken, har jeg måttet revurdere min avgjørelse i forrige lederspalte om redusere/kutte ut artikler om kampflydebatten. Meningen var at vurderinger og avgjørelse i denne sluttfasen, skulle overlates til fagkompetansen og Stortinget. Jeg innser nå at dette vanskelig lar seg gjøre. Jeg har fått, og får stadig henvendelser fra enkeltmedlemmer og næringsinteresser, som ønsker artikler og leserinnlegg på trykk i Offisersbladet. Jeg får heller hygge meg med det faktum at mange ønsker å bruke Offisersbladet som en arena for saklig debatt rundt viktige temaer. Derfor åpner jeg slusene igjen, og førstemann ute er generalløytnant (p) Einar Smedsvig, som blant annet var generalinspektør for Luftforsvaret fra 1991-97, og som har over 5.000 flytimer bak seg, flere av de på F-16.

Så til ett av satsningsområdene til BFO fremover. Som du ser, så har denne utgaven et temahefte stiftet inn i midten av bladet. Temaene vil være militær utdanning og lederskap, og er BFOs nyetablerte faglige temahefte. Denne gang settes lyset på militært lederskap. Målsetningen er å skape et nytt forum som både skal åpne og fornye diskusjoner relatert til militær ledelse og profesjonskunnskap. Dette håper vi kan bli en viktig arena for tverrfaglige diskusjoner av teoretisk, praktisk og empirisk art. Dette skal være en kanal for fri debatt preget av faglige argumenter og motargumenter. Vi ønsker at de faglige innleggene også skal belyses gjennom det vi velger å kalle innhugg. Innhugg vil være korte praksisnære tilsvare til artiklene som trykkes. Med dette som bakgrunn håper BFO å bidra til å synliggjøre og utvikle ulike aspekter ved den militære profesjonskunnskap. Offisersbladet og BFO vil kontakte og benytte både militær og sivil fagekspertise på området, og håper med dette på en konstruktiv debatt. Temaet i desemberutgaven vil være avdelingsbefalsordningen.

Forsvarsbudsjettet er nettopp lagt frem, og i denne utgaven kan dere lese BFOs umiddelbare reaksjoner og betraktninger. I desemberutgaven vil det komme en utvidet sak over flere sider, der BFO analyserer det fremlagte forsvarsbudsjett. Med andre ord – spennende tider med utallige utfordringer. Jeg avslutter med å si at jeg er stolt av å jobbe i BFO, som med sine erfarne og faglig svært dyktige forhandlingsledere, er den organisasjonen som virkelig bidrar i de store prosessene, til det beste for sine medlemmer, og alt befall for den saks skyld.

Einar Holst Clausen
Redaktør

UTENLANDSBEORDRING

VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?

VOLVO INTERNATIONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

THE ALL NEW VOLVO V70

Pris fra EUR 23 250 (2.0D)

THE ALL NEW VOLVO XC70

Pris fra EUR 28 870 (D5)

VOLVO XC90

Pris fra EUR 30 975 (D5)

ONE WORLD, ONE MARKE

Velkommen til en informativ samtale med
Jon Bergersen, Tax-Free Sales tlf 22 88 26 05, mobil 901 35 280, fax 22 64 55 17
e-mail: jon.bergersen@bilial.no

bilial
Nordens største bilkjede

Redaktørens leder: Informasjonskanal	3
Intervju med ny GIS	6
Luftforsvarets skolesenter Kjevik	8
Intervju med Viseadmiral Finseth	10
Sjøkadetter tok sjansen	14
Leserbrev	16
Stealth-teknologi	18
Opprydding på Hjerlann	20
BFO leder: Ledelse og lederskap	21
Gule sider Kommentar til statsbudsjettet	22
Gule sider	26
KAFO & BESO leder	38
Kjekt å ha	40
Systemoperatør og soldat	41
En suksesshistorie i Forsvaret	42
Norske vikinger tilbake på Island	44
Internasjonale nyheter	48
Økende militært samarbeid med Latvia	49
Norsk militær bistand	50
Forsvaret skal omstilles	52
Litt av hvert	55
Intervju med Kommandør Stubberud	56
Vår mann i Beijing	58
Norges nye og livreddende våpen	60
En rogalending i Bodø-vinden	63
Russernes bombefly	64

NY GENERALINSPEKTØR

-Som ny generalinspektør for Sjøforsvaret vil jeg sette hovedfokus på personell og kompetanse, innfasing av fartøyer og materiell samt operative leveranser.

Den nye generalinspektøren for Sjøforsvaret, kontreadmiral Haakon Bruun-Hanssen, se utfordringen i å beholde de menneskene som allerede arbeider i Sjøforsvaret – og å sikre rekruttering i årene fremover. – Vi ser allerede resultatene av SNU 09 i form av økt rekruttering. Samtidig ser jeg utfordringene i forholdet mellom menneskene i Sjøforsvaret og den kompetanseutviklingen vi må gjennomføre. Som ansvarlig for styrkeproduksjonen i Sjøforsvaret blir forholdet "personell og kompetanse" særdeles viktig. Jeg vil derfor arbeide aktivt for at GIS får økt ansvar for personellet i Sjøforsvaret. Det er vi som har "skoene på", og det er vi som vet hvor den "trykker". Dersom vi skal videreutvikle vårt personell og effektivisere kompetanseutviklingen, må Generalinspektøren gradvis få tilført mer "kontroll" med "eget" personell. (Foto: Torbjørn Kjosvold).

**Av J. Ketil Steine, kommandørkaptein/
informasjonssjef i Sjøforsvaret**

Ny GIS har fokus på personell, kompetanse, innfasing og økt operativitet.

Kontreadmiral Haakon Bruun-Hanssen – den nye generalinspektøren for Sjøforsvaret – er klar i sine prioriteringer: - Jeg "overtar" et sjøforsvar i rivende utvikling, og jeg skal videreføre denne positive utviklingen og det arbeidet min forgjenger har igangsatt og delvis fullført.

Ny og moderne struktur

Bruun-Hanssen minner om at Sjøforsvaret er inne i rivende utvikling:

- Vi er i ferd med å motta nye fregatter i Fridtjof Nansen-klassen og de seks nye kystkorvettene i Skjold-klassen. Vi skal oppgradere både minefartøylene og ubåtene i Ula-klassen, og vi arbeider med å få på plass et nytt logistikkfartøy i planene fra 2013. Også materiellet i Marinens Jegervåpen er oppgradert, og oppgraderingen fortsetter, sier han og minner om at ikke bare Marinen, men også Kystvakten gjennomgår modernisering:

- Det siste av de fem IKV-fartøylene i Nornen-klassen ble mottatt i vår, og de fem nye, hurtiggående "datter"-fartøylene til Nornen er bestilt. Det første av i alt tre fartøyer i Barentshav-klassen mottas i første halvår 2009. Svalbard- og Nordkapp-klassen er oppdatert for å ta imot de nye NH90 helikoptrene, som forventes å komme til Kystvakten i 2010 og til fregattene i 2011.

-Videre innfasing må gi raskere økt operativitet

Sjøforsvaret er materiellmessig styrket i løpet av de siste årene, og er i ferd med å etablere en av Europas mest moderne marine- og kystvaktstyrker.

- "Liten – men effektiv", som tidligere GIS - og flere andre - har beskrevet Sjøforsvaret i fremtiden, sier Bruun-Hanssen:

- Nå er det viktig å fullføre moderniseringen på en skikkelig måte. Samtidig må Sjøforsvaret øke sine operative leveranser gradvis de nærmeste årene, mener han. Han ser også at disse to forholdene kan komme til å stå i motsetning til hverandre, og at ballansen mellom dem blir en utfordring frem mot 2012:

- Like fullt vil jeg legge vekt på at vi kan stille også de nye fartøylene i operasjoner så raskt som mulig – nasjonalt, internasjonalt og til NATOs stående styrker, sier GIS og legger

FOR SJØFORSVARET

vekt på å fortsette det gode samarbeidet som hans forgjenger har etablert innad i NATO – særlig med marinemiljøene i Storbritannia og Nederland.

"Hva er godt nok?"

Bruun-Hanssen minner samtidig om at sjøforsvaret er inne i et "vekslingsfelt": - innfasingen av nye fartøyer resulterer i reduserte operative leveranser fra Sjøforsvaret de nærmeste årene. Dette er varslet og akseptert – også fra politisk hold, sier Bruun-Hanssen:

- Likevel er det mitt mål at vi snarest mulig vil kunne øke våre operative leveranser. Jeg vil at dere skal se på den videre innfasingen som en naturlig bevegelse mot økt operativitet. Underveis mot 2012 må vi vurdere operativ status på våre fartøyer, og være klarere – både nasjonalt og internasjonalt – på hvilke oppdrag vi kan gjennomføre med den status vi tross alt har – på fartøyer og personell.

-Forsvaret har vært i kontinuerlig omstilling de siste tiårene – skjønner du at folk begynner å bli slitne?

-Ja, og jeg har stor forståelse for at også menneskene i Sjøforsvaret har merket, og vil merke belastningen knyttet til omstillingen, svarer Bruun-Hanssen og minner om at både de ansatte og familiene har opplevd usikkerhet knyttet til fremtidig tjeneste og arbeidssted. Mange er berørt, og flere er i tilsvarende situasjon nå og i året som kommer:

- Det blir derfor viktig å skape ro i organisasjonen. Med den nye strukturen på plass, er det nå tid for å skape forutsigbarhet for de ansatte, og å bygge kompetanse på de stedene Sjøforsvaret er bestemt lokalisert, mener han, og slår fast:

"Uten menneskene intet sjøforsvar"

- Uten mennesker til å betjene de maritime styrkene – på land, langs kysten og på havet – hjelper det lite med moderne fartøyer og moderne utstyr. Derfor henger strukturen og mennesker nøye sammen, slår Bruun-Hanssen fast: - Jeg vil derfor ha økt fokus på personlig utvikling og kompetanseheving. Samtidig må vi også gi anerkjennelse og vise respekt, og jeg vil videreføre det arbeidet min forgjenger har igangsatt - både for å bedre forutsigbarheten, og for å redusere ulempene for familielivet. Det vil alltid være "annerledes" å arbeide i Forsvaret generelt og i Sjøforsvaret spesielt. Selv om det vil være Sjøforsvarets behov som skal prioriteres, må vi ta inn over

oss at det også vil være individuelle ønsker og krav i vår organisasjon. Derfor vil jeg arbeide aktivt for at vi i stadig større grad skal oppnå sammenheng mellom våre krav og den enkeltes forventninger.

- Er Sjøforsvaret en attraktiv arbeidsplass?

- Jeg mener "ja" - men vi kan alltid bli bedre, svarer Bruun-Hanssen: - Vi har allerede flotte, kunnskapsrike, dedikert fagmennesker på alle plan og nivåer. Og jeg vet at vi er attraktive – særlig når det sivile arbeidsmarkedet er i oppgang. Jeg registrerer også at mange norske maritime næringer er på jakt etter menneskene i Sjøforsvaret, sier han og minner om den siste medarbeiderundersøkelsen, som viser at ord som "tilhørighet" og "utfordringer" er positive tilbakemeldinger, mens "manglende forutsigbarhet", "ulempes for familien" samt økonomiske betingelser – lønn og tillegg – veier negativt: - Dette vil jeg ta ytterst alvorlig, samtidig som jeg vet – både av samtaler med kolleger, og av egen erfaring – at Sjøforsvaret har en rekke kvaliteter å tilby: Variert tjeneste, utfordringer i kø, gode kolleger, gleden ved å være med på å videreutvikle en av Europas mest moderne mariner og kystvakt, internasjonal tjeneste, seiling i NATO-styrker – og mye mer.

- Kan du ikke bare gi de ansatte økt lønn?

- Lønn er én av flere motiverende faktorer for de fleste av oss. Samtidig innser jeg at vi ikke alltid kan konkurrere på lønn. Derfor vil jeg i økende grad vektlegge de positive sidene ved å arbeide i Sjøforsvaret. Jeg vil også arbeide for å redusere ulempene ved å være i et krevende og risikofylt yrke. Dette må imidlertid gjøres uten å redusere profesjonaliteten og kvaliteten i Sjøforsvaret. Dette betinger økt bemanning og ressurstilgang. Det blir min jobb som generalinspektør å fortsatt argumentere for disse rammebetingelsene. Samtidig må jeg – og dere – være smartere og mer effektive i vår utdanning, trening og øving – slik at vi fortsatt leverer operativ evne av høy kvalitet, svarer Bruun-Hanssen: - Relevante, operative leveranser er nøkkelen til suksess. Dette styrker vårt omdømme – og dermed synet på Sjøforsvaret som en attraktiv arbeidsplass. Dette gir oss også nødvendige argumenter for å be om en ressurstilgang som understøtter disse "leveransene".

"SST til Bergen"

Omstillingen er ikke over, men GIS har et

berettiget håp om arbeidsro de kommende årene:

- Vi må få lov til å "sette" organisasjonen uten store omveltninger hvert andre, tredje eller fjerde år. Likevel: Den 1. august 2009 skal Sjøforsvarsstaben være på plass i Bergen. -Vi har utfordringer, men jeg har bedt om den nødvendige ro også i denne prosessen. Vi må ta vare på menneskene – enten de blir med oss over fjellet, eller de skal finne seg ny jobb i Oslo-området eller andre steder. Det formelle løpet – med drøftinger og et nært samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene – skal gjennomføres: - Som GIS ser jeg frem til å etablere et samlet sjøforsvar i Bergen. Jeg ser flere fordeler enn ulemper. Samtidig ser jeg også utfordringene i forhold til fortsatt å markere Sjøforsvaret som en viktig – og integrert – del av Forsvaret og Forsvarets øverste ledelse, avslutter den nye Generalinspektøren for Sjøforsvaret, kontreadmiral Haakon Bruun-Hanssen.

GIS OM Å "BEHOLDE, VIDEREUTVIKLE OG REKRUTTERE"

Den nye generalinspektøren ser utfordringen i å beholde de menneskene som allerede arbeider i Sjøforsvaret – og å sikre rekruttering i årene fremover. Vi ser allerede resultatene av SNU 09 i form av økt rekruttering. Samtidig ser jeg utfordringene i forholdet mellom menneskene i Sjøforsvaret og den kompetanseutviklingen vi må gjennomføre. Som ansvarlig for styrkeproduksjonen i Sjøforsvaret blir forholdet "personell og kompetanse" særdeles viktig. Jeg vil derfor arbeide aktivt for at GIS får økt ansvar for personellet i Sjøforsvaret: Det er vi som har "skoen på", og det er vi som vet hvor den "trykker". Dersom vi skal videreutvikle vårt personell og effektivisere kompetanseutviklingen, må Generalinspektøren gradvis få tilført mer "kontroll" med "eget" personell, mener kontreadmiral Bruun-Hanssen.

Luftforsvarets skolesenter på Kjevik – best på utdanning

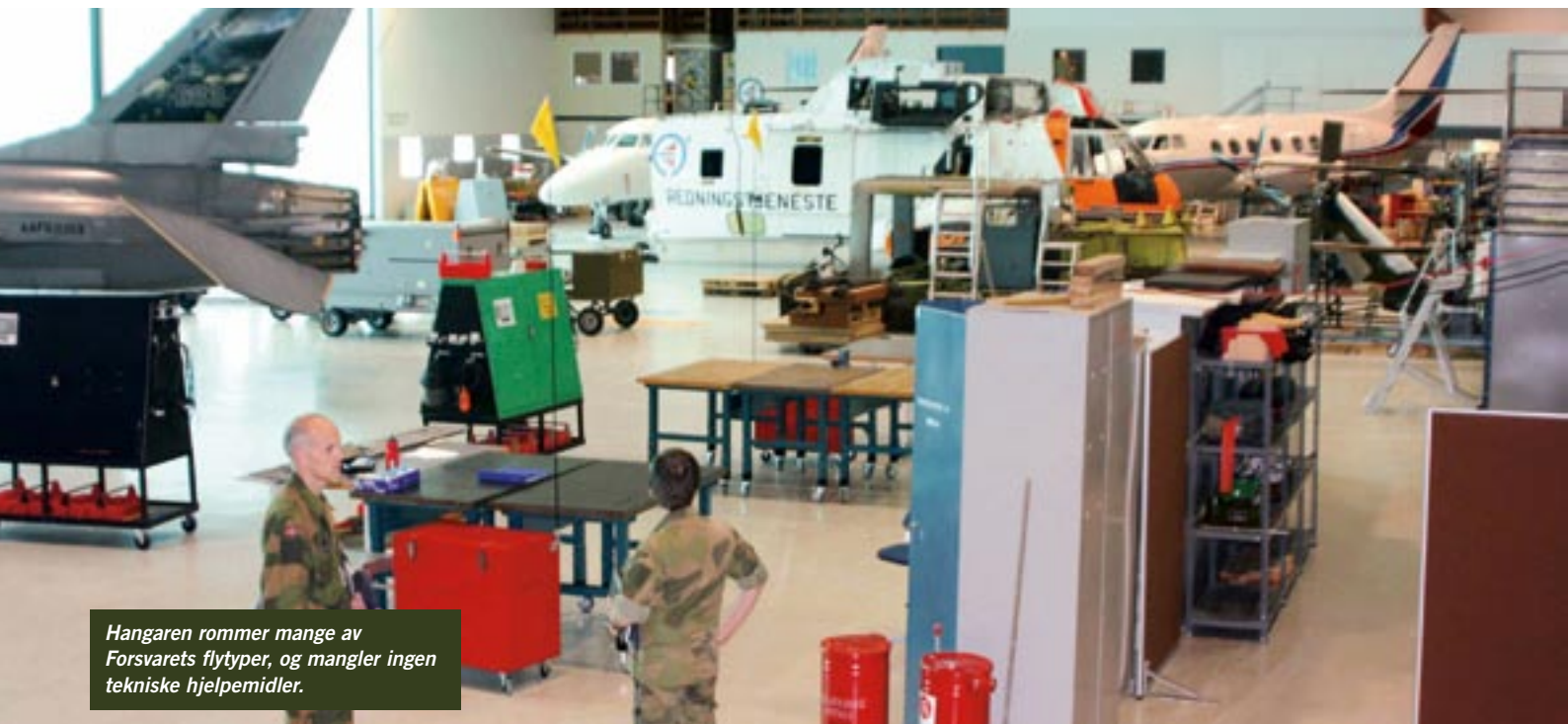
Det er med disse ord Offisersbladet blir ønsket velkommen på Kjevik, av sjefen på LSK, oberstløytnant Sanna. Etter en grundig brief, samtaler med ledelsen, og en omvisning i skolelokalitetene i september, er Offisersbladet langt på vei enig i skolesenterets ambisiøse uttalelse.

Offisersbladet fikk en grundig orientering. Fra venstre Stabschef/NK oblt Hopland, sjef LSK oblt Sanna og sjef LTSK oblt Solvik.

Dataprogrammet TTP Technical Training Package er et fantastisk verktøy for teknikerutdanningen.

Hangaren rommer mange av Forsvarets flytyper, og mangler ingen tekniske hjelpemidler.

Skolesjefen i et øyeblikks betenksomhet, under befalssamlingen der den tankevekkende filmen om seksuell trakkasering i Forsvaret ble vist. Temaet ble da også debattert med fremmøtt befal i etterkant.

Major Liv Judith Olsen stortrives som kvinnelig stabsoffiser og befalsskolesjef på Kjevik, med motiverte ansatte og elever. Hun ønsker seg flere kvalifiserte kvinnelige søkere til befalsskolen, og er bekymret over at så mange kvinnelige søkere ikke møter opp etter å kommet inn på befalsskolen. Hun peker på utfordringer rundt stadig flere faglige pålegg, uten tilføring av midler og stillingshjemler.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Tyskerne bygde ut Kjevik for sine jagerfly, rekognoserings- og bombefly under krigen. Forsvaret overtok i 1946, og Kjevik startet dermed sin utvikling til hva det har blitt i dag. Det var Luftforsvarets tekniske skole som i 1946 først etablerte seg. I årene som kom, gikk det slag i slag med utvidelse og etableringen av utdanningstilbud innen foto, redningsutstyr, våpenteknisk befalsskole, materiellfag, samband og radar. I 1977 fikk "barnet" navnet Luftforsvarets tekniske skolesenter, og fra 1993 til 2002 hadde Kjevik også teknisk krigsskoleutdanning. Kjevik har alltid fornyet seg i takt med tiden, og i 1999 ble de omdøpt til Luftforsvarets skolesenter. Den siste forandringen kom i 2002, da Luftforsvarets befalsskoler ble samlet på Kjevik.

Skolesenterets viktigste oppdrag er i dag flyteknisk utdanning (typeutdanning fly/helikopter), C21 Systemer og sensorer, i tillegg til befalsskolen. Kompleksiteten i utdanningstilbudet på Luftforsvarets tekniske skole er enorm. Sjefen på LTSK, oberstløytnant Inge Solvik orienterte om inndelingen i faggruppene på skolen, som er: Faggruppe Kampfly, Faggruppe helikopter/flermotor/bakkeutstyr, Faggruppe Flyfag og Faggruppe LOS/Luftvern. For å illustrere noe av kompleksiteten i hver av disse gruppene, så hør bare hvilke felt det utdannes på innen eksempelvis Faggruppe helikopter/flermotor/bakkeutstyr:

- Bell 412 system/motor
- Sea King system/motor
- NH 90 system/motor
- P3 Orion system/motor
- C-130 Hercules system/motor
- P3/C130 avionikk (instrumenter etc)
- Helikopter avionikk
- Helikopter våpensystem
- Bakkeutstyr

For å få til alt dette, er det én sjef(kaptein) pr faggruppe, og i gjennomsnitt 10 instruktører/spesialister, til å undervise. Kvaliteten på så vel utdanning som på instruktører, høster internasjonal anerkjennelse, og er da også godkjent etter de strengeste internasjonale kvalitetsnormer. Sjef LSK oberstløytnant Sanna, og hans stabssjef oberstløytnant Hopland, kunne da også stolt fortelle Offisersbladet om et utstrakt internasjonalt samarbeid på videreutvikling av utdanningsmateriell, uttesting av programvare til utdanning, samt felles kursdeltagelse, for å nevne noe. Faktisk er ca 20% av elevene på LSK utlendinger, fra land som Danmark, Tyskland, Baltikum, Italia og Nederland. Nå viser det seg også at flyselskapet Lufthansa

har fått øynene opp for kvaliteten på utdanningen av teknikere fra LSK. De har vist interesse for et eventuelt samarbeid på utdanningssiden. Oberstløytnant Solvik kunne fortelle at LSK også har et utstrakt samarbeid med Universitetet i Agder på blant annet luftfartshøgskole-utdanning (Bachelor i ingeniørfag og luftfartsfag), og multimedie-utdanning. De samarbeider også med Sjøforsvaret på gassturbinundervisning og utdanning av flydekkbesetning (Kystvakt).

Etter en hel dag med orientering og omvisning på Kjevik, blir Offisersbladet mer og mer klar over hvilket utdanningstilbud, og hvilke enorme fagfelt skoleavdelingen på Kjevik tilbyr i dag. Det blir rett og slett for mye til å få med i en artikkel som denne. Men det som kanskje imponerte mest i løpet av runden rundt på Kjevik, og som jeg derfor bare må ta med, er fagmiljøet og de ansatte ved avdelingene. De ga alle et inntrykk av positivitet og evne/vilje til nytenkning, og holdningen var tydeligvis at ingenting er umulig. De har eksempelvis vært med å utvikle dataprogram for opplæring av teknikere på F-16 (Tactical Training Package TTP), samt et dataprogram for å lære å betjene radioen MRR. Det er nesten som en virtuell virkelighet, der du utfører de forskjellige arbeidsoppgaver som om du skulle stått ved siden av F-16, men du bruker peker og musetaster til å utføre det. Med slike programmer spares mye tid, og arbeidsoppgaver/rutiner kan øves inn før man går løs på en av de to F16 maskinene som de blant andre har stående i hangaren. Dessuten har Kjevik selv laget en Lynx simulator, ved hjelp av data hyllevare og mange "Petter Smart" løsninger. Det arbeides nå også med en selvbygd og meget virkelighetsnær NH-90 simulator, som det dessverre ikke ble gitt anledning til å ta bilde av foreløpig. I tillegg til dette, så utvikler Kjevik nå også flere digitale hjelpemidler, som i fremtiden helt klart kan føre til mer effektiv læring, og økonomiske innsparinger.

Helt til slutt, en liten frustrasjonsmelding fra en svært så aktiv skolesjef. Sanna er meget spent på om han skal utdanne mekanikere til vedlikehold av Luftforsvarets nye C-130 J? Da må nemlig LSK snart motta en ordre. For det er en selvfølge at instruktørene som skal foreta undervisningen, selv bør være skolert i forkant. Alt i alt ble det en meget positiv og interessant dag på Luftforsvarets skolesenter på Kjevik, som i følge skolesjef Sanna, har en stor utfordring med å gjennomføre alt som skjer samtidig på sommeren, samtidig som befalet skal avvikle sin ferie. Men til tross for dette prioriterer han at de ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø.

Viseadmiral Jan Eirik Finseth får mye å sette seg inn i. Her får han HMS-koffert av Forsvarssjefen.

Viseadmiralen overtar kommandoen av Forsvarsstaben på plassen utenfor ledelsesbygget på Akershus festning.

Intervju med sjef Forsvarsstab og stedfortredende Forsvarssjef

Viseadmiral Jan Eirik Finseth

Fra en relativt beskyttet posisjon som generalinspektør for Sjøforsvaret, ble kontreadmiral Jan Eirik Finseth utnevnt til viseadmiral og sjef Forsvarsstab 3. september 2008. Han overtok embete etter generalløytnant Arne Bård Dalhaug, som har fått ny stilling i Brussel. Som sjef Forsvarsstab, får admiralen en helt annen hverdag og betydelig flere utfordringer enn han noen gang har hatt i sin karriere og mange er spent på hvilke grep han vil ta i den kommende omstillingen.

Av forhandlingsleder **Ragnar Dahl**

Som kystartillerist, har jeg kjent viseadmiralen helt tilbake fra befalsskoletiden. Gjennom hele sin karriere har han blitt kjent for sin lojalitet, tempo, entusiasme, målfokusert og utålmodighet. Involvering og inkludering er bra, men når beslutningen er fattet er det full fart. Kommende omstilling vil gi betydelige utfordringer, kanskje enda større enn de vi har hatt de siste årene. Det kan fort hende at Admiralen vil oppleve lov- og avtaleverk som et hinder for effektiv måloppnåelse, men det blir en del av hans nye hverdag. La meg innledningsvis gi et lite bakteppe for intervjuet.

Samarbeid

I arbeidslivet finnes et sett lover og regler arbeidsgiver, arbeidstakerorganisasjonene og hovedverneombudet må følge. Forsvarssjefen mottar sine ordre fra Forsvarsdepartementet (FD) og det er ikke bestandig slik at de har innsikt i prosesser, kompleksitet og utfordringer dette gir for Forsvarssjefen i

forhold til å gjennomføre oppdragene innenfor rammen av lov- og avtaleverk. Før år 2000 tok det ca 6 år å gjennomføre en endring i Forsvaret, dette ble, gjennom godt samarbeid, redusert til i underkant av 2 år. Nå pålegges vi å gjøre disse endringene på mindre enn ett år uten at lov- og avtaleverk er endret. Ansvaret er gitt sjef Forsvarsstab Jan Eirik Finseth. Det sier seg selv at dette blir en tøff oppgave.

Forsvarets Hovedarbeidsmiljøutvalg som arena

Sjef Forsvarsstab innehar i dette året ledervervet som leder Forsvarets Hovedarbeidsmiljø-utvalg (FHAMU) og general Arne Bård Dalhaug presenterte sin etterfølger på FHAMU-møte i august. BFO gir honnør til generalen for hans innsats, vilje og beslutningsevne for å redusere arbeidsbelastningen i Forsvaret, men som dere kjenner til gjenstår mye. I politisk styrte prosesser gir AML et bedre vern ifht tempostyrte omstillingsprosesser, enn det Hovedavtalen gir. Det er i denne settingen, viseadmiral Jan Eirik Finseth gjør sin inntreden og som danner bakgrunnen for dette intervjuet.

Admiralen overtar Forsvarsstaben

3. september var det kommandoskifte i Forsvarsstaben. Generalløytnant Arne Bård Dalhaug er avtroppende, han tiltrer ny stilling i Brussel, viseadmiral Jan Eirik Finseth overtar både som sjef Forsvarsstab og stedfortredende Forsvarssjef. Det ble en stilfull seanse, som seg hør og bør. Forsvarsstab og representanter fra Forsvarsdepartementet med flere deltok på kommandoskifte. Officersbladet er spent på hvordan overgangen mellom generalen og viseadmiralen blir. De har vidt forskjellige egenskaper og ledelsesform. Det blir nok noen runder før vi har tilpasset arbeidsformen. BFO gratulerer den nyutnevnte viseadmiralen og ser frem til samarbeidet.

Portrettintervju med ny sjef Forsvarsstab

Officersbladet møter opp til avtalt tid. Jeg ser han er opptatt med papirer som skal signeres, men det tar mindre enn ett minutt før vi sitter rundt bordet og er klar. Overraskelsen er liten, når åpningssetningen er "beklager, jeg har hatt kontinuerlige møter i hele dag og ..." Javel tenker jeg,

Finseth tiltrer stillingen som sjef for forsvarsstaben, og går smilende inn i en periode full av utfordringer for Forsvaret.

han er like engasjert som tidligere, men etter kort tid snakker vi om de generelle utfordringene som ligger foran oss. Nedenforstående er et utdrag av de problemstillinger vi var innom.

Hvilke kortsiktige utfordringer ser du foran deg?

- Det nærmeste året skal vi flytte ut generalinspektørene, vi skal omorganisere dagens Forsvarsstab, etablere INI-strukturen og redusere antall driftsenheter. En av de større utfordringene er å nedlegge Forsvarets fellesoperative hovedkvarter og landsdelskommando Nord-Norge og opprette Forsvarets operative hovedkvarter. Utover dette skal det skje en masse mindre og større endringer som følge av de pålegg vi har fått fra politiske myndigheter, sier Finseth.

- Dette er et voldsomt arbeid under knappe tidsfrister og det betyr at vi er nødt til å ha et nært og tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene og Forsvarets hovedverneombud, for å finne de løsningene som sikrer pålagte endringer og på samme tid ivaretar kravene til et forsvarlig arbeidsmiljø.

Om vi skal være mer spesifikk, når og hvordan skjer disse endringene?

- I første omgang skal vi etablere Forsvarssjefens direkte underlagte sjefer frem til jul og deretter skal vi sikre at strukturen endres og bemannes slik at vi er mest mulig etablert senest 1. august neste år. Den kanskje største usikkerheten ligger i at beslutningene om FLO (FRIFLO) ikke er tatt av departementet, men de utfordringene tar vi tak i, når beslutningen er fattet.

Organisasjonene og hovedverneombudet er svært skeptisk til den tidsplanen som er lagt ifh til lov- og avtaleverk. Vi er klar over at dette skyldes de fristene politiske myndigheter har satt, men...?

- Jeg er klar over at tiden ikke tillater optimale løsninger, men håper at vi i fellesskap kan finne frem til løsninger som ivaretar Forsvarets behov for endring ut fra et ressursmessig, oppdragsfokustert og et personellmessig synspunkt. Vi vil legge forholdene til rette for at dette kan skje i et ønske om at personellet ivaretas og blir med videre. Denne gangen er ikke fokuset å redusere antall ansatte, men å

bygge opp og endre organisasjon, styringslinjer og sikre at arbeidsgiveransvaret ivaretas på en forsvarlig måte.

Ofte skjer det ting vi ikke har forutsatt. Hvilke tiltak vil bli iverksatt om vi ikke klarer å holde tidsplanen for omstillingen?

- Jeg er forberedt på overraskelser i den betydningen at kompleksiteten kan medføre endringer i den plan vi har lagt. Men det får vi ta når de utfordringene dukker opp. I denne sammenheng forholder jeg meg til de vedtak FHAMU har fattet ifh til å rapportere tilbake til FD dersom uforutsette hendelser, utfordringer eller lov- og avtaleverk er til hinder for å gjennomføre omstillingen ifh til fastsatt tidsplan. Dette har også Forsvarssjefen gitt tydelig uttrykk for.

Forsvaret må i dag konkurrere om arbeidskraften. I så måte har Forsvaret betydelige utfordringer i årene som kommer. Hvordan har du tenkt å sikre at vi har det rette personellet? Nå lener Finseth seg litt tilbake og jeg aner en liten programmerklæring:

- Da er vi inne på rekruttering og det faktum

Generalinspektør for Sjøforsvaret, Jan Eirik Finseth, under vinterøvelsen, Battle Griffin i 2005.

at utfordringene fra 2001 mht alderstrukturen og Forsvarets framtidige behov ser ut til å gjenta seg. Gevinstene av de tiltakene vi iverksatte hovedsakelig i perioden 2001-2005, er i ferd med å forsvinne ved at vi faktisk blir ett år eldre for hvert år som går. Skal vi løse framtidens utfordring, og det tror jeg er grunnleggende for Forsvarets framtid, må vi rekruttere mer i bunn enn det dagens rammer gir rom for. Alternativet er at vi ikke klarer å erstatte dagens dyktige medarbeidere når de går av med pensjon. Disse utfordringene tror jeg vi i fellesskap skal bruke noe tid på, for å finne løsninger som kan vare over tid. Det blir helt galt om vi på ny skal avgangsstimulere deler av offiserskorpset pga alder, uten at vi har en varig løsning i bunn.

- Hovedutfordringen er å rekruttere personell som sikrer Forsvarets behov for en alders-sammensatt, kompetanserettet personellstruktur ifh til Forsvarets framtidige behov. Denne utfordringen må løses i løpet av de neste årene.

Lønn er jo et viktig tema, når vi snakker om rekruttering. De yngste ønsker å drive med det de er utdannet for og de eldre ønsker å legge forholdene til rette både planmessig og operativt. I din tid som generalinspektør ble du jo landskjent for å legge fartøyene til kai. Uten sammenlikning for øvrig, men den økonomiske situasjonen har gitt de samme utfordringene i de andre forsvarsgrenene og dette bidrar lite til den rekrutteringen du ønsker, eller..?

Det spørsmålet hadde jeg ventet. Vi må snu inntrykket av at vi ikke seiler, flyr eller øver. Vi bruker betydelige midler på drift, det er jo det som er utgangspunktet for å at vi kan produsere effektive styrker som kan settes inn når det trengs og med effektive styrker tenker jeg på hele spektret av kompetanse som trengs for å løse et operativt oppdrag. Jeg tror,

som Forsvarssjefen gjør, at politikerne har tatt inn over seg det faktum at vi må ha en finansiert struktur - som kan øves for å oppnå målsettingen med et troverdig Forsvar. Jeg håper og tror at Forsvarssjefens bestrebelser for å forklare de utfordringene Forsvaret har, er synliggjort i Forsvarsbudsjettet, (som er kjent når dette kommer på trykk).

Samlivsundersøkelsen viser at Forsvaret er en arbeidsplass som krever mye av sine ansatte. Det faktum at vi har mange samlivsbrudd kan sammenfattes i tre forhold: høyt arbeidspress, personellet trives i jobben, men forutsigbarheten for familien er for liten. Har du noen tanker rundt disse problemstillingene?

- Det er et faktum at enkelte avdelinger og personell med spesialkompetanse pga utenlandsoppdrag sliter med høy belastning. Det tar vi hånd om så godt det lar seg gjøre innenfor de rammene vi har.

- Utover dette er jeg enig i at arbeidsbelastningen er høyere enn ønskelig. Dette skyldes både oss som ledere, i vår iver etter å nå målene fastsatt av politikerne, men også den enkelte ansatte som ønsker å gjøre en optimal jobb ifh til en profesjonell interesse og noen kanskje også pga lønn.

- Forsvarssjefen ønsker at Forsvarets personell skal gis forutsigbarhet, ha et velfungerende familieliv, kunne ivareta vennekrets og ha et sosialt liv utenfor Forsvaret. Jeg tror dette vil være et av de viktigste suksesskriterier for rekruttering av et kompetent og framtidsrettet personellkorps i årene som kommer. Samfunnet har endret seg fra en en-karriere til en to-karrieresituasjon.

- I dag har vi høy arbeidsbelastning, høy inntekt og lite deltakelse hjemme. Vårt ønske er at i morgen har vi en akseptabel belastning, noe lavere inntekt og et mer forutsigbart familieliv – med de muligheter det

gir for ektefelle/samboer/partner mv. Jeg er overbevist om at dette er en riktig vei å gå i et framtidsrettet personellperspektiv. Tiden for dugnad i og på jobb foran familien er så definitivt over - men det tar tid å venne seg til situasjonen.

Det er i dag den enkelte vurderer egen framtid. Har du noen avsluttende ord ifh til å gi våre ansatte håp om en bedret situasjon relatert til produksjon, økonomi og mulighet for at vi lykkes med de omstillinger som følger av LTPen?

- Langtidsproposisjonen gir muligheter og rom for et Forsvar som kan ivareta Forsvarets oppgaver, sikre nyrekruttering og motiverte medarbeidere, samt skape forutsigbarhet. Vi er i en overgangsfase fra gammelt til nytt. Vi skal bygge opp, det å motivere for nedbygging er krevende, men å motivere for det motsatte er ikke mindre utfordrende.

- I denne sammenhengen er jeg glad for at vi har evnet å forene kreftene på sentralt nivå i håp om å nå en, la oss si utrolig utfordrende målsetting, tiden tatt i betraktning. Vi kommer til å møte uenighet på veien videre, men så lenge det går på sak og ikke person, gir det rom for dialog.

- Uansett hva vi mener, vil ethvert forsvarsbudsjett skape meninger om at vi har fått for lite. Vår oppgave blir å balansere budsjettet, sikre at de avdelingene som er prioritert får midler og i størst mulig grad sikre en helhetlig utvikling av Forsvaret. Jeg er sikker på at om alle vil og bidrar med det den enkelte kan, vil vi få et bedre Forsvar enn i dag. Dette blir på mange måter løsningen. Jeg ser lys i tunnelen, men er ærlig nok til å avvente til at forsvarsbudsjettet blir lagt fram 7. oktober. Jeg tror Forsvarets personell har mer å glede seg over nå, enn på samme tid i fjor, avslutter viseadmiral Jan Eirik Finseth.

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

A-B Flyttebyrå

Bjørghaug, 7750 Namdalseid
Tel 74279115
Faks 74279116
post@ab-flyttebyra.no
www.ab-flyttebyra.no

Christiania Transport-Bureau AS

Ensjøvn 12, 0655 Oslo
Tel 22683107
Faks 22681107
rolfj@christiania-transport.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no

Kongstein & Sønn AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no
www.kongstein.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Kaarvands Transport

Brøttemv. 147, 7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
o-kaarv@online.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70143070
Faks 70155007
Post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69399940
Faks 69397340
firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4606 Kristiansand
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Stavanger Flyttebyrå AS

Dusavikveien 21, 4007 Stavanger
Tel 51530475
Faks 51524907
stavanger.flyttebyra@c2i.net

Svenn's Transport AS

Bodøterminalen, 8001 Bodø
Tel 7557 8980
Faks 7557 8981
info@svenn.no
www.svenn.no

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Wergeland AS

Boks 243 Nyborg, 5871 Bergen
Tel 55535600
Faks 55535640
wergeland@wergeland.biz
www.haukedal.no

Zachariassen

Transport&Flytteservice as
Straumfjellsvn 9, 5353 Straume
Tel 5631 2121
Faks 5631 2120
info@zachariassen-transport.no
www.zachariassen-transport.no

**FLYTTHING ER EN TILLITSSAK
– SE ETTER NFF LOGOEN**

NFF Norsk Flytteforbund
– Når kvalitet og service teller

nff@flytteforbund.no • Postboks 13 Hovseter, 0705 Oslo • Tel 810 01 111

www.flytteforbund.no

SJØKADETTET TOK

på åpen dag

Av **Ole-Christian Torp**,
leder KAFO Sjøkrigsskolen

Lørdag 23. august arrangerte kadettene ved Sjøkrigsskolen "åpen dag" og gjennomførte samtidig "Ta sjansen" som var en videreføring av fjorårets suksess. Konseptet bygger på NRKs tidligere arrangement fra Holmenkollen og hele Sjøforsvaret var invitert til å delta, sammen med Luftkrigsskolen, Krigsskolen, Norges handelshøgskole og Juridisk fakultet ved UiB.

Dagen begynte med åpne dører, hvor interesserte fra hele bergensområdet kunne ta skolens navigasjonssimulator og skolen forøvrig i nærmere øyesyn. Hele 800 personer besøkte skolen denne dagen og de kunne også få med seg et besøk på minerydderen KNM Karmøy og en Stridsbåt 90 som lå fortøyd til kai på skolen.

Dagens høydepunkt var utvilsomt Ta sjansen-arrangementet som hadde hele

21 påmeldte farkoster. Ikke alle farkostene viste seg å være flytedyktige, men det var da også et stort spekter av kreative innslag. Farkosten med de beste sjøegenskapene viste seg å være (kanskje noe overraskende) fjellanlegget "Jåttå", bygget av Logistikk 3, som med sine utrolige 5,7 sekunder stakk av med seieren i årets arrangement. Prisen for beste konsept ble utdelt til fartøyet "Mora di" som var bygget av nyopprettede Poseidon, og var utformet som en fødende kvinne hvor fartøets kaptein ble skutt ut kun ikledd bleie og smukk.

Fiaskoprisen gikk i år til Marinens logistikkvåpen med farkosten «Delivering missiles and toilet paper since 2006».

- Et arrangement som dette er miljøskapende og gjør Sjøkrigsskolen og Sjøforsvaret til en morsom arbeidsplass, oppsummerte skolesjef kommandør Thomas Wedervang.

Dagen ble avsluttet med storstilt feiring av vinnerne i Sjøkadettforeningen Valkyriens vannhull, «Valhall».

"Warm up" var en konkurranse blant krigsskolene, NHH og jussen i Bergen.

Skolestaben stilte friskt med KNM Hai. Fartøyet viste seg dog å være noe ustabilt.

SJANSEN

KNM Karmøy var populær og stilte også med egen farkost til Ta sjansen.

KNM Skjold stilte med en tro modell av, nettopp, KNM Skjold.

Vinnerfarkosten "Jätta" med stødig kurs mot Reitan.

Kommentar til Sverre Diesens kronikk

Geir A. Nordstrand
kommenterer Sverre
Diesens kronikk i F.

Kommentar til Sverre Diesens kronikk i septembernummeret av F.

Sendt fra Forsvarets Hovedverneombud til Forsvarssjefen i brev form:

God formiddag FSJ!

Jeg viser til din kronikk i F nr 9/08 hvor du tar for deg krigen i Georgia og norsk forsvar. Jeg leste den med største interesse og

synes du kommer med mange gode innspill i debatten om størrelsen på Norges Forsvar og hvorfor det bør bli slik du blant annet har foreslått i Forsvarsstudie 07.

Men når jeg leser kronikken med "vernebriller" så blir jeg nødt til å stille deg et par spørsmål. Hvorfor hevder du at det er formålsløst å sette opp en ny hærbataljon når det er et faktum at belastningen på personellet i hæren er for høy? Dette må jeg også be deg se i sammenheng med at det i FHAMU (Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg. Red anmrk.) har det vært belyst gjentatte ganger og sist uttalt fra arbeidsgiversiden (referatet av 12 feb 08 sak 43/07) "at belastningen i skarpe operasjoner bør være maks 1:5 (hjemme) synes forsvarsledelsen er fornuftig og hensiktsmessig". Samtidig er

du Forsvarets øverste arbeidsgiver med det arbeidsmiljøansvar dette medfølger - ref bl a AML §1-1. Vil det ikke være formålstjenelig å øke antall personell opp mot målet å få til en 1:5 løsning som i mitt hode innebærer at Hæren økes til minst fem bataljoner - koste hva det koste vil? Er ikke personellet lenger Forsvarets viktigste ressurs?

Videre har Arbeidstilsynet, i sitt skriv av 22 feb 08, påpekt ubalansen mellom oppgaver og ressurser og gitt deg frist til april neste år med å imøtekomme dette. Dette arbeidet pågår i FST, men så langt har jeg ikke sett eller fått info om noen oppgaver som er fjernet i den hensikt å redusere belastningen på personellet. Fjerningen av eventuelle oppgaver er også blitt lovet blant annet i Virksomhetsplanen for 2008, drøftingen 17. januar i år. Det må selvsagt

Spillet om Olavsvern – et skittent spill

Olavsvern Base, den eneste fremskutte operasjonsbasen i Nord-Norge, og NATOs eneste sjømilitære base i de såkalt prioriterte nordområdene, ble besluttet nedlagt av den rødgrønne regjeringen. Jeg konstaterer at diverse rødgrønne politikere har brukt sommeren til å forklare sine valg rundt dette, men å hevde at avgjørelsen ble tatt på bakgrunn av militærfaglige råd og økonomiske vurderinger er ganske utrolig.

Jeg, og flere med meg, har påpekt tidligere generalinspektør for Sjøforsvaret Jan Eirik Finseths uriktige fremstilling av basen. Han startet med å hevde at marinen ikke har bruk for Olavsvern, og at dette forsvarer en nedleggelse. Senere hevdet han at Olavsvern ikke er en marinebase. Hvorfor skulle han i så fall ha en mening om bruken av - og behovet for - Olavsvern?

Dersom man skal lytte til fagmilitære råd, bør man jo nødvendigvis lytte til de som har ansvaret for den operative driften av Forsvaret, nemlig Fellesoperativt hovedkvarter i Stavanger og Landsdelskommando Nord-Norge i Bodø. Her har de fagmilitære rådene vært entydige fra dag én: - Olavsvern er den viktigste sjømilitære basen i Nord-Norge. Man har altså på en eller annen måte klart å unngå rådene fra Forsvarets operative ledelse som styrer all forsvarsaktivitet i Norge og utlandet.

2007 var for øvrig et år med svært høy aktivitet ved basen, både av norske og allierte avdelinger. Under

en pressekonferanse på Haakonsvern, hevdet imidlertid Finseth at Olavsvern måtte oppgraderes for mellom 1 og 1,5 milliarder kr for å kunne bidra i den fremtidige strukturen. Da vi henvendte oss til Forsvarsdepartementet for å få tilgang til disse utregningene, viste det seg at de ikke eksisterte, og at Finseth mer eller mindre har brukt fri fantasi for å komme frem til dette enorme beløpet.

Noe av det som virkelig ikke henger på greip i denne saken, er regjeringens uttalelser om at nordområdene er prioritert, og at vi skal vise stor sjømilitær tilstedeværelse her. I skarp kontrast til dette fremstår ethvert Nord-Norge-tokt som en kuriositet på Sjøforsvarets intranettsider. Her intervjues mannskapet som om de skulle ha vært i utenlandstjeneste, og seilt i de merkeligste farvann: Store oppslag med uttrykk som "Marinen besøker Nord-Norge", "Årets toktt til Nord-Norge gikk av stabelen siste uka i august" osv. Dersom sjømilitær tilstedeværelse i Nord-Norge hadde vært en naturlig del av marinens aktiviteter hadde man ikke fremstilt toktene på denne måten.

Nå skal Olavsvern stenges "snarest og senest innen 1. januar 2009". Besparelsen på 15-20 millioner i året vil finansiere noe av det drivstoffet (ca 3000 liter) en ny MTB bruker i timen på turen nordover. Den vil muligens også dekke noe av kostnadene ved å seile en ubåt fra Bergen til nordområdene, istedenfor fra

Tromsø til nordområdene, da dette gir 8-9 seilingsdøgn ekstra. Mer tvilsomt er det imidlertid om besparelsen strekker til når en ubåt får problemer nordpå, og må slepes helt til Bergen. Med Olavsvern ryker også det siste sjømilitære bunkringsanlegget i landsdelen. Det betyr at alle militære fartøyer nå må "fylle diesel" sivilt – til en mye høyere pris. Vi sparer kanskje 15- 20 millioner på å legge ned basen, men bruker langt mer på drivstoff til fartøyene som visnok skal patruljere Nord- Norge, med utgangspunkt i Bergen. Det skal altså ikke stå på penger når Forsvaret skal spare penger.

Hadde nedleggelse av Olavsvern vært resultatet av en velbegrunnet, faglig og åpen prosess, skulle jeg ikke sagt noe. Hadde man sagt rett ut at vi ikke har bruk for militære dypvannskaier, drivstoffanlegg og mulighet til å dokksette militære fartøyer i Nord-Norge. Hadde man sagt at vi ikke ser behovet for å

Sjøkrigsskolen er i kontinuerlig utvikling

Forsker Odd Arne Nissestad disputerte den 27/6-08 ved Norges Handelshøyskole med en doktoravhandling om Sjøkrigsskolekadettens personlige, samhandlingsmessige og kulturelle forutsetninger for å kjempe fjerdegenerasjonskriger i land som Afghanistan og Irak.

Doktoravhandlingen er allerede omtalt i Bergens Tidende tidligere i juni. Samtidig ga jeg en kommentar hvor jeg signaliserte at jeg så frem til å lese avhandlingen. Det har jeg nå gjort.

Studien konkluderer med at kadettene fra fire kull i perioden 2001-2004 etter første av tre år, ikke er godt nok rustet til å takle det svært komplekse trusselbildet fremtidens offiserer vil stå overfor. Dette skyldes hovedsakelig at man i for stor grad tiltrekker seg søkere som legger vekt på struktur og planmessighet. Utdanningen i den omtalte perioden har ifølge Nissestad ikke gitt noen effekt i forhold til å øke kadettens repertoar for omstilling og fleksibilitet.

BT konkluderer den 11. juni - på bakgrunn av dette - at utdanningen ved Sjøkrigsskolen er moden for endringer.

Min umiddelbare tanke var; Hvordan kan det ha seg at en utdanning, som er blant de mest søkte i landet og som kan vise til de beste resultater i de kriseområder vi opererer i dag, karakteriseres på denne måten? Etter først å ha fordøyd nyheten, og deretter fått anledningen til å snakke med Nissestad og lest avhandlingen, er jeg etter hvert begynt å se lysere på situasjonen: Avhandlingen er et brukbart utgangspunkt for videre arbeid. Og jeg stiller samtidig følgende spørsmål: Finnes det andre lederutviklingsprogram i Norge som kan vise til liknende selvransakende undersøkelser?

Sjøkrigsskolen er i kontinuerlig utvikling, og det har vært gjennomført en rekke endringer siden 2004. Det er startet et "karakterbyggingsprogram", som skal sette ytterligere fokus på lederutvikling gjennom alle tre årene på skolen. Vi endrer stadig på våre øvelser – tilpasser dem til dagens og morgendagens virkelighet, og vi har gjort betydelige endringer på våre opptaks- og seleksjonsøvelser til den grunnleggende delen av utdannelsen. Dette er endringer helt i tråd med Nissestads anbefalinger.

Nissestad kritiserer Sjøkrigsskolen for å selektene kadetter som har et dårlig utgangspunkt for å kunne bli gode offiserer i henhold til de måleparametere han har valgt. Dette er en betydelig utfordring da

Nissestad hevder at de kandidater som søker seg til Sjøkrigsskolen er en meget homogen gruppe som skårer relativt likt på de aktuelle variablene. Hvordan skal vi så sikre den ønskelige variasjon? Eller – hvordan skal vi selektene vekk de kandidatene som har de beste karakterer fra videregående skole fordi de er for strukturerte, stabile og trygghetssøkende?

Vårt hovedfokus i lederutdanningen er å bidra til å utvikle offiserer som er endringsvillige, som har god selvinnsikt og har forståelse for hvordan egen atferd virker på andre, og hvordan andres atferd virker på en selv. Vi skal rett og slett bidra til at vi får et mest mulig dugendes officerskorps som er i stand til å operere effektivt og moralsk i dagens og - ikke minst – i morgendagens varierte og kompliserte operasjoner så vel hjemme som ute.

Nissestads vurdering er at Sjøkrigsskolen har et godt konsept for utvikling av ledere, faktisk det beste i Norge. Dette uttalte han på Forsvarsnett så sent som i desember 2006, og han gjentar det i doktoravhandlingen.

Da er det min utfordring, som sjef for Sjøkrigsskolen, å fortsette arbeidet med å få til en best mulig officersutdanning. En klassisk utfordring å ta med seg i denne sammenheng, er å vite når man kan forvente å se endring i lederegenskaper? Kanskje man først kan forvente å se endring når våre nyutdannede offiserer havner i sin første skuddveksling i Afghanistan? Mange av kadettene fra 01-04 kullene har allerede vært ute i øvelser og operasjoner så vel nasjonalt som internasjonalt. Så langt tyder som sagt alle tilbakemeldinger på at de løser pålagte oppdrag på en fremragende måte!

Av Kommandør
Thomas T.
Wedervang,

Sjef Sjøkrigsskolen

være oppgaver som reelt reduserer belastningen. Hvis det således er formålsløst å øke Hæren samtidig som oppgaver ikke fjernes - hvordan har du tenkt å møte ATs pålegg om balanse mellom oppgaver og ressurser - samtidig som du setter i gang en ny og belastende omstilling?

Jeg ønsker at du svarer på disse spørsmål innen eller under det neste møtet i FHAMU 23. september (sak 44/08), da jeg er svært bekymret, samtidig som det haster med å få til en løsning som gir resultater.

 Geir A. Nordstrand
FHVO

understøtte allierte fartøy i landsdelen - ja, så skulle jeg ikke sagt noe. Men alt dette har man altså ikke tatt stilling til!

I stedet har vi sett en prosess som har vært så langt fra redelig, faglig og etterrettelig som det er mulig å komme. Kall gjerne hele prosessen for et skittent spill.

 Inge Lykseth,
HTV BFO, Olavsvern

Verdien og viktigheten av Stealth-teknologi

Av **Einar Smedsvig**,
General løytnant (p) Luftforsvaret.

Innledning

Kamuflasje, overraskelse og usikkerhet har til alle tider vært viktige elementer når militære maktmidler benyttes eller er tenkt brukt. Innen luftoperasjoner ble tidlig taktikk som eksempelvis å benytte solen for ikke å bli oppdaget av en fiende, benyttet. Ekstrem lavflyging ble benyttet for å unngå å bli oppdaget eller bli observert senest mulig. Moderne elektroniske sensorer, som radar, vil i dag normalt oppdage luftmål på stor avstand. For å beholde de taktiske fordeler "kamuflasje" gir et jagerfly uansett oppdrag, er ny teknologi utviklet. Den grunnleggende kjennskap om at utforming av flykroppen ville redusere radarrefleksjoner var kjent allerede på 1960 tallet. Men, først når de såkalte "super computers" ble tilgjengelige på 1970 tallet var det mulig å omsette teori til praktisk flykonstruksjon

Oversikt

Den grunnleggende tanken bak det vi i dag kaller "stealth" teknologien er således å forhindre en motstander bruk av de grunnleggende fysiske lover som hans sensorer og

våpen er basert på. Ved å redusere flyets "signatur" – utstråling og ekkoer som kan røpe plasseringen og kurs – vil motstanderens sensorer og våpenteknologi ikke klare å finne informasjon om flyet. Svært svake og skiftende signaturer vil være ekstremt vanskelige å oppdage før flyet er helt nær målet. Flyet vil også da være svært vanskelig å følge.

Utgangspunktet for utformingen av F-35/ Joint Strike Fighter (JSF) er den avanserte teknologien knyttet til "stealth" som i dag er tilgjengelig i USA. Dette medfører at F-35 benevnes som et "femte-generasjons jagerfly", konstruert for å integrere alle elementene i VLO-teknologien (Very Low Observable). I en luftforsvarsrolle har F-35 de samme manøvreringsegenskaper som fjerde generasjons jagerfly har, hvis en situasjon med nærkamp skulle oppstå. Men, "stealth" og langtrekkende missiler vil dominere og avgjøre fremtidens luftdueller. I en luft-til-luft situasjon vil F-35 ha muligheten til å oppdage, spore, angripe og ødelegge et avansert fjerde generasjons jagerfly (slike som Mig-29, Su-30. Su-35, F-16, Eurofighter og JAS Gripen) lenge før disse kan oppdage F-35s tilstedeværelse, eller ha mulighet til å reagere.

I luft-til-bakkeoperasjoner vil VLO "stealth" sørge for at F-35-flyet kan unngå avanserte

bakke-til-luft systemer som forsvarer mål på bakken. På grunn av flyets minimale radar-signatur kan F-35 lett unngå eller fly rundt disse avanserte systemene.

Det er verdt å merke seg at det aldri har vært hevdet at "VLO" gjør et fly usynlig. Derimot er vanskeligheten med å oppdage og gi ensartet informasjon om VLO-flyets posisjon til følgeradarer, en avgjørende og sentral faktor i å avbryte en motstanders såkalte "engasjement kjede".

Noen har argumentert for at lavfrekvente radarsystemer kan gi forskjellige tilfeldig informasjon om et VLO-fly. Uregelmessigheten i denne informasjonen vil imidlertid forhindre at den kan korreleres med viktige parametere (rekkevidde, kurs, fart, høyde) som trengs for nøyaktig sporing. Uten nøyaktig sporing er våpenavfiring nytteløst.

Elementene i VLO Stealth

For å oppnå et reelt VLO-nivå må visse grunnleggende faktorer legges i bunn når en utforming av flyet starter. Nøkkelelementer er meget stor innvendig drivstoffkapasitet, våpen som bæres internt (ikke under vingene), materialvalg, internt monterte sensorer og ikke minst selve flykroppens utforming og bruk av spesialmateriale. "VLO stealth" kan IKKE

oppnås gjennom å ettermontere enkeltstående "stealth-elementer".

Innvendig drivstoff – Et stort volum internt drivstoff gir den rekkevidden og utholdenheten som fjerdegenerasjonsfly trenger utvendige tanker for å oppnå. Utvendige tanker under vingene skaper irregulære former på flyet, som gjør at flyet lettere kan bli oppdaget av motstanderen. Tankene gir også luftmotstand som reduserer rekkevidden og har en klart negativ effekt på fart og akselerasjon.

I luftkamp vil innvendig drivstoffmengde gjøre at femtegenerasjons fly kan operere med full motorkraft over lengre tid.

Innvendig våpenoppheng – våpen opphengt under vingene vil på samme måte som utvendige drivstofftanker øke et flys radarsignatur og gi en markert større luftmotstand. Evnen til å bære våpen internt opprettholder VLO-signaturen og en aerodynamisk optimal konfigurasjon.

Interne sensorer – Fjerdegenerasjons sensorsystemer omfatter utstående antenner på flyskroget samt sensorer i egne utvendige beholdere, som alle øker flyets radarsignatur og gir større luftmotstand. VLO Stealth krever interne sensorsystemer og interne antenner som en del av det originale flydesignet.

Utforming av flykroppen – utgangspunktet

for ingeniørene er å absorbere radarenergien eller å få reflektere den bort fra radar mottakeren. I praksis blir det en kombinasjon. Radarenergi absorberes med bruk av spesielle materialer. Flyets utforming vil reflektere radar-energi. Visse deler av flyet må ofte spesialbehandles, det gjelder cockpit og luftinntak. "Stealth" utformingen begynner ved flyets front, med luftinntak som ikke benytter spjeld, lister eller lignende for å kontrollere luftstrømmen inn i motoren(e), da slike reflekterer radarsignaler. Formen på luftinntakene bidrar til å redusere radarrefleksjon tilbake til kilden. Den generelle formen på vinger og skrog bidrar i sum til å redusere radarsignaturen. Reduksjon av flyets infrarøde signatur er også viktig, noe som kan oppnåes ved å avkjøle avgassen fra motoren(e).

Verdien av VLO Stealth

VLO Stealth gjør at F-35 kan oppdage, spore og skyte luft-til-luft missiler mot avanserte fjerdegenerasjons jagerfly lenge før disse har oppdaget eller reagert på F-35s tilstedeværelse.

De grunnleggende "stealth" egenskaper gir derfor en overlegen taktisk fordel i alle luft-til-luft senarier.

I oppdrag mot bakkemål/sjømål vil "stealth"

være i stand til F-35 å unngå avanserte de mest avanserte bakke-til-luft missilsystemer som forsvaret kritiske bakkemål. F-35s VLO signatur reduserer rekkevidden til avanserte bakke-til-luft systemer, og F-35 kan lett unngå eller fly rundt slike systemer.

Oppsummering.

Den viktigste karakteristikken av et femtegenerasjons jagerfly er VLO Stealth og fullt integrerte systemer. "Stealth" er avhengig av flykroppens form, materialvalg, stor intern drivstoffmengde og at våpen også bæres innvendig. Disse faktorene skaper et jagerfly med svært liten radarsignatur når det er utrustet for luftstrid. I operativ tjeneste vil "5. generasjons" jagerfly, som F-35, tilføre en ny dimensjon til begrepet "flerrolle" jagerfly.

Overvåkning, rekognosering og elektronisk datainnsamling vil bli oppdrag prioritert på lik linje med "luft-til-luft" og "luft-til bakke". F-35 kombinerer alle fordeler av avansert radar, integrerte flysensorer, høyverdige flyttelser, rekkevidde med alle de operative og taktiske fordeler "stealth" innebærer. Resultatet er en strategisk og taktisk overlegenhet kombinert med en fleksibilitet som aldri før har vært tilgjengelig i et enkelt jagerfly.

OPPRYDDINGEN PÅ HJERKINN

Neste generasjon vil oppleve dette som et flott turområde fremfor skytefelt eller noe som er knyttet til Forsvaret.

To beltevogner følger på bak linja. Den ene kalles "skrotvogna", og den andre er for evakuering, hvis det skulle skje noe. Det er tross alt eksplosiver man hankses med.

Funn! Knappt synlig ligger det som EOD-personellet antar er en 75mm granat med en udetonert sprengladning.

Prosjektlederen på kontoret sitt, med utsikt over E-6 som passerer rett ved.

Av **Morten Granhaug**
Foto **Fredrik Naumann**

Hjerkinn

Et sted som alle med noen års erfaring fra Forsvaret forbinder med skyting og sprengning. Hvis noen forteller at de "har vært på Hjerkinn denne uka", nikker de fleste forstående. Mye av det som ble opplevd som basisen i en militær tilværelse er i dag borte.

Distriktskommandoer er forsvunnet, regimentene er borte, og nå er det snart slutt for Hjerkinn også. I denne sammenhengen betyr "Hjerkinn" selvfølgelig Hjerkinn skytefelt.

Besøkende i dag blir tatt imot av oberstløytnant Ole Petter Gundersen, som er militær prosjektleder eksplosivrydding i forbindelse med ryddingen av skytefeltet, og den påfølgende tilbakeføringen til naturen. På spørsmål om det er litt vemodig må han si seg enig. Han har gjennom tjeneste i blant annet feltartilleriet tilbrakt mye av tjenestetiden sin på skarpskyting på Hjerkinn. Gundersen er meget fornøyd med 3 års rydding uten skader og uhell, noe som utelukkende skyldes den gode innsatsen, og det kontinuerlige fokuset på sikkerhet.

Hjerkinn skytefelt har vært i bruk siden 1923. Rett ved nasjonalparker og moskus har stridsvogner og geværslag beveget seg på kryss og tvers over fjellterrenget og lagt igjen

prosjektiler, hylser, bøsninger, bånd, kasser, stropper og mer til. Dette er nå i ferd med å ryddes vekk, når Hjerkinn skal tilbake til naturen. Prosjektet pågår over flere år, og noe av basisen er å bruke mannskaper fra Forsvaret for å saumfare feltet etter blindgjengere, skrapmetall og andre ting som ikke hører hjemme i naturen. Totalt finnes det 71 bygninger i feltet, og alt som er militært skal rives. Samtidig skal ca 90 km vei fjernes. Det skal med andre ord ikke vises at Forsvaret har vært tilstede på Hjerkinn i godt over 80 år.

Nå er det vern av Dovrefjell som har vært styrende for vedtaket om nedleggelse, samt ønsket om et skytefelt nærmere avdelingene som skal øve. Det som vil bli igjen er Norsk Villreinsenter, som overtar Hjerkinnhus, med nasjonalparksenter, og inntil 30 000 besøkende pr år.

I løpet av 2008 deltar Hæren og Luftforsvaret, med ryddepersonell fra henholdsvis to kompanier fra Hans Majestet Kongens Garde, Gardeskolen, TMBN, personell fra 137- og 138 Luftving, samt aspiranter og nyutdannede sersjanter fra Luftforsvarets skolesenter Kjevik.

I tillegg støtter LVABn Bodø, SanBn, CSSBn, FKL FAES, TRADOK FVS, og LSK med spesial kategorier. Ryddingen gjennomføres av en etablert eksplosivryddekommando (ERK) med 4 eksplosivryddegrupper på ca førti mann hver. Ryddingen består i all hovedsak av at

eksplosivryddegruppene beveger seg på linje (også kjent som manngard) og saumfarer terrenget etter alt som ikke hører hjemme der. Det som blir funnet blir så gått gjennom av EOD-personell, og det av dette som inneholder eksplosiver blir sprengt. På sorteringsplassen jobber resten av styrken, som totalt utgjør 173 vernepliktige mannskaper og befal.

Alt loggføres, og i 2007 ble det funnet 4778 stk ammunisjon av forskjellige slag, og 36998 tonn ammunisjonsskrap, dvs stål, jern, kobber, messing og aluminium. I tillegg kommer 200 m3 treverk fra skiverester og målfundament.

Gundersen kan fortelle at personellet gjør en kjempeinnsats, og at de vernepliktige mannskapene opplever dette som et fint avbrekk fra daglig tjeneste.

Oppe i feltet er det bokstavelig talt BFO-medlemmer bak hver en stein. Det er kanskje monotont arbeide, men det blir veldig sosialt på kveldstid. For personellet fra Ørland er arbeidsdagen kort, da de ikke godtok arbeidsplanen som var lagt frem, der hver enkelt kunne si seg frivillig til å jobbe overtid.

For alle som fortsatt husker Haukberget, HFK-sletta, Storranden og Grisungdalen går det an å ta en nostalgisk tur innom feltet før det er borte for godt. Sannsynligheten for å se moskus er også helt klart tilstede.

Ledelse og lederskap

Vi lever i paradoksenes tidsalder

Forsvaret har for små budsjetter hevdes det, allikevel leverer samme organisasjon "varene" langt utover det de politiske ambisjoner krever. Forsvaret har et erkjent arbeidsbelastningsproblem. Likevel øker overtidsbruk og andre typer kompensasjoner for merforbrukt arbeidstid. Forsvarets siste paradoks er resultatet fra helse og medarbeiderundersøkelsen fra 2008. Ni av ti er tilfreds, eller godt tilfreds med å jobbe i Forsvaret, mens mange av de samme har liten eller ingen tiltro til Forsvarssjefen og hans nærmeste ledere evne til å ivareta Forsvarets fremtid. Svarene kan tolkes på forskjellige måter. Hva har man spurt om, hva ligger i tiltro, hvilke aspekter ved Forsvarets fremtid er definert inn i spørsmålet osv. Funnene sett i sammenheng representerer et paradoks jeg har grunnet mye over. Jeg mener at disse resultatene er bevis på en av de grunnleggende utfordringer i Forsvaret: Hvordan forholder Forsvarets ledelse seg til personellet? Hvordan kommuniserer Forsvaret med sine ansatte? Hvilken lojalitet opplever Forsvarets viktigste ressurs at deres ledere viser? Oppsummert mener jeg dette handler om ledelse og lederskap. Eller enda verre, mangel på sådan.

Min erfaring er at mennesker er relativt "enkle" individer hvis liv er preget av ønsker om forutsigbarhet, sikkerhet, behov for å bli sett og ivaretatt. Disse universelle størrelsene er også gjeldende for Forsvarets ansatte i større eller mindre grad. Videre er forsvarrets ansatte sosialisert inn i en lydhetskultur der underkastelse er en primær dyd i det hierarkiske system. Dette sett i sammenheng burde gjøre det relativt enkelt å tilfredsstille de ansattes behov fra ledelsens side. Det må være en ønskesituasjon å være leder for mennesker som er så lojale, og er villige til å være en del av den ofringskulturen Forsvaret er tuftet på. Legger man dette resonnementet til grunn blir spørsmålet; hvorfor makter ikke Forsvarets ledelse å gjøre nettopp dette?

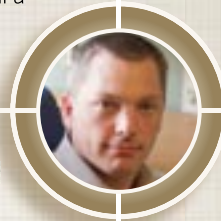
Min oppfatning er at dette skyldes mangel på genuin interesse, mangel på involvering i de ansattes situasjon der de er, samtidig som evnen til innlevelse og empati synes å bli mindre og mindre. I en undersøkelse utført av HR Norge og Ernst & Young gjengitt i Dagens Næringsliv den 30 september i år pekes det nettopp på det manglende fokus mange toppledere har på HR ressursen i sin iver etter å legge strategier og sette mål for virksomheten.

I Forsvaret mener jeg vi har sett nettopp dette underveis mot og i etterkant av St. prp. nr. 48 og det derpå følgende Iverksettelsesbrev fra Forsvarsdepartementet. Nå påberoper Forsvarets ledelse seg "politiske beslutninger" i sin omgang med umulige tidsfrister. Dette på tross av at de ansatte både direkte og gjennom BFO har varslet om de problemer og utfordringer beslutningene representerer. Jeg erkjenner politikerens "fullmakter", men jeg kan ikke akseptere Forsvarets ledelses tilsynelatende mangelfulle respons på sine ansattes vegne. Hva har dere gjort for å påvirke situasjonen i en annen retning? Hva er konkret gjort for å påvirke FD til å ta andre avgjørelser? Fra der jeg sitter har jeg en sterk opplevelse av at det er nettopp manglende tydelighet på de ansattes vegne medarbeiderundersøkelsen gir uttrykk for. Min oppfordring til Forsvarets ledelse er: Nå må Dere stå opp, ta tydelig ansvar for den situasjonen Forsvaret er i, møt de ansatte og ta deres innspill på alvor.

Har man identifisert problemet er det vanlig å skissere løsninger. Disse finnes i metervis med litteratur, sågar mye egenprodusert av Forsvaret selv. Men jeg tar meg den frihet å fremheve noe. Hovedavtalen i Staten (HA) § 1, gir rammer og retning for samspillet mellom de ansatte og arbeidsgiver. Her omtales effektivisering, fleksibilitet, omstilling, ledelse og det felles ansvar vi alle har for å utvikle gode og effektive statlige arbeidsplasser, også i Forsvaret. Videre finnes det mye godt stoff til refleksjon i Handlingsplanen for holdninger, etikk og ledelse (HEL). Nå har sågar fornyings og administrasjonsministeren gitt ut "Plattform for ledelse i staten". Dette er et dokument som henvender seg direkte til ledere i staten. BFO mener at disse dokumentene kan danne et godt utgangspunkt for revitalisering av forholdet mellom arbeidsgiver og ansatte.

Tillit og tiltro skapes gjennom dialog, der begge parter opplever å bli tatt på alvor. Jeg tror Forsvarets ansatte er villig til å stille opp for det norske samfunn også i fremtiden, men dette betinger tydelig og godt lederskap, der motivasjon og belønning bør være mer fremtredende enn kontroll og pisk.

eivind.solberg@bfo.no

INTERN TELEFONLISTE FOR BFO

Funksjon	Navn	Område	Kontor	Intern	Mobil	e-post
Leder	Solberg, Eivind R		23 10 02 30	230	934 08 550	eivind.solberg@bfo.no
Nestleder	Jahren, Jens B		23 10 02 31	231	930 05 202	jens.jahren@bfo.no
Forhandlingsleder	Bjerkansmo, Jimmy	Tariff	23 10 02 37	237	932 08 717	jimmy.bjerkansmo@bfo.no
Forhandlingsleder	Ledal, Rolf J	Tariff	23 10 02 32	232	934 62 716	rolf.ledal@bfo.no
Forhandlingsleder	Dahl, Ragnar	Medbest	23 10 02 38	238	934 98 520	ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Rudberg, Rune	Medbest	23 10 02 36	236	934 20 377	rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Skyrud, Tom	Medbest	23 10 02 39	239	473 87 648	tom.reidar.skyrud@bfo.no
OTV Utland	Nordset, Per Iver	Medbest	23 10 02 45	245	924 17 463	per.iver.nordset@bfo.no
Kompetanseutvikler	Omberg, Lars		23 10 02 40	240	920 91 238	lars.omberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Helgesen, Arild		23 10 02 47	247	934 99 445	arild.helgesen@bfo.no
Organisasjonssekretær	Jacobsen, Guttorm		23 10 02 34	234	926 94 221	guttorm.jacobsen@bfo.no
Markeds og rekrutteringsansvarlig	Danielsen, Lars Kristian		23 10 02 41	241	905 85 355	lars.kristian.danielsen@bfo.no
Økonomileder	Ulrichsen, Kari		23 10 02 46	246	928 05 621	kari.ulrichsen@bfo.no
Medlemsregister, forsikringer og andre medlemsavtaler	Eriksen, Mona		23 10 02 43	243	924 28 698	mona.eriksen@bfo.no
Resepsjonist/arkivansvarlig	Felde, Kyrre		23 10 02 20	220	970 99 880	kyrre.felde@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Clausen, Einar H		23 10 02 42	242	928 14 251	offisersbladet@bfo.no
Journalist/web ansvarlig	Holager, Inger P		23 10 02 33	233	924 43 172	iph@bfo.no
	Sentralbord mil		05 105 694			
	Telefaks siv		23 10 02 25			
	Telefaks mil		0510 5655			
FU Fis B/gjest			23 10 02 44	244		

Omstillingen tar mye av økningen i Forsvarsbudsjettet!

Forsvarsbudsjettet bærer bud om bedre tider og godt er det. Mange ansatte er lei alle omstillinger, som har vært og fortsatt gjennomføres for å bringe budsjettene i balanse. Vi skal her prøve å gi et bilde av de konsekvenser vi ser av budsjettet, både positive og det som ikke er fullt så positivt. La oss ta konklusjonen først: Forsvaret har fått et bedre budsjett enn på mange år. Mange utfordringer gjenstår, men det er godt for Forsvarets ansatte, at vi endelig fikk noen positive signaler fra politisk hold.

Statssekretær Espen Barth Eide.

Tirsdag 7. oktober kl 1200

Statssekretær Espen Barth Eide presenterte forsvarsbudsjettet for sentrale organisasjoner og Forsvarets hovedverneombud. Han var godt fornøyd med størrelse, innretning og de prioriteringer regjeringen har tatt – naturlig nok. Budsjettet er faktisk bedre enn forventet, men det kan ikke rette opp alle årene med lave forsvarsbudsjett. Han hamrer inn budskapet:

- full lønns- og priskompensasjon-med en netto reell økning på 620 mill og over 1 mrd forbedret kjøpekraft. I løpet av en kort time snakker han bare om økninger, ingenting om økte kostnader eller omstillingskostnader med mer.

Leder BFO, Eivind R Solberg sier at budsjettet er det beste siden 2003, men det betyr langt fra at regjeringen har oppfylt sine forpliktelser i samsvar med St prp nr 48 (2007-08), og tidligere proposisjoner. All erfaring tilsier at dette budsjettet ikke når målsettingen, men vi er bedre rustet enn på lang tid. Omstillingen koster betydelig, hvor mye er for tidlig å si og vi er litt skuffet over at FD ikke synliggjort hvordan de kostnadene skal dekkes inn. Tidspresset

Leder BFO Eivind R Solberg.

i omstillingen er videre en krevende utfordring, vi opplever gang på gang at frister brytes og det går på bekostning av et akseptabelt arbeidsmiljø for de ansatte generelt, og de tillitsvalgte spesielt. Her har vi en utfordring vi må ta tak i nær framtid, sier BFO lederen.

Forsvarsbudsjett og Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI)

Forsvarsbudsjettet er på i underkant av 33.5 mrd kr og det er bedre enn ventet. FFI regnet ut kostnader ifm FS 07 og forventet økonomisk utvikling for Forsvaret i langtidsperioden (LTP). FFI har konkludert med at vi trengte 33.2 mrd kr i 2009 med en økning til 37.7 mrd kr i 2012 gitt at forutsetningene i St. prp. Nr. 48 (2007-2008) skulle legges til grunn. Med en slik utvikling hevdet FFI at presset på å redusere forsvarsstrukturen,

ville bli noe mindre enn i de foregående langtidsperiodene. I denne sammenheng er det betryggende at regjeringen har gitt halvparten av den økonomiske tildelingen på 800 mill kr allerede i 2009, men erfaringen og statistikk tilsier at vi om 4 år ligger etter igjen.

Forsvaret er i en "budsjettmessig" unntakstilstand

De siste årene har vi fått om lag 1 mrd for lite for lite ifh til de forutsetningene Stortinget har lagt til grunn for Forsvarets utvikling. Årets budsjettforslag er i så måte en positiv opplevelse, men Roma ble ikke bygget på en dag. Det er satsning over tid som gir et levedyktig, robust og troverdig Forsvar. Vi har ett estimert etterslep på ca 2.8 mrd kr i forhold til hva vi skulle hatt med referanse til Stortingets tidligere vedtak. Dette er utfordringer som vil forfølge oss i de kommende år.

De store talls faktiske virkelighet

Vi har fått full pris- og lønnskompensasjon for første gang på svært lang tid. I tillegg har vi fått en reell netto økning av Forsvarsbudsjettet på 620 mill kr. Denne summen består av 400 mill (av 800 mill kr i LTP) og 220 mill kr i økt satsning internasjonalt – alt dette er positivt. FD hevder videre at driftsbudsjettet økes med kr 760 mill i forhold til 2008 og det er nok riktig, men i tallet ligger innsparinger som følge av endringer i basestrukturen og interneffektivisering på ca 475 mill kr. Det positive er overføring av 120 mill kr fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet – det er en reell økning. I tillegg sier regjeringen at de har økt EBA-investeringene med 50 mill kr, også det er positivt, men det er et spørsmål om det er nok.

Den store budsjettmessige utfordringen blir at mange av tiltakene ikke får effekt i 2009, men først senere i langtidsperioden (LTP). Kostnader ifm flytteprosesser og omstillingstiltak er heller ikke spesifisert i budsjettet og vi må anta at dette ligger innbakt i tallene. Med dette utgangspunkt vil også 2009 gi betydelige utfordringer. Hadde man lagt nåverdiberegningene i FS 07 til grunn, ville vi nok hatt et helt annet budsjett, men nåverdiberegninger brukes jo bare til å "lure" Stortinget til å fatte beslutninger de ikke skjønner rekkevidden av. Det er jo nå vi møtes i grensesnittet politisk skjønn og økonomisk virkelighet.

Hva skjer i 2009?

Vi skal etablere et nytt Fellesoperativt hovedkvarter i Bodø. Vi skal innfase Skjold-klasser missiltorpedobåter (4 av 6), nye Nansen-klasser fregatter, etablering av Bardufoss som hovedbase for militær helikoptervirksomhet, styrke forsvarsgrenenes (GIH, GIL og GIS) driftsbudsjetter, flytting av GIH m/stab til Troms, GIS m/stab til Bergen, utflytting av de HV-staben pluss muligens andre staber fra ledelsesbygget osv. Dette koster penger og vi snakker om betydelige summer. Hvem som skal dekke hva og hvor utgiftene er beskrevet er uklart og her har partene en jobb å gjøre ifht å utarbeide virksomhetsplanen, basert på vedtatt budsjett.

Internasjonal virksomhet

En av de store utfordringene Forsvaret har, er vår deltakelse i internasjonale operasjoner. Det er gledelig at FD har øket budsjettet fra normalt kr 750 mill kr til 1042 mill kr. Dette er egentlig ingen økning, i det vi hvert år, har fått dekket opp behovet relatert til de kostnadene vi har, - hovedsakelig i Afghanistan. Økningen skal sikre at vi har et høyt nivå på våre styrker i Afghanistan, redusere budsjettmessig usikkerhet, samt at vi skal prioritere utdanning av den Afghanske hæren. Utover dette kan det være at vi skal bidra til Afrika, innenfor en nordisk ramme.

Regjeringens prioriteringer

I budsjettet fremgår det klart at operativ virksomhet skal prioriteres høyt, man skal sikre at GIH, GIS og GIL får et løft, man skal gjennomføre Cold Respons, øve den operative ledelsen, HV-distriktstabsøvelse ifh til sivile etater og øve nasjonal krisehåndtering. I tillegg skal man styrke EBA og NATO-investeringer og endelig rekruttere og beholde personell. Alt dette er BFO enige i, men utfordringen er at dette

kommer i tillegg til omstillingen vi er pålagt og med respekt å melde, det skjer noe i FOHK, LDKN og FOH i denne tiden.

Fellesnevner for alle kapitleiere

Felles for hele Forsvaret er at vi har fått en full pris- og lønnsvekstkompensasjon. Dette bidrar til at man på ny slipper å ta igjen dette gjennom omstillings- og effektiviseringstiltak. Dette er positivt og vil medføre mindre press på Forsvarets forskjellige avdelinger.

Hæren får en økning på 87 millioner

FD mener Hæren har fått en økning på 40 % siden 2006. Til tross for dette har Hæren gjennom flere større utredninger, dokumentert at belastningen er for høy. Denne utfordringen blir tatt på alvor, ved at Norge skal bidra med andre styrkebidrag til internasjonale operasjoner enn bare Hæren. Uansett vi kommer ikke unna, at den viktigste leverandøren til våre internasjonale forpliktelser er Hær-personell. Det må vi ta innover oss i oppstarten av LTPen.

FD sier at Hæren fortsatt skal øke, men prioriteten legges på å styrke de små og bemanningsmessige sårbare fagmiljøer som er viktig for pågående og planlagt deltakelse i operasjoner i utlandet i 2009 og 2010, bl.a. bidrag til trenings- og observasjonslag. For oss betyr dette at det ikke blir en nevneverdig økning av størrelsen men av nisjekapasitetene. Tar vi med oss at GIH m/Stab skal flytte til Bardufoss i 2009 blir det smått med kroner igjen til annen aktivitet og økt trening. Noe blir det, men la oss være realistiske.

Oberst Arne Oppedal.

GIH og stabssjefen var på dette tidspunkt i USA på tjenestereise, så Offisersbladet ba Oberst Arne Oppedal om en kommentar på den budsjettmessige økningen.

«Hæren er glad for at vi fikk en full pris- og lønnsvekstkompensasjon, videre at vi nå ser en positiv utvikling i budsjettet. Enhver krone inn i Hæren gir effekt i den spisse ende, men vi har fortsatt et

godt stykke vei å gå, før målsettingen i Langtidsproposisjonen er nådd.»

Heimevernet får ingen vekst i 2009

Heimevernet fikk ingen faktisk økning i budsjettet. De skal bygge videre på kvalitetsreformen med vekt på rask reaksjon med godt trente og utstyrte styrker. Strukturendringer (HV 7/18 slås sammen med HV 08 og HV 17 og HVUV nedlegges) og reduksjon fra 50' til 45 000 mannskaper, medfører at HVs driftsbudsjett reduseres med 129 mill kr ifht saldert budsjett i 2008. Inntil full effekt oppnås, velger regjeringen å redusere treningsaktiviteten i HV for 2009 for senere å trappe denne opp. Neste år prioriteres innsatsstyrkene, men FD er noe uklar når de henviser til at det kun er deler av denne styrken, som skal ha full operativ kapasitet ved utgangen av 2009. Øvrige deler av HV øves ikke, men kursvirksomheten for befal og spesialister i hele strukturen videreføres.

Generalinspektør for Heimevernet Generalmajor Bernt Brovold.

BFO spurte Generalinspektøren for Heimevernet, Generalmajor Bernt Brovold om en kommentar til budsjettet. «Jeg er mest glad for at vi fikk de første 400 av 800 millioner, som var annonsert for langtidsperioden allerede nå. Det minsker presset på Forsvarets organisasjon. Jeg har videre forståelse for og er enig i de prioritene som er tatt ifh til fordeling av penger innad i Forsvaret. For HV er 2009 et omstillingsår, men vi er glad for signalene om at budsjettene blir styrket fra 2010.»

Sjøforsvaret får 94 millioner – Kystvakten videreføres på dagens nivå

Sjøforsvaret styrkes med 94 millioner, dette styrker evnen og tilstedeværelsen i Nord. Økningen dekker bl.a. utgifter knyttet til økt behov for utdanning, personelløkning, materielldrift og vedlikehold som følge av innføring av nye fartøyer (Fridtjof Nansen-klasser fregatt (inklusive helikopter NH-90) og Skjold). For øvrige deler av Sjøforsvaret

innebærer tildelingen en videreføring av dagens budsjettnivå. Når tiltakene er gjennomført, vil Norge ha et av de mest moderne Sjøforsvar i Europa. Kystvakten videreføres med dagens nivå og aktivitet. Kystvakten er blitt modernisert med fartøyer som dekker et større geografisk område og har fått et større spenn i oppgaver enn tidligere, dette til tross for at antall fartøyer har gått ned. Flytting og etablering av GIS m/stab i Bergen vil koste en del penger, noe som mest sannsynlig må tas innenfor eget budsjett.

Kommandør Jan Wilhelm Dahl.

Kommandør Jan Wilhelm Dahl i Sjøforsvarsstaben er klar på hva budsjettøkningen innebærer. «Et øket Forsvarsbudsjett er positivt av flere årsaker. Økningen medfører at vi kan utdanne det personellet vi trenger til ny struktur, noe ekstra seiling blir det sikkert også rom for. Det er fortsatt et gap mellom faktisk tildeling og framtidig behov. Vi ønsker å øve personellet noe mer, enn midlene tillater, men økningen kan bidra til økt fokus og rekruttering til Forsvaret.»

Luftforsvaret får 101 millioner

Økningen skyldes i hovedsak økt operativ flytransportkapasitet, men skal også dekke bredden av dagens kapasiteter, herunder videreutvikling, samt luftoperativ beredskap i Nord. Økningen er avhengig av at forventet merinntekter fra Rygge sivile lufthavn oppfylles. Luftforsvaret har hatt store budsjettmessige utfordringer i inneværende år pga drivstoffpriser og at prisingen på leveranser fra FLO har vært for lave de siste årene. En stor del av disse utfordringene vil være løst innen utgangen av året. Sola militære flyplass vil bli nedlagt, men 330 skvadron vil fortsatt operere fra Sola. Luftforsvarets hovedutfordring på personellsiden vil være

luftmilitær kompetansebygging på alle nivå, styrkeproduksjon og rekruttering.

Usikkerheter består i regjeringens valg av jagerflytype, noe som antas å gi konsekvenser for luftforsvaret i et større perspektiv. En del av denne problematikken er framtidig lokalisering av GIL m/stab. Vi antar at utgifter for utflyttingen av GIL m/stab må tas innenfor luftforsvarets budsjetttramme – dette vil selvfølgelig også påvirke annen aktivitet.

Brigader Erik Gustavson.

I samtale med stabssjefen i Luftforsvarsstaben, Brigader Erik Gustavson, sier han følgende om budsjettet: «Etter en betydelig innstramming i år, betyr økningen at vi kan øve og trene noe mer. Utfordringene vi har hatt de senere år er en økende lønns- og prisvekst og da i særlig grad på drivstoff. Når dette nå er fullfinansiert vil det gi en forsterket effekt for Luftforsvaret. Når det er sagt ligger det noen utfordringer foran oss, som vi får takle når beslutningene er fattet.»

Forsvarets logistikkorganisasjon får 155 millioner

Økningen er i hovedsak knyttet til en korrigering av kostnadsnivået knyttet til aktivitet og strukturendringer. En viktig årsak til økningen er også etablering av operative logistikkapasiteter og utdanningsnivå for operasjoner i utlandet. All strukturendring materiellendring i Forsvaret, vil ha innvirkning på FLOs organisasjon og bemanning i en eller annen form. De største utfordringene for FLO i 2009, vil bli de beslutninger som fattes som følge av FRIFLO, herunder grensesnittet mellom FLO og Hær/luft hva angår bruker og avdelingsvedlikehold. Som omstillingseksempler nevnes at

nedleggelsen av FOHK og utflytting av grenstaber vil få store personellmessige konsekvenser også for FLO.

Det er videre positivt at regjeringen har utredet hvorvidt Forsvarets innkjøps- og materiellanskaffelser skulle tas ut av FLO men kommet til den konklusjon at dette fortsatt skal ligge under Forsvarssjefens ansvar.

Flaggkommandør Lars Johan Fleisje.

Offisersbladet møtte Flaggkommandør Lars Johan Fleisje i gangene i ledelsesbygget og spurte hva 155 millioner ville ha å si for FLOs personell i 2009.

«Disse pengene gir oss et lite pusterom, men utfordringene er store mtp å redusere EBA og kutt i den bevilgningsfinansierte strukturen. Dette, sammen med pålagt interneffektivisering, vil gi betydelige utfordringer også i 2009.»

Vi henviser forøvrig til portrettintervjuet av P-sjefen i FLO, i denne utgave.

Større øvelser i 2009

I år har det vært store kutt i øvingsaktiviteten pga etterslepet fra i fjor. Neste års budsjett innebærer at man vil gjennomføre øvelse Cold Respons, øve den operative ledelsen og øve nasjonal krisehåndtering. I tillegg vil allierte og partnerland øve i Norge neste år. Kort sagt, budsjettet bærer bud om bedre tider.

Verneplikten fortsatt fundamentet for Forsvarets virksomhet

Regjeringen slår fast at verneplikten fortsatt skal være fundamentet for Forsvarets virksomhet. Førstegangstjenesten videreføres på dagens nivå, status og kvalitet skal styrkes. Pliktig sesjon for kvinner innføres fra 2010 og det vil bli en todelt sesjonsordning.

Hovedprioriteringer – kompetanse og personell

Det er positivt at regjeringen legger betydelig vekt på å rekruttere, ivareta og videreutvikle motiverte og kompetente medarbeidere. Forsvaret skal være en attraktiv og trygg arbeidsplass. Disse hensyn er spesielt utfordrende ved omstillinger. Av forhold nevnt i budsjettet listes:

- Familiepolitiske tiltak utvikles innenfor rammen av en livsfasepolitikk, herunder fleksibel overgang til pensjonsalder. Rammer for hvilke tiltak lokale sjefar kan og bør iverksette klargjøres i 2009. Boligpolitikken skal anvendes som et sentralt personellpolitisk virkemiddel
- Utrede tiltak som bidrar til et bredt rekrutteringsgrunnlag. Forsvarets samlede markedsførings- og rekrutteringsressurser underlegges en mer helhetlig styring av FST, herunder videreutvikling av felles opptak og seleksjon. Rekrutteringen skal bidra til å øke tilgang av rett kompetanse, mangfold og økt kvinneandel
- Arbeidet med personell-, grads- og aldersstruktur vil bli prioritert i 2009. Dette innebærer en økning av antall avdelingsbefal og vervede
- Oppstart/implementering av et kompetansestyringsverktøy for militære og sivile arbeidstakere. Dette skal legge til rette for kontinuitet i stilling og horisontal karriere muligheter. Utdanningssystemet vil bli ytterligere endret for å imøtekomme endrede behov og krav, herunder utrede potensiale for økt samhandling og fellesutdanning mellom de 3 krigsskolene vil bli utredet osv.

Generalmajor Espen Amundsen.

I det store, mange og spennende utfordringer innenfor personellområde. BFO ba, sjef PØS generalmajor Espen Amundsen, om en kort kommentar til det han hadde sett av budsjettet så langt. Budsjettet understreker betydningen av å satse på personellet. Økningen - sammen med omstillingstiltakene, gir oss mulighet til å skape motivasjon, sikre en nødvendig kompetansemessig utvikling, herunder finne løsninger på de personellmessige utfordringene tiltakene i LTPen gir over tid.

Forsvarsbudsjett og FSJ virksomhetsplan

Oberst Morten Sannes.

Siste mann på runden var oberst Morten Sannes i økonomi- og styringsstaben. Han er sentral i arbeidet med utviklingen av Forsvarsbudsjettet og Forsvarssjefens virksomhetsplan. (FSJ VP). Arbeidet med FSJ VP for 2009 er akkurat begynt, skal vi endre utgangspunkt, lage nytt internbudsjett, ny virksomhetsplan osv. Med bakgrunn i dette spør vi om hans umiddelbare kommentar til budsjettet. «Vi har hatt en god dialog med Forsvarsdepartementet gjennom hele budsjettprosessen og jeg mener det budsjett som er fremlagt er et godt budsjett. Når det er sagt, vil vi få store utfordringer også i 2009, hovedsakelig fordi effekten av tiltakene beskrevet i St. prp. Nr 48, ikke får effekt - før senere i langtidsperioden. Endringer av forsvarets struktur midt i et budsjettår, byr på utfordringer, men ikke større enn at vi skal takle dem. Det kan være at vi må finne fleksible løsninger for neste år, men fra 2010 vil ikke dette være et problem.»

Vil budsjettet redusere arbeidsbelastningen?

Forsvarets hovedverneombud Oblt Geir Arne Nordstrand.

Det har vært skrevet og sagt mye om den generelle arbeidsbelastningen i Forsvaret de siste årene og de fleste er kjent med pålegg fra arbeidstilsynet fra 2003 og helt frem til i år. Svært mye er gjort og i så måte skal Forsvarssjefen ha anerkjennelse for tiltak som er og vil bli iverksatt. Forsvarets Hovedverneombud (FHVO) skal være en vaktbikkje for et forsvarlig arbeidsmiljø og da er et budsjett noe som burde interessere hovedverneombudet. Hva er din mening oblt Geir Arne Nordstrand (FHVO) om budsjettøkningen? «Det er svært positivt at vi får en økning av Forsvarsbudsjettet, men jeg er redd vi ikke har tilstrekkelig personell til å omsette disse pengene. Det er og vil fortsatt være betydelig sprik mellom oppgaver og tildelte ressurser langt inn i kommende langtidsperiode. Den bebudede personelløkningen, spesielt i Hæren lar vente på seg, men det er positivt at man sprer belastningen på andre i Forsvaret ved å bruke forskjellig typer styrkebidrag. Selv om mye er ille, er det meste ganske bra. Derfor kan det periodevis være vanskelig å få gjennomslag for tiltak hos Forsvarssjefen. Her har vi en kommunikasjonsøvelse eller to foran oss.»

BFO må trekke den konklusjonen, at vi har fått et betydelig bedre Forsvarsbudsjett enn forventet. Det er like klart at en god del av økningen forutsetter strukturendringer og interneffektivisering. Ulempen er at gevinsten ved omstillingstiltak først kommer sent i perioden. Hvordan vi håndterer det er for tidlig å si noe om, nå prøver vi å berede grunnen for at det budsjettet som er lagt frem også er det vi vedtar i desember.

 ragnar.dahl@bfo.no

Nye områdetillitsvalgte

Ny OTV Ytre Østland

Heidi Kaas har sin bakgrunn fra Forsvarets Musikk, og har studert klarinett i 4 år ved Norges Musikkhøgskole. Til sammen har hun 5 års tjenesteerfaring fra Forsvaret. Heidi sier at hun er veldig glad for å få lov til å være med på å yte støtte til BFO's medlemmer og tillitsvalgte i regionen på heltid som OTV. Derfor uttaler Heidi at det er viktig å vite at det IKKE finnes ingen dumme spørsmål. Hun oppfordrer medlemmer til å ta kontakt hvis man trenger hjelp! OTV-korpset er nok ikke det mest musikalske i landet, men det er fylt opp av masse kunnskap og erfaring som jeg synes du skal dra nytte av, sier hun videre.

Vi ønsker Heidi lykke til som OTV Ytre Østland, og ønsker henne velkommen på laget!

Ny OTV Vest

John Leonhard Strømseng er BFOs nye OTV i Vest. Han har arbeidsplass på Haakonvern, og der er det mange som skal ivaretas. Med personell i internasjonal tjeneste, Sjøkrigsskole, FLO, Kysteskadren med mer, så er det mange interessante utfordringer. Strømseng ønsker å alltid være tilgjengelig, enten på kontoret eller på telefon / mobil telefon. Ingen sak er for liten, ingen sak for stor, sier John Leonhard. Hans kontor er alltid åpent for en god diskusjon og en kopp kaffe eller te.

Strømseng har følgende tjenesteerfaring: Verkstedsleder MTB Flotilje 30, 2. maskinist/1. maskinist på Storm- og Hauk-klasse MTB, maskinmester minedykkerfartøy, 2. maskinist/1. maskinist/maskinmester på Minerydder, Heimevernserfaring (både fra SHV og på land), UNIFIL - 2 kontingenter (1987, 1990/91).

BFO ønsker John Leonhard velkommen på laget.

Ny OTV i Midt-Norge

Morten Granhaug er kaptein i Luftforsvaret, 31 år og samboende med barn i Trondheim.

Han startet sin tjeneste i Hæren, på BSIN i 1995, og har deretter å tjenestegjort på Setermoen, Rena, Bosnia, Oslo, LKSK, Ørland.

Han har de siste årene jobbet innenfor personell- og økonomiforvaltning, og er en typisk allrounder som kan hjelpe i saker som omhandler lønn, pendling, opprykk mv.

Morten er dessuten en lidenskaplig og meget dyktig fotograf.

Vi ønsker Morten velkommen på "BFO-laget" som nå fortsatt har det beste lagoppsettet, og som spiller hverandre gode, til glede for et stort "BFO-publikum".

Ny kurs på Dombås

I en hektisk kurshverdag fikk medlemmer på Dombås siste nytt om omstillingen og andre aktuelle saker i Forsvaret.

HV- skolen på Dombås har en hektisk kursvirksomhet. Selv om personellet sprang mellom ulike kurs tok de seg tid til å stoppe opp og slå av en prat. I og med at tidspunktet for besøket var like etter fremleggelsen av Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv ble det diskusjoner omkring omstilling.

Lokal lønn var selvsagt et annet viktig tema. Dette sett opp mot tariffen i sin helhet, hvor alle er spent på hva som blir resultatet etter lønnsprosjektets anbefalinger. Ikke uventet kom spørsmål knyttet til Flysamordningen opp. Manglende fleksibilitet av saksbehandlere ifm pendlerreiser, samt tidspunkt for flyavganger er et problem. Og er det hensiktsmessig at alle skal bestille sine egne reiser og tvinges til å ha private kredittkort? Vi lever i en tid da bankene blir strengere med å utstede slike.

Også på Dombås merker mann at Forsvaret har for lite folk. - Til nå går det rimelig greit og personellet gjør en fenomenal innsats sier Knut Nytnun sjef HVSKS.

Det er knyttet stor spenningen til hvordan fremtiden blir nå når Værnes legges ned. Overføres noe av kompetansen derfra for å løse mer av HVs portefølje? Stemningen i gangene var ubetinget positiv noe som borger for at de står godt rustet foran nye utfordringer.

Bursdagsfeiring og kraftig medlemsvekst!

Eivind Røvde Solberg, leder BFO.

Befalets Fellesorganisasjon fylte 51 år den 11. september, og har nå det høyeste antall medlemmer på tre år.

– Dette er svært gledelig, og skyldes nok først og fremst BFOs solide kompetanse og målrettede arbeid til det beste for alt befall i Forsvaret. Vi er også tilgjengelige der medlemmene er. Et godt eksempel på dette er BFOs landsdekkende informasjonskampanje "BFOs Flying Circus," sier leder BFO Eivind Røvde Solberg.

BFOs Flying Circus var en knallsuksess der flere hundre medlemmer møtte opp, og fikk informasjon om aktuelle tema som angår dem i hverdagen. Lønn og omstilling sto

sentralt på agendaen. – Tilbakemeldingene fra de forskjellige gjennomføringene var utelukkende positive, forteller markeds- og rekrutteringsansvarlig Lars Kristian Danielsen.

Styrke - Uavhengighet - Samarbeid

BFO og hovedsammenslutningen YS har alltid vært partipolitisk uavhengige. I motsetning til andre organisasjoner bevilger hverken BFO eller YS penger til politiske partier. YS har som den eneste hovedsammenslutningen i år kommet med en egen resolusjon om Forsvaret. Dette viser at BFO har gjennomslagskraft i YS. Som den største befalsorganisasjonen, har BFO også flest forhandlingsledere og områdetilitsvalgte til å ivareta deg som medlem. Med vår solide kompetanse ivaretar vi medlemmenes tjenestevilkår og rettigheter på best mulige måte. Det har da også vist seg at det er BFOs forhandlingsledere, som med sine kunnskaper og konstruktive bidrag, har den største gjennomslagskraften i drøftinger og forhandlinger med Forsvarsstaben og Forsvarsdepartementet.

YS vokser også

BFO er som kjent tilsluttet hovedsammenslutningen YS, statlig sektor

(YS-Stat.) I løpet av det siste halvåret har antallet betalende YS-medlemmer økt med 1,7 prosent. – Vi tolker dette som at YS-forbundene oppleves som attraktive og at arbeidstakerne ønsker å være medlemmer i en politisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon, forteller YS-leder (og BFO-medlem) Tore Eugen Kvalheim. YS har nå 213 288 medlemmer.

Ett yrke – én organisasjon!

Nei til radikal kjønnskvalifisering

BESO landstyre er imot radikal kjønnskvalifisering i Forsvaret. Landsstyret oppfordrer alle befalelever til å komme på høstkonferansen 14.-16. november

Helgen 6.-7. September var det igjen tid for møte i BESO landstyre. Denne helgen var det Høstkonferansen som skulle diskuteres. Møtet ble holdt i kjente omgivelser i BFOs lokaler i Karl Johans gate 12. Det ble satt ned arbeidsgrupper som så på vedtektene våre og arbeidet med årsberetningen ble satt i gang. Etter to lange dager satt vi igjen med et foreløpig program for høstkonferansen og mange forslag til vedtektsendringer. Dette året har hovedfokuset til BESO vært temaet kvinner, kvotering og likestilling i Forsvaret. Vi i BESO er da uenig i Forsvarets planer om radikal kjønnskvalifisering for å øke kvinneandelen i Forsvaret. Høstkonferansen skal i år som i fjor holdes på Thon Hotell Arena i Lillestrøm fra 14.-16. november. Her skal det avtroppende BESO Landstyre legge frem sin årsberetning, og ett nytt styre skal bli valgt. Nå gleder vi oss til høstkonferansen og oppfordrer alle befalelever som har anledning, til å møte!

Tekst og foto: Christina Grimstad, leder BESO

Benytt dine lånemuligheter!

Med stadig økende rentenivå på lån i banker, er det viktig at alle blir klar over den fordelen ansatte i Forsvaret har ved å kunne låne til bolig i Statens Pensjonskasse, i Forsvarets Personellservice, samt Forsvarets låneordning.

Lånerenten i SPK er for tiden 6,25 %, og er kun styrt av styringsrenten til Norges Bank. I FP er eksempelvis utlånsrenten i dag på 6,85 % (7,25 % fra 17. november).

For de som er heldige å ha penger på bok, så er sparerenten i FP på 6,5 % (6,75 % fra 31. oktober).

Sjekk flere detaljer om låneopptak på hjemmesidene til SPK, FP og Forsvarets låneordning.

Forsvarets Personellservice

Forsvarets boligjeneste

STATENS PENSJONSKASSE

Befalets låneordning

Forsvarets boligjeneste

Forsvarsstaben har innvilget Befalets låneordning å innføre annuitetslån i tillegg til serielån.

Forsvarets boligjeneste tilbyr i Befalets låneordning, nå også annuitetslån i tillegg til serielån. Det er Forsvarsstaben som i skriv av 25. august 2008, som innvilger dette. Ordningen blir innført fra 15. september 2008, og har ikke tilbakevirkende kraft. I Boligfinansieringsheftet pkt 1.3 kan du lese mer om de to nedbetalingsvariantene.

Hvis du ønsker annuitetslån i stedet for serielån, må du skrive dette i merknadsfeltet på baksiden av lånesøknaden.

Hvorfor jeg meldte meg inn i BFO

Her er førstemann ute i serien om hvorfor stadig flere velger BFO som sin organisasjon. Innholdet står for innsenderens regning, og er å anse som et leserinnlegg. Vårt medlem løytnant Tor Erik Brunsvik sier følgende:

- Etter å ha fått god informasjon om BFO fra en kollega, samt å ha tenkt litt over mine egne ønsker og holdninger, har jeg tatt "mot til meg" og byttet fagforening. Jeg vil her gjøre kort rede for prosessen i forkant og årsaker til at jeg valgte å bytte. Da jeg ble ansatt i Forsvaret for 12 år siden var det ikke i mine tanker at jeg måtte melde meg inn i en fagforening, jeg hadde rett og slett ingen kunnskap om temaet. Men min nærmeste sjef påpekte at det var viktig og siden han på den tiden var formann i lokallaget av NOF var det gitt hvor jeg meldte meg inn. Mine erfaringer som medlem i NOF har vært positive. Jeg har sågar i noen perioder hatt verv som tillitsvalgt og i styret i lokallaget.

Men etter å ha fått god informasjon om BFO fra en kollega, samt å ha tenkt litt over mine egne ønsker og holdninger har jeg tatt "mot til meg" og byttet fagforening. Jeg vil her gjøre kort rede for prosessen i forkant og årsaker til at jeg valgte å bytte.

Jeg satte meg relativt grundig inn i fordeler og ulemper (subjektivt sett) med begge fagforeningene. Jeg la vekt på mulighetene for å få hjelp, påvirkningskraft, økonomi, medlemsfordeler og politisk tilslutning. Jeg har fått god støtte fra NOF, og har lagt merke til at i store saker så har begge forbundene jobbet godt og fått gjennom viktige avgjørelser for sine medlemmer. Her klarte jeg ikke å se noen særlige forskjeller i de to organisasjonene. Begge ser ut til å ha ett godt bemannet sekretariat og lik struktur med tilgang på tillitsvalgte.

Påvirkningskraft er viktig. Som fagforening bør man bli hørt i viktige sammenhenger. Her opplever jeg at det skiller vesentlig mellom NOF og BFO. NOF er tilsluttet LO, som er betydelig større enn BFO's hovedsammenslutning YS. Dermed skulle logikken tilsi at NOF gjennom LO har størst påvirkningskraft. Jeg er derimot ikke overbevist om at det å være en liten organisasjon i en stor hovedsammenslutning gir så stor uttelling. Jeg har mer tro på at det gir uttelling at BFO er stor i YS, til tross for at YS er langt mindre enn LO. Her vil BFO kunne påvirke YS i større grad enn NOF i LO. I forhandlingssituasjoner vil LO og YS uansett stille med like vilkår.

Når jeg skulle vurdere økonomien i å bytte fagforening var det hovedsakelig kontingent og forsikringer som utgjør noe særlig å snakke om. NOF har nå også fått ett tak på hvor mye du betaler i kontingent slik at det skiller lite på kontingenten. På forsikringsfronten derimot, sparer jeg nesten to tusen på de kollektive forsikringene. For ordens skyld er det små forskjeller i dekningsbeløpene til begge foreningenes favør, så her var det rett og slett pris som var avgjørende.

Når det gjelder medlemsfordeler finner jeg disse omtrent like gode, både i utvalg og priser. Som en kuriositet må det nevnes at ingen av forbundene har gode avtaler på mobiltelefoni, selv om man bare ringer til andre medlemmer. En avgjørende medlemsfordel for meg er den kollektive liv- ulykkes og uføreforsikringen hvor BFO's forsikring dekker skader som oppstår i internasjonale operasjoner. Liv og uføreforsikringen gjelder fullt ut, mens ulykkesbiten gjelder hvis ulykken også kunne oppstått utenfor misjonsområdet, eller hjemme i Norge om du vil. Dette er av stor betydning for meg, for det er helt klart at de fleste i Forsvaret må ut i intops de neste årene, da vil man gjerne vite at man er godt dekket.

Samtidig ønsker jeg å flagge at jeg tar avstand fra Arbeiderpartiet og SV. Det vil ikke jeg påstå at man gjør når man er med i LO. Den "uformelle" politiske bindingen til politikken gjorde at det var enda lettere for meg å ta en avgjørelse om bytte. Men for all del, dette er veldig subjektivt. For øvrig mener jeg at vi med det mikroskopiske Forsvaret vi sitter igjen med virkelig bør gjøre alvor av tanken med "Ett yrke én organisasjon". Men da må NOF gi slipp på LO, det håper jeg ikke er så langt unna.

Avslutningsvis vil jeg minne om at dette er beregninger og tanker jeg selv har funnet viktige. En hver bør gjøre seg opp sin egen mening før man tar ett valg.

 Tor Erik Brunsvik

Historien gjentar seg

"Vi trente hardt, men hver gang vi begynte å få fram grupper

som fungerte, skulle vi omorganiseres". Dette sa Gaius Petronius, en romer som døde i år 66 før Kristus, eller "før vanlig tidsregning", som det nå heter dersom man skal være politisk korrekt.

Slike følelser gjør nå seg gjeldende i hele Forsvaret etter at det er bestemt at vi skal omorganiseres igjen. BFO får stadige meldinger om personell som er lei, utbrent, oppgitt og ikke minst forbannet, fordi det aldri ser ut til å ta slutt.

 jimmy.bjerkansmo@bfo.no

BFO Kirkenes - en lokallforening i vekst

Inginging å si på innsatsen.

To av tre befalelever valgte BFO

BFO avdeling Kirkenes har vokst jevnt og trutt det siste året. To av tre i befallsskolekullet som teller 36 elever valgte å levere innmeldingsblanketten sin til BFO, da den tradisjonsrike elevrunden startet i går.

- Veldig gledelig at så mange BS-elever velger BFO. Jeg tror at lokal tilstedeværelse og oppfølging samt BFOs og YS' partipolitiske uavhengighet har vært viktige faktorer for elevenes valg, sier lokallforeningsleder Petter Mathisen. Mathisen fremhevet også BFOs svært gunstige forsikringsordninger som avgjørende for elevenes valg. Etter infomøtet spanderte BFO middag på elevene i kantina før det var duket for Guitart Hero spilling og sosialt samvær. Dette falt i svært god smak hos elevene.

 Tekst: Lars Kristian Danielsen, BFO.
Foto: Terje Henriksen, OTV

YS er generelt fornøyd med statsbudsjettet for 2009

Det totale budsjettet for neste år er balansert. Det er ekspansivt nok til å skape vekst samtidig som det gir Norges Bank et klart signal om at renten må ned.

-Når det gjelder forsvarsbudsjettet spesielt, hersker det usikkerhet om det er stort nok både for materiellplanene som foreligger samt driften for 2009. Faren for at Forsvaret må kutte på begge disse områdene utover høsten neste år er til stede, forteller Kvalheim.

Endelig skatteberegning av utenlandsreiser

Pga ny funksjonalitet i Forsvarets dataverktøy har nå tiden kommet

for endelig beregning av skattetrekk på utenlandsreiser. Overskudd på nattillegg skal nå beskattes, og Forsvarets Lønnsadministrasjon (FLA) har nå sendt ut en melding om at alle tidligere reiseregninger som er omfattet av de nye skattereglene skal gjennomgås og "gjøres opp" på nytt med frist 24. oktober.

BFO har mottatt flere henvendelser om dette, og ber den enkelte lønsmottaker som har slike reiseregninger å gjennomgå på nytt, om å ta kontakt med sin lokale lønnsmedarbeider for hjelp og støtte til dette. Hvis du pga mange slike reiser står i fare for ikke å få utbetalt lønn i oktober eller november, så må du ta kontakt med FLA ved Maj. Karl Otto Drøpping, for å avklare din situasjon. BFO har vært i kontakt med Sjef FLA som har lovet at denne beskatningen av overskudd på utenlandsreiser skal foretas på en slik måte at den enkeltes behov ivaretas på best mulig måte.

Rolf Ledal, forhandlingsleder BFO

Diskusjonsaften – Forsvarets videre utvikling

Vi militære arbeidstagere er egentlig ganske heldige... I tillegg til at våre fagforeninger jobber "vår sak", er det 10 frivillige organisasjoner som jobber for "Forsvars-saken". Disse gjør sitt for at Forsvarstanken fremdeles skal leve i det norske folk, i tillegg til at de er aktive i samfunnsdebatter, og påvirker beslutningstakere når vi skal "moderniseres".

Forbundene:

- Norske Reserveoffiserers Forbund
- Folk og Forsvar
- Norges Forsvarsforening
- Norges Lotteforbund
- Forsvarets Pensjonistforbund
- Institutt for Forsvarsupplysning
- Den Norske Atlanterhavskomitee
- Kvinners Frivillige Beredsskap
- FN-veteranenes Landsforbund
- Det Frivillige Skyttervesen

har i disse dager en turne kalt "Diskusjonsaften – Forsvarets videre utvikling". Oppstarten var på kveldstid i Bodø tirsdag 23/09.

Kvelden ble åpnet av Generalsekretær i Folk og Forsvar, Monica K. Mattson – som holdt et fasinerende foredrag om Forsvarets utvikling og situasjon. Deretter fulgte et foredrag om "Nordområdene sett fra LDKN" holdt av kommandør Paal Svendsen, operasjonssjef på LDKN, før man avsluttet med en debatt.

Dessverre var vi bare ca 20 personer som fikk med oss seansen. De aller fleste av disse

Foto: Ove Ronny Haraldsen / Informasjonsansvarlig Luftforsvaret Nord-Norge.

var fra de frivillige organisasjonene, samt innslag fra politiske partier – oss tjenestegjørende militære var dessverre underrepresentert... Jeg antar noe av årsaken var at de aller fleste av oss har vel opplevd utallige foredrag om "Forsvarets videre utvikling" – og er som jeg var – skeptiske til å bruke fritid på dette...

Mattsons foredrag gav et meget godt bilde av Forsvarets situasjon sett med sivile øyne. Hun var imponerende kunnskapsrik, og gav en utfyllende historisk fremstilling av NATO og Forsvaret både nå og tidligere. Spesielt var det godt å endelig oppleve et foredrag som ikke hadde som intensjon å selge inn en omstilling...

Var det verdt å ofre en kveld hjemme med familien? Min oppfattelse er at dette var en positiv opplevelse i all "moderniseringen", vel verdt å bruke noen timer på.

Kolleger: Sjekk konferansekalenderen på www.folkogforsvar.no, og møt opp når de kommer til en plass nær deg.

Kim Jensen

Styremedlem BFO lokalforening Bodø

Populært BFO-kurs

BFO-skolens kurs i tariff og lokale forhandlinger ble i midten av september gjennomført i flotte omgivelser på Fredriksten Festning i Halden. Kurset er svært populært og har hatt lang venteliste.

I løpet av kursets første dag, ledet BFOs forhandlingsleder Rolf Ledal kursdeltakerne gjennom:

- Tjenestetvistloven • Arbeidstidsbestemmelser for militære arbeidstakere (ATM)
- Fredsregulativet del II (FR del II) • Hovedtariffavtalen

OTV Utland, Per Iver Nordset, fortalte om Særavtale for internasjonale operasjoner

BFO-skolens kursdeltakere viste mye engasjement rundt rettigheter og disponering av personell til utlandet. Det ble også mye diskusjon om betingelser og økonomiske forhold for personell på tjenestereiser, kommisjoner og andre kortere tjenesteoppdrag i utlandet. På kvelden ble middagen inntatt på "Kuler og krutt" inne på festningen etterfulgt av hyggelig sosialt samvær.

Lars Omberg,

kompetanseansvarlig i BFO

OMSTILLINGSBREV NR 6/2008

Omstilling, endring, involvering, løsning av oppdrag, budsjett, økt belastning og lederskap er begreper som vil stå i fokus de neste ukene. BFO, som den største organisasjon i Forsvaret, merker at tidspresset i omstillingen tar på. Den politiske detaljstyringen, medfører betydelig belastning for personellet og representerer en betydelig fare for grupper av personell. Selv noen hundre millioner ekstra på Forsvarsbudsjettet, skaper ikke den helt store entusiasmen om ikke dette innebærer at personellrammen økes. Forsvaret har for mange oppgaver ifh årsverksrammen.

Plattform for ledelse i Staten

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har gitt ut et dokument om ledelse i staten. Regjeringen ønsker å fokusere på et lederskap i staten. Dette er et meget bra dokument, som fokuserer på eget lederskap, særpreget ved statlig lederskap, fokusområder på utøvelsen av lederskapet, herunder samarbeid – samordning – medbestemmelse og medvirkning, blant mange andre ting. Dersom dokumentet leses og refleksjonene gjennomgås vil samarbeid, arbeidsmiljø og leveranseevne økes. Forsvarsminister og byråkrater i FD bør lese dokumentet – nå! Lederskap starter på toppen. Har dere ikke dokumentet, kan dere gå inn på bfo.no

Priser for å bo i Forsvarets kvarter

Forsvarets boligjeneste (FBOT) har fastsatt nye priser for tilfeldig overnatting på Forsvarets kvarter (befalsmessene). Følgende døgnsetser er fastsatt:

- For de første 12 dager pr mnd: enkeltrom kr 200.- 2 personer som deler rom kr 300.- Når flere enn 2 personer deler rom er prisen minimum kr 150.- pr person.
- De neste 18 dagene er gratis. Varer oppholdet mer enn 2 mnd, benyttes satsene for fastboende.
- Boligkontorene kan fastsette egne priser for større kurs, øvelser som inkluderer forpleining, kvarter, kursrom etc. Prisene er fastsatt med virkning fra 1. august 2008.

Nye retningslinjer for kjøp av konsulent tjenester

FD har fastsatt retningslinjer for bruk av personell som har gått av med pensjon. Retningslinjene fastsettes til bruk fra 1.

september 2008. Iht Statens Personalhåndbok kan statens alderspensjonister ansettes på pensjonistvilkår. Disse vilkårene gjelder ikke AFP-pensjonister eller personell som har gått av på avgangsstimulerte tiltak. Forsvaret skal vise varsomhet i forhold til leverandører som har tilsatt personell fra Forsvarssektoren de siste 2 år. I korthet går retningslinjene ut på:

- Pensjonister kan ansettes fra dag 1
- Kjøp av konsulent tjenester fra enkeltmannsforetak eller foretak/selskaper som eies av pensjonister med alderspensjon fra staten (2 års begrensning)
- Det åpnes for å inngå kontrakt for AST-personell, forutsatt at det har gått minst 2 år og at AST-midler ikke lenger er virksomme.

PET nr 13, i strid med arbeidstilsynets pålegg?

Forsvarsdepartementet (FD) har pålagt Forsvarssjefen (FSJ) å starte arbeide med neste langtidperiode allerede i år. PET nr 13 er en rettelse til FDs iverksettelsesbrev for 2008 og gir Forsvarssjefen klar melding om å starte opp alle tiltakene som er behandlet i Langtidsproposisjonen. Et økende og vedvarende arbeidspress for enkelte grupper personell kan medføre fare for overbelastning. Dette har BFO kommentert ifm behandlingen av PET nr 13 i FHAMU og gjennom behandlingen av FSJens gjennomføringsdirektiv. Det vil bli en utfordring for arbeidsgiver, dersom andre oppdrag ikke fjernes i inneværende år. FD har gitt oss nye oppdrag, ikke fjernet andre og det følger ikke økonomi med pålegget, det er vel dette politikerne mener med å få mest mulig ut av hver krone.

Rekrutteringsvirksomheten i Forsvaret

Bestemmelser for rekrutteringsvirksomheten ble regulert gjennom en egen bestemmelse fra 1. januar 2008. Nå er FST/PØS i ferd med å revidere bestemmelsen for å sikre en enhetlig styring og en effektiv, profesjonell og målrettet rekrutteringsvirksomhet i Forsvaret. Hensikten er å dekke begrepets fulle bredde, herunder tydeliggjøre ansvar, samt regulere områdene intern- og rekruttering av

personell. BFO har sendt inn sine merknader til bestemmelsene.

R&T nr 6 til FSJens virksomhetsplan

Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv (FSJ GFD) for perioden 2009-2012 er drøftet med organisasjonene, etter en forutgående behandling i FHAMU. PET nr 13 til FDs Iverksettelsesbrev for Forsvaret for virksomhetsåret 2008. Følgelig er det en politisk beslutning at årsaken til at partene ble tvunget til å iverksette Stortingets vedtak for neste langtidperiode allerede i år. Gjennom R&T nr 6 er gjennomføringsdirektivet tatt inn i virksomhetsplanen for 2008. FHVO og organisasjonene påpekte det uheldige at Forsvaret pålegges nye oppdrag uten ekstra ressurser eller at andre oppdrag blir fjernet. I denne sammenhengen ble det vist til arbeidstilsynets pålegg fra 22. februar i år. Forsvarsstaben har satt ekstra fokus på ressursbruk og brudd på lover, avtaler og bestemmelser. Se egen artikkel om omstillingen i Forsvaret.

R&T nr 7 til FSJens virksomhetsplan

Partene er enige om å videreføre en liaison offiser mellom politiet og Forsvaret i Politidirektoratet. Videre ble det etablert 9 prosjektstillinger i FST/Fellesstaben/INI, prosjektstillingene kommer i tillegg til 7 andre stillinger, som holder på med etableringen av Forsvarets informasjonsinfrastruktur (INI) som en av Forsvarssjefens direkte underlagte sjefer. INI skal være etablert ved nyttår. Etableringen av INI skal bedre overordnet og helhetlig styring og ledelse av INI området.

Pr 31. juli hadde vi 16437 årsverk. I tillegg 221 på pliktjeneste, FLO hadde en økning på 92, mens det i Fellesstaben var en nedgang på 12 (musikere).

Effekten av den økonomiske tiltakspakken som ble iverksatt pga for å bringe Forsvarets budsjett i balanse er innarbeidet i budsjettet og har tatt forventet effekt. På tross av tiltakene vil vi fortsatt mangle betydelige summer, men FST er i dialog med Forsvarsdepartementet.

BFO fremførte kritikk at arbeidsgiver ikke evner å etablere et tilfredsstillende bedriftshelsetilbud (BHT) til ansatte i Oslo-

område. Det er FSAN som ikke er i stand til å levere denne tjenesten.

Oppfølging av arbeidsbelastningen i Forsvaret

Forsvarsstaben viser til tilbakemeldinger og oppfølgingskontroll vedrørende arbeidsbelastningen. Det har vært en marginal bedring, men langt fra i det omfanget som er nødvendig. Forsvarsstaben har iverksatt følgende pålegg:

- FST understreker betydningen av en god og rettidig arbeidstidsplanlegging
- Gjenkjøp av merforbrukt arbeidstid/fartøystjeneste skal regnes som overtid i vernesammenheng
- Maksimal årlig overtidsgrense er for de med 37.5 timers arbeidsuke 320 timer.
- Forsvaret er gitt dispensasjon fra begrensningene i arbeidsmiljøloven hva gjelder vakt, øving, luft- og fartøystjeneste, samt arbeid av øvings- og beredskapsmessig art. Dersom gjenkjøp av arbeidstid er opparbeidet ifm dette økes maksimalgrensen til 357.5 timer.
- Dersom maksimalgrensene for utbetaling vil sette begrensninger for rednings-tjenesten, Marinen eller Kystvakten kan disse avdelingene fortsette med inngåtte arbeidstidsavtaler inntil ny avtale om arbeidstid i Forsvaret (ATF) er på plass.

Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2009

Oblt Olav Ramberg gjennomgår prosessen med FSJ VP 09.

Arbeidet med virksomhetsplanen (VP) for 2009 har startet. Virksomhetsplanen gir oppdrag til Forsvarssjefens direkte underlagte sjefer og avdelinger og er på mange måter det dokumentet som legger premissene for alt det vi gjør i forsvaret i løpet av året. Gjennom året vil det skje rettelser og tillegg til planen og det gis ut som R&Ter. Første året av Langtidsperioden 2008-2012 vil være innarbeidet i dokumentet. Arbeidet er en prosess som skjer mellom Forsvarssjefens direkte underlagte sjefer, Forsvarsstaben og tjenestemannsorganisasjonene. Prosessen i grovt er som følger:

- 06 okt. Frist for merknader foreløpig VP versjon nr 1
- 27 okt. Informasjons- drøftingsmøte foreløpig VP versjon 2

- I desember gis FHAMU en orientering om VP
- Mottak av nest siste versjon i desember, merknadsfrist 6. januar
- Drøfting av FSJ VP 2009 skjer den 19. januar og ferdig VP sendes ut 23. januar 2009.

BFO er godt fornøyd med både tidsplanen og måten vi blir involvert på. BFO vil legge vekt på forhold som omfatter arbeidsmiljø, omstilling og forhold som berører personellet, på samme måte som vi gjorde det i fjor.

Forvaltningsregime av Forsvarets boliger og kvarter

Forsvarssjefen og administrerende direktør Forsvarsbygg (FB) er enige om at det kan være grunnlag for å forbedre forvaltningsregime av Forsvarets boliger og kvarter. Det er snakk om å klargjøre grensesnittet mellom etatene, men FSJen er klar på at boligpolitikken opp mot arbeidsgiveransvaret ikke skal endres. Organisasjonene understreket at uansett utfall må det være Forsvarets behov for bolig og kvarter som er styrende og medbestemmelsen mht fordeling skal ikke endres. Forsvarsstaben antydte at 1. januar 2010 kan være et sannsynlig implementeringstidspunkt, men dette vil avhenge av konklusjoner og anbefalinger av arbeidet. Organisasjonene vil bli invitert til å delta i arbeidet i et partsammensatt arbeid.

Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU)

Møte nr 5 ble gjennomført 21. august og det var det siste FHAMU-møte Genlt Arne Bård Dalhaug ledet som leder av utvalget. Saken om medarbeiderundersøkelsen ble utsatt til møte 23. september. FHAMU ga arbeidsutvalget (AU) fullmakt til å sluttbehandle Forsvarssjefens gjennomføringdirektiv.

I hovedtema på dette møte var FSJens GFD og da med fokus på arbeidsmiljørelaterte forhold. Av saker som ble nevnt var tidsplan, behovet for et omstillingsregnskap, ivaretagelse av de ansatte, helse-, miljø- og sikkerhetsmål.

Dette var det siste FHAMU-møte til Genlt Arne Bård Dalhaug pga ny stilling i utlandet. BFO takket generalen for den innsatsen han hadde nedlagt i å ta tak i arbeidsmiljøproblematikken i Forsvaret og presiserte at det har skjedd en formidabel utvikling til det bedre, i den tiden han har vært leder. Tilbakemeldinger fra arbeidstilsynet bekrefter dette, men vi har fortsatt et godt stykke igjen - før vi kan si oss fornøyd. BFO overleverte hilsninger og gave fra Leder BFO Evind R Solberg. Så fulgte de andre organisasjonene opp i samme bane, en for en.

Generalen på sin tide takket for alle

godordene og repliserte en takk for den betydelige innsatsen hver enkelt hadde nedlagt i arbeidet for et bedret arbeidsmiljø i Forsvaret før han presenterte og ønsket Viseadmiral Jan Eirik Finseth lykke til i jobben som Sjef Forsvarsstab og leder FHAMU.

Nye virkemidler til bruk ved omstillingen

Langtidsplanen for Forsvaret vil medføre mange og betydelige omstillinger. BFO krevde at FSJ GFD burde ha et nytt vedlegg som omhandlet virkemidlene som kan benyttes i kommende omstilling. Nå er dette innarbeidet i nye bestemmelser for bruk av særskilte virkemidler til bruk i omstillingen i perioden 2009-2012. Bestemmelsene har en innledning, nærmere om statlige virkemidler, økonomiske virkemidler og saksbehandlingsrutiner med mer. Hovedbegrunnelsen for å utgi bestemmelsene er håpet om å beholde mest mulig kompetanse.

Virkemidlene skal kun rettes mot personell som er berørt i omstillingsprosessen hvor arbeidsstedet fysisk flyttes og hvor det er nødvendig å beholde kompetansen under avvikling eller hvor det stimuleres til å flytte med. Virkemidlene er ingen rettighet og det er følgelig opp til Forsvaret å gi et tilbud.

Flytting – bolig/kjøp/salg: Man kan få dekket inntil kr 80 000.- for å dekke faktisk og legitimerede utgifter til meglerhonorar, tinglysningsgebyr, dokumentavgift til staten og eierskifteforsikring ved kjøp/salg av bolig. I særlig tilfeller inntil kr 100 000.- Det forutsettes bindingstid i Forsvaret i 2 år. Søknad over kr 80 000.- må søknad sendes FPT. Iverksettes fra 1. oktober 2008.

Dekning iht FR del II: Her dekkes flyttekostnader, flyreise for sjekk av bolig mv, flytting før beordring, dekning av forsendelsesutgifter, merutgifter til leie av sivil bolig og flyttebonus. Iverksettes fra 1. oktober 2008.

Boliglån: Boliglån utover det man kan få iht HTA på kr 1 500 000.- på kr 750 000.- dvs kr 2.2 mill kr. Må søke Statens Pensjonskasse selv, DIF attesterer for ekstralånet. Iverksettes fra 1. oktober 2008.

Utvidet botid i Forsvarets bolig/kvarter: Kan få utvidet leietid i Forsvarets bolig og

kvarter utover normale regler ref skriv fra FPT. Er iverksatt.

Permisjon ifm flytting: 5 virkedager permisjon med lønn for flytting fra/til egen bolig. 2 dagers permisjon ved inn/utflytting av kvarter. Permisjonen kommer i tillegg til de 12 dagene som er omtalt som velferdspolis i HTA. Iverksettes fra 1. oktober.

Pendlerreiser: Reglene i FR del II og BTF 4005 gjøres gjeldende ved omstilling. Omhandler kost og kvarter, pendlerreiser for de med to husholdninger og enslige. Iverksettes fra 1. oktober 2008.

Barnehage: Kan etter søknad for å få personell til å flytte dekke barnehagekostnader opp til kr 2850.- pr mnd pr barn. Kan iverksettes fra 1. januar 2009.

Lønnsforskudd: Økes fra 2 til 4 måneds-lønner med inntil 4 års nedbetalingstid. Kan iverksettes fra 1. oktober 2008.

Administreres av FLA.

Lønnstilskudd: DIF kan innvilge lønnstilskudd på inntil kr 5000.- pr mnd fra 1. august 2009 (unntaksvis fra 1. jan 2009). Tiltaket gjelder personell det er ekstra viktig å beholde eller å få flyttet med. Tiltaket gjøres tilgjengelig for FOHK, LDKN, HST og SST. Gjelder også for FLOs personell i fase 1.

Bestemmelsene er lagt ut på BFOs hjemmesider.

Forsvarets stillingsvurderingssystem

I slutten av september drøftet partene retningslinjer for Forsvarets stillingsvurderingssystem, det som tidligere het NIPA. NIPA, som selskap, er nedlagt og det er hovedårsak til endringen. Stillingsvurderingssystemet gir en beskrivelse av hvordan stillingsvurderingssystemet er bygd opp og det er direktiv for delegering av stillingsfullmakten og retningslinjer for endringer av Forsvarets stillingsbeskrivelser som ligger til grunn. Stillingsvurderingssystemet omfatter 6 stillingsvurderingsfaktorer:

- Problemløsning
- Beslutninger
- Samarbeid (Kontakt og kommunikasjon)
- Spesielt ansvar
- Formalkompetanse
- Tjenesteerfaring.

De fire første bullene analyserer arbeidsoppgavens vanskelighetsgrad, samt graden av ansvar og kompetanse i stillingen. De 2 siste, analyserer nødvendige krav til den ideelle stillingsinnehaverens kunnskap for å kunne ivareta stillingen.

Partene har i prinsippet ikke gjort endringer ifh til eksisterende system, utover tekniske endringer ved navneskifte mv. Partene er videre enige om at en parts-

sammensatt arbeidsgruppe skal gå gjennom hele systemet, men det vil ikke få innvirkning på omstillingen i fase 1.

Alle stillinger ifm kommende omstilling skal stillingsvurderes av godkjent personell. Stillinger som ikke er vurdert vil bli sendt tilbake, med påfølgende forsinkelser. Stillingsvurderingssystemet iverksettes fra 1. oktober 2008.

Retningslinjer Forsvarets stillingsbeskrivelse

På samme møte som ovenfor drøftet partene retningslinjer for utarbeidelse av Forsvarets stillingsbeskrivelser. Det er ikke foretatt vesentlige endringer fra den som har vært gyldig frem til nå. Retningslinjene iverksettes fra 1. oktober 2008. Hovedutfordringen er at personell som utarbeider forslag til stillingsbeskrivelser ikke skal fastsette høyere krav til formalkompetanse og tjenesteerfaring enn det som er nødvendig for å kunne bekle stillingen. Dersom man i stillingsvurderingen åpenbart ser at stillingen får for høy/lav grad/SKO skal man så vurdere stillingsbeskrivelsen på nytt. En forutsetning for å kunne fastsette formkravene (utdannelse) er at de som lager forslaget til stillingsbeskrivelsen vet hvilke kompetanse den enkelte utdanning gir.

PET 15/17 – Forsvarets gradssystem og stillingsvurderingssystemet

Forsvarsdepartementet har gitt rammer for hvor mange befall vi kan ha på hvert gradssystem. Det er ingen planer i skrivende stund at arbeidsgiver er pålagt å gjøre endringene ifm denne omstillingen. I hovedsak så er det major/orlogskaptein og oberstløytnant/kommandørkaptein som får hovedtrykket. Den enkleste måten å implementere endringen på er å endre poengskalaskjema til stillingsvurderingssystemet. Partene er innkalt til et møte 23. oktober om poengskalaen, men da for å endre skalaen ifh til sivile stillingskoder iht etablert praksis.

FHAMU-møte 23 september

Dette var første FHAMU-møte for ny sjef Forsvarsstab, Visedmiral Jan Eirik Finseth og han fikk en utfordrende oppgave for det var litt for mange saker som var på agendaen. Gledelig denne gang, var at Forsvarssjef General Sverre Diesen deltok på den første timen. Han ønsket å få med seg orienteringen om Forsvarets rapporterings- og styringssystem. Dette systemet er et databasert rapporteringssystem innenfor Helse, miljø og sikkerhet og skal fungere på og mellom alle nivåer i Forsvaret. Systemet gir mulighet for å styre HMS-arbeidet på og

mellom alle nivå, mulighet til å etablere tiltak basert på dokumenterte behov og mulighet for informasjonsdeling. Systemet er omfattende og er inne i sluttfasen. I ukene 46-49 skal linjeledere, personalmedarbeidere og HMS rådgivere kursenes og systemet settes i drift 1. januar 2009.

Forsvarssjefen delte ut HMS-koffert

Forsvarssjef General Sverre Diesen gjør seg klar til å dele ut HMS-kofferten.

Etter briefen beskrevet ovenfor sa Forsvarssjefen at utvalgets arbeid er av stor viktighet. Han vektlegger HMS-arbeidet i betydelig grad og det er et felles ansvar å sikre at vi får etablert et forsvarlig arbeidsmiljø i Forsvaret. For å kunne nå målene nedfelt i lov- og forskrifter trengs kompetanse og Forsvarsstaben hadde utarbeidet en HMS-koffert med alt nødvendig informasjonsmateriale, videomateriell mv. Hvert enkelt medlem av utvalget fikk personlig overrakt kofferten av Forsvarssjefen. Når det var gjort ønsket han oss lykke til med resten av vårt møte, før FSJen hastet ut til et annet møte.

Oppfølgingssaker fra tidligere møter

Resultater fra medarbeiderundersøkelsen 2008 ble utsatt til neste møte 19. november, sammen med IA delemål 2 og 3, FSJens rusmiddeldirektiv, FSJens VP for 2009, sertifisering av HR-medarbeidere, nedleggelse av Olavsværn. Endring av arbeidsgiveransvaret, omorganiseringstiltak og konsekvenser for verneapparatet i Forsvaret som følge av FS 07 vil bli en egen sak på møte i desember.

Pålegg fra arbeidstilsynet

Hovedsaken var oppfølging av pålegg gitt fra arbeidstilsynet til Forsvaret for å bringe balanse mellom oppgaver og ressurser. Jeg velger å beskrive deler av innholdet som innledning til i artikkelen om Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv

Kunnskap er makt

BFO forbereder seg på forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv, og styrker sin kompetanse ved å sende tillitsvalgte på YS Stat-kurs i omstilling denne uka.

Leder i YS-S Pål N Arnesen kom også innom kurset, og holdt en orientering om aktuelle saker, som at YS stiller seg bak det arbeidet BFO utfører i forhold til GFD, med de klare advarsler om at lagt tidsplan ikke fremstår som "realistisk", sett i forhold til vedtatt kokebok for omstilling. Jf behandling i FHAMU.

Fra venstre Jon Thesen fra Norsk Tollerforbund (NT), Susanne Weel fra Statens legemiddelverk - som hilser på BFO HTV Fred A Mykland BFO regionstyreleder I Ø Terje Granheim og nestleder i Personellforbundet Inger Løwen.

Sentrale temaer under kurset var blant annet:

- Regler ved omstilling i staten, herunder rettsregler ved midlertidige ansettelsler, sett opp mot rettigheter til fast tilsetning
- Tillitsvalgtes rolle i omstillingsprosesser
- Konfliktbehandling i omstillinger
- Omstilling og menneskelige reaksjoner

Omstilling gjør noe med mennesker. Som OTV anbefaler jeg tillitsvalgte og alle ledere med personell ansvar, å lese gjennom FAD sitt reviderte dokument. Sammen med "kokeboka" for omstilling, gir dokumentene et innblikk av hvor omfattende en helhetlig omstillingsprosess er. Hvis en bruker de rette verktøyene, oppnår en både større sannsynlighet for å nå målene med omstillingen, uten at mennesker går til grunne, og at en unngår brudd på gjeldende lov og avtaleverk. Dokumentene må sees i sammenheng med Hovedavtalens i Staten sin intensjon, beskrevet spesielt i § 1. Nøl ikke neste gang YS eller BFO lyser ut kurs. Møte nye mennesker og få overskudd, og husk at kunnskap er makt.

*Tekst og foto: Jo Arne Bråten,
OTV Indre Østland*

Hole in one – på Jørstadmoen

De fleste elevene meldte seg inn i BFO.

Her er de tre vinnerne av golfkonkurransen, Bengt Lillevik, Simen Rykkje og Kristian B Solbakken.

Skolesjef Nordvik tok også turen innom standen til BFO og NOF for å sjekke stemningen. Han var godt fornøyd med det han så. Elevene fikk god informasjon om aktuelle problemstillinger, alt fra Forsvaret generelt til pc-forsikring. Når elevene går over tre år på skole kommer det opp flere problemstillinger som er spesielle. Akkurat nå er det utfordringen å endre status fra elev til kadett som opptar BESOs sine lokale representanter mest. Ikke unaturlig at problemstillingen tas opp når man ser på studiets lengde og innhold. Men BESOs jobber med saken.

BFO ønsker alle nye medlemmer velkommen til vår organisasjon!

I begynnelsen av oktober hadde arbeidstakerorganisasjonene felles informasjonsmøte på Jørstadmoen. Der fikk 27 elever et innblikk i hva organisasjonene står for, og det resulterte i at BFO fikk to tredjedeler av elevene!

BFOs rekrutteringsansvarlig Lars Kristian Danielsen var i storform. Han forklarte på en forbildelig måte sammenhengene mellom politiske partier og LO, kontra BFOs tilhørighet i YS. Etter en lang dag på skolebenken satte elevene stor pris på en god kopp kaffe samt faglig prat med BFOs personell. Foruten Lars Kristian, deltok lokale representanter fra BESOs Lokalforeningen og OTVer.

For å krydre arrangementet ble det arrangert en golf putte konkurranse. Interessen var stor og mange fikk vist talentet sitt. Dette blir kanskje den nye skolesporten som kan konkurrere med bob i Hunderfossen. Interessen, konkurranseinstinkt og iveren var det ikke noe å utsette på.

SJØKADETTFORENINGEN AV 1898
VALKYRIEN
EX UNITE Vires

VALKYRIEN FYLLER 110 ÅR og du kan være med på feiringen!

Feiringen vil bli markert over to dager med følgende program:

Fredag 7. november: Revy (start kl 1900)

Lørdag 8. november: Bankett (start kl 1900)

Gå ikke glipp av denne muligheten til å feire Valkyrien og dens stolte tradisjoner.

Begivenheten finner sted i Sjøkrigsskolens lokaler,

og du får overvære begge dagene for den nette sum av kr 375,-.

På grunn av begrensset med plasser må påmelding skje snarest til
marusfjellberg@hotmail.com, eller mob 976 66185 innen 27. oktober.

Antrekk fredag: Sivil. Antrekk lørdag: Mess II/Smoking tilsv.

Mer info følger på mail etter påmelding.

Vel møtt!

Hæren 2012

- Arbeidsgruppene i Hær 2012 får frem de prinsipielle problemstillingene, både fordelene og ulempene. Det er mye ærlighet og klar tale. Det gjør det lett å finne gode løsninger, sier Robert Mood, generalinspektør i Hæren til BFO.

Arbeidet i prosjekt Hær 2012 pågår for fullt, og er nå i sin andre av tre, eventuelt fire uker der representanter fra Hæren jobber frem en felles virkelighetsforståelse på utfordringene Hæren møter i den kommende omstillingen. I dag oppsummerte arbeidsgruppene arbeidet for generalinspektøren. Hyggelig var det også at Mood valgte å bruke hele sin pause til samtale med BFOs forhandlingsleder Rune Rudberg. Spesielt med tanke på alle oberstene og brigaderene som sto i kø for å smette inn en kommentar.

- Arbeidsgruppene avdekker hva som er mulig, eksempelvis innen tekniske styrings-system. En forankring i Hovedavtalen og organisasjonene er også grunnleggende,

forteller Mood. Han mener at Hær 2012 gjør den kommende omorganiseringen gripbar for ansvarlig leder. BFO markerte seg forøvrig meget godt på møtet, der BFOs forhandlingsleder Rune Rudberg kom med flere faglige innspill til omstillingsprosessen.

- Vi i BFO har store problemer med å forstå noen helt grunnleggende momenter i denne prosessen: Iverksettelsesbrevet fra Forsvarsdepartementet synliggjør ikke bortfall av oppgaver. Det gjør heller ikke Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv som er utledet av det samme. Tvert imot tilfører det mange nye oppgaver i perioden! I tillegg er tidsplanen for omstillingen alt for knapp for en forsvarlig gjennomføring, mener Rudberg.

- En annen bekymring for oss i BFO er at oppdragene gis til ikke-etablerte sjefsnivå, noe som i seg selv skaper en uoversiktlig situasjon. Hvor er forsvarssjefen oppi alt dette? undres Rudberg.

- Omstillingen er et krevende og ambisiøst oppdrag med krevende tidsfrister. En av utfordringene er at vi flytter og omstiller Forsvarets operative ledelse, sentrale stab

(FST) og Hærens ledelsesfunksjoner samtidig. Dette er krevende omstillinger hver for seg, og krever mye av oss og våre systemer for å kunne gjennomføres samtidig. Men det er gjennomførbart hvis man jobber riktig og setter inn de ressursene som trengs, svarer Mood.

- Dette er også kompetansemessig krevende. Forsvaret rekrutterer fra bunnen! Vi kan ikke rekruttere kapasitet og kompetanse fra andre steder enn internt i Forsvaret, og det tar ca 15 år å "etterfylle" med en gjennomsnittlig offiser! Derfor blir det umåtelig viktig å beholde de man har gjennom gode virkemidler og forhåpentligvis rekruttere nye, fortsetter Rudberg.

Generalinspektøren avslutter med å gi velfortjent ros til sine egne: - Vi har prosjekt Hær 2012 som jobber godt. Vi mener det gjør det mulig å gjennomføre omstillingen på en ordentlig måte, sier Mood

- Ja, Hæren er nok "bestemann i klassen", det er det ingen tvil om. Men for helheten i Forsvarets omstilling hadde nok samtidighet vært å foretrekke, påpeker Rudberg.

Årsmøte i BFO Kirkenes

Fredag den 29. august gjennomførte BFO Kirkenes årsmøte med valg av nytt styre og ATV'er for avdelingene som har standkvarter på Høybuktknoen. Møtet ble gjennomført i henhold til vedtektene for lokalforeningsdrift.

Etter årsmøtet orienterte lokalforeningsleder og OTV kort om det kommende lokale lønnsoppgjøret og gangen i dette. Deretter var det grilling og sosialt samvær, selv om været var noe vinterlig. BFO takker avtroppende styre for vell utført jobb og ønsker det nye styret lykke til med den videre driften.

Det nye styret består av følgende:

Leder Lt Petter Mathisen
Nestleder Kapt Lars Aalberg
Styremedlem Orl.kapt Einar Gaare Jenssen
Styremedlem Fenr Carina Arntzen
Styremedlem Sjt Magnus Haugen
GBU representant velges senere.

Major Flasnes/BFO OTV Nord

«Alle» vil møte BFO

BFOs nestleder Jens B Jahren og OTV Pål Sævik deltok på årsmøtet i lokalforening Karljohansvern i Horten. En nesten fulltallig lokalforening møtte opp.

Årsmøtet gjenvälte Nina Granli som leder. Etter årsmøtet ble det gjennomført et medlemsmøte, hvor også øvrige ansatte ved Karljohansvern var invitert. Hele 80 % av de ansatte ved Befallsskolen for Sjøforsvaret (BSS) møtte opp. Jahren fortalte om den kommende omstillingen i Forsvaret, om arbeidet med nye arbeidstidsbestemmelser og gjeldende særavtale for internasjonale operasjoner. BSS skal flytte til Bergen innen 1. august 2009. Problemstillingene rundt knappe tidsfrister og viktigheten av å ta personellet på alvor ble vektlagt under debatten.

Debatten omhandlet også:

- * Pendler- og flytteordninger
- * Hvorfor er det så knappe tidsfrister når det ikke er en ferdig organisasjon å flytte til?
- * Frustrasjonen knyttet til forvaltningen av personellet
- * Bedre informasjon rundt det pågående omstillingsarbeidet, spesielt rettet mot de prosessene som skjer i forkant av beslutningene.

OTV Pål Sævik stilte med egen stand, og svarte på spørsmål rundt BFOs forsikringsordninger og medlemsfordeler.

Pål Sævik, OTV

Nye retningslinjer for stillingsbeskrivelser og stillingsvurderingssystem på plass!

Selve drøftingene mellom partene sentralt ble gjennomført 25. september, men iverksettelsesdatoen ble satt til 1. oktober. Det har under hele arbeidsprosessen foregått drøftinger og arbeidsmøter mellom PØS og de sentrale arbeidstakerorganisasjonene, noe som førte til en enkel vei mot enighet!

BFO er veldig fornøyd med at retningslinjene endelig er på plass, da man i forbindelse med den videre utviklingen av Forsvaret frem mot 2012, er 100% avhengig av å kunne bruke et omforent system til stillingsarbeidet.

Mens retningslinjene for Forsvarets stillingsbeskrivelser inneholder prinsippene for hva en stillingsbeskrivelse inneholder og hvordan den skal fylles ut, beskriver retningslinjene for stillingsvurderingssystemet hvordan systemet skal brukes.

Retningslinjene skal benyttes under

utarbeidelse av nye stillingsbeskrivelser. Dette for å sikre balanse og en logisk sammenheng mellom arbeidsoppgaver og krav til kompetanse i alle stillinger det skal lages stillingsbeskrivelser for. Målet med stillingsvurdering er at sammenlignbare stillinger skal ha like krav til kompetanse i hele Forsvaret, og at stillingsinnehavere med lik kompetanse og ansiennitet tilsettes på like vilkår.

Arbeidet med stillingsbeskrivelser og stillingsvurderingssystem skal være en integrert del av omstillingsprosessen for at et harmonisert resultat skal bli resultatet. Videre ønsker partene gjennom partsammensatte arbeidsgrupper å videreutvikle "Retningslinjer for stillingsvurderingssystem".

 Rune Rudberg/
Forhandlingsleder BFO

MARKEDSPLASSEN

Her kan våre lesere gratis sette inn små rubrikkannonser hvis de har noe til salgs, som kan være interessant for andre. Dette kan være uniformer, uniformseffekter, eller lignende.

Ønskes kjøpt

Hærens serviceuniform (jakke/bukse) i str 52 N.

Hærens sommerservice i str 52 N.
Losua til "panserfrakk" i str 60 (ca).
Ring Are på mobil 481 99 500
eller email bakkhaug@hotmail.com

Selges

Hærens serviceuniform (jakke/bukse) i str 50 N.
Ring Are på mobil 481 99 500
eller email bakkhaug@hotmail.com

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

B E F A L E T S F E L L E S O R G A N I S A S J O N

UNIK FORSIKRING GJENNOM BFO

Lavt innskudd og høy dekningsgrad!

BFO tilbyr sine medlemmer forsikringer som også gjelder i krigsområder!

Forsikringen gjelder fra den dagen du tegner den uten ekstra kostnad.

Gratis innboforsikring for int ops (containerforsikring).

BFO har egne kontaktpersoner for deg som reiser ut.

Sammenlign gjerne BFOs forsikringer med andre.

Forsvarets Personellservice

Slutter du i Forsvaret?

Gjør vi oppmerksom på at du har full mulighet til å opprettholde ditt medlemskap i Forsvarets Personellservice.

Har du først meldt deg ut og ikke har tilknytning til Forsvaret kan du ikke melde deg inn igjen.

– Det lønner seg å være **FP**-medlem –

Int ops forsikring/BFO pakken

Kontaktpersoner for personell i utlandet er Per Iver Nordset og Jimmy Bjerkansmo.

BFO-pakken er en forsikring bestående av liv, uføre og ulykke og koster kr 264,- pr mnd.

- Forsikringen gjelder verden over døgnet rundt.
- Forsikringen gjelder Int ops/krigsrisiko ved død og uføre uansett oppdrag
- Ved død utbetales ca 1 million til fylte 50 år, deretter nedtrapping.
- Ulykkedelen gjelder også for sivile ulykker ved Int ops-tjeneste.
- Ulykkedelen omfatter risikosport som dykking, fallskjermhopping og klatring også i fritiden – uten tillegg i prisen.
- Ulykkedelen gjelder også på fritiden for din familie. Hvert familiemedlem er forsikret for ca 2.5 million ved 100% invaliditet.
- Du er også forsikret gjennom Forsvaret.
- Meld fra til Forsvarets Personellservice for å få gratis Containerforsikring.

(Beløpene er regnet ut fra G-beløp pr 010508)

For mer informasjon www.bfo.no eller kontakt BFO på tlf 23 10 02 20

FP gir sine medlemmer:

• Høy rente på innskudd	• Store rabatter på forsikring	• Gruppeliv
• Gode lånebetingelser	• Gratis betalingsoppdrag	• Diners
• Nettbank	• Gebyrfrie tjenester	• Esso
• Personlig service		

Vil du vite mer om **FP**-tilbudene?

Besøk vår hjemmeside på www.fpservice.no

Eller kontakt oss på telefon: siv. 2309 2400 mil. 0510 2400 – fax 2309 2499

E-post: fp@fpservice.no Post: Postboks 1493 Vika, 0116 Oslo

Husk: Meld deg inn!

Deilig å være ved tropp

Det er en gledens dag for meg å skrive KAFO-lederen. Jeg har min tropp! Jippi! Dette har jeg ventet på i 3 år, og få jobbe med mennesker og utvikle disse, i tillegg utvikler det meg i samme slengen. Kan livet være bedre. Det er slutt på refleksjonene om "hvordan det kan bli", det er her, gled dere mine medkadetter. Det er fantastisk.

Vårkonferansen (14-16 nov) er snart på trappene og det er valg. Jeg er ferdig som kadett, og kan dermed ikke stille til valg. Det er mange som er aktuelle for et landsstyret og jeg personlig tror at mangfold er et viktig prinsipp for hvordan sammensetningen av landsstyret blir. Det har vært et landsstyre med forskjellige mennesketyper i de årene jeg har vært leder. Dette har utelukkende vært en styrke. For vi har evnet å se problemstillinger tidlig, og fått belyst sider av saker i prosessen frem til et endelig produkt. Videre har landsstyre opplevd mye sammen, både i inn og utland. For oss har det vært viktig å produsere når vi har vært sammen. Både for å legitimere ressursbruken, men også for vår egen del å oppfylle den tilliten som høstkonferansen har gitt oss.

Landsstyret har etter min mening fungert svært bra. Alle i landsstyret har bidratt og vært med hele veien, både i hektiske perioder og i sene nattestunder. Vi har sammen oppnådd mye. Det er jeg stolt av, og tror mitt landsstyre er det samme.

Det siste landsstyremøte før høstkonferansen skal holdes på Skjold i Indre Troms. Det er av flere årsaker:

- 1 Slik at kadettene fra de andre forsvarsgrenene enn Hæren skal få se en Hær-leir
- 2 Å få en annerledes helg

I sum har jeg stor tro på at denne helgen blir bra. Vi har en lang agenda for møtet

Vi skal ferdigstille en 2 årlig-perioderapport som Alex Elboth har fremarbeidet. Videre skal vi se på prinsipp og handlingsprogrammet, samt vedtektene til KAFO. Før vi får informasjon fra sjef arbeidsgruppen Hæren 2012.

Jeg ser fram til å samle landsstyret en siste gang og diskutere kadettene hverdag.

For meg har det vært en utrolig stor ære og glede å være KAFO-leder, og jeg vil avslutningsvis takke Håvard Johansen for at du så denne muligheten for meg før jeg gjorde det selv.

Lt Tomas Bakke
GBU-troppsjef 2.bn

BESO

Helgen 5.-7. september hadde BESO - landstyre 07/08 sitt siste offisielle møte. Øverst på programmet var høstkonferansen. Det er en endring i planene så konferansen er i år utsatt til 14.-16. november.

Møtet ble holdt i kjente lokaler i Karl Johans gate 12 og styret begynte med å gjennomgå et ark med spørsmål som hver enkelt hadde forberedt hjemme. Her gikk vi blant annet gjennom hva vi i BESO har fått igjennom i år og hva vi kunne gjort bedre.

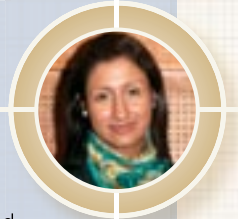
Av ting vi har fått gjennomslag for kan vi se tilbake på endringen av PET 15 – korporalsgrad i praksisåret og at man nå får utbetalt dimmepenger når man går over til befalsutdanning fra verneplikten (hvis man har avtjent 6 mnd.). I juni deltok BESO med 4 delegater på kongressen (hvorav 1 satt i hovedstyret) og her fikk vi sagt vår mening, noe vi i etterkant har fått veldig gode tilbakemeldinger på.

Nå videre er det mange i BESO som fortsatt gløder av initiativ og vilje og planlegger å fortsette med organisasjonsarbeid for BFO. Flere av oss er allerede med i lokalforeningen der vi jobber.

Men før vi går av er det ett nytt styre som skal velges og her har vi selvfølgelig noen planer for hvordan dette kan foregå mest mulig knirkefritt. Til høstkonferansen vil vi i BESO fremme to vedtektsendringer hvor det ene blir på KAFO sin konferanse. Her vil vi gjerne fremme forslaget om å få FIH sine elever inn med fast plass i KAFO styret. Dette fordi vi i året som har vært har sett at "problemene" FIH opplever på skolen er mye mer omfattende og på et annet nivå enn de vi møter på befalskolen. Og vi i BESO tror at KAFO ville vært en mye bedre arena for FIH's elever. Et annet argument for dette vedtektsforslaget er at det er viktig for oss at BFO viser utad at vi verdsetter den bachelour graden man får ved å gå FIH på lik linje med bachelouren man får på krigsskole.

Vi i BESO har i året som har gått også sett på løsninger for å bedre kontinuiteten i BESO -arbeidet. Det vi da foreslår som vedtektsendring er at 2 personer fra sittende styre kan stille til gjenvalg og på denne måten skape en mer "glidende" overgang mellom de to styrene. Slik vi ser det vil det ikke være noe minus at vi ikke er befalelever på skole lenger men mer at det blir positivt å ha medlemmer av styret som er ute i etatsåret sitt og kanskje sitter på erfaring på emner som kommer opp til diskusjon i styrearbeidet.

Vi venter i spenning på helgen i november når vi får se om vi får støtte i våre forslag til endring, men uansett er vi godt fornøyd med året vårt og føler vi har blitt hørt i det vi har fremmet og er glade for at vi blir satt pris på i den store sammenhengen – slik vi opplevde på kongressen.

Christina Pilar Grimstad
BESO leder

Bruk medlemsfordelene dine!

Samarbeidsavtalen mellom Befalets Fellesorganisasjonen og If sikrer deg som medlem 10 % rabatt på forsikring av de fleste private skade-forsikringer. Det gjelder blant annet forsikring av privatbil, villa, fritidsbåt, hytte, tohjuling, husdyr og verdisaker.

Og samler du alle forsikringene dine i If kan du bli If Pluss-kunde og oppnå ytterligere rabatt og fordeler. Denne rabatten kommer i tillegg til den du får som medlem av BFO.

Vil du vite mer?

Ring Forsvarets Personellservice på
telefon 23 09 2400 eller mil 05 10 24 00.

Rolig, vi hjelper deg.

Anne dyder

Navn Etternavn, risikospesialist

www.if.no Tlf: 02400

KILDE: WWW.IF.NO

nr 6834560

Ny iPod serie

Apple har oppdatert iPod porteføljen og gjort oppdateringer på samtlige modeller.

I kjent stil oppdaterer Apple sin iPod portefølje i forkant av julehandelen. Generelt har modellene fått forbedret skjermer, lavere vekt og økt batterilevetid. Den største nyheten er iPod Nano som har fått større lagringskapasitet og gått ned i pris. Med iPod Nano 8 GB kan du lagre opptil 2000 sanger, 7000 bilder eller 8 timer video.

iPod Nano 8 GB koster kr 1 190 og kan bestilles i BFOs nettbutikk bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Blaupunkt Velocity 2Go

Flerbrukshøytaler som kan brukes som aktiv subwoofer i bilen eller som et fullstendig aktivt toveis stereo høytaleranlegg utenfor bilen. Høytaleren har en imponerende maks effekt på 160 watt eller 60 watt ved bruk av batterier (8 stk AA-batterier). PC Worlds uttalelse om produkter: "Kombinasjonen av basskasse til bil og MP3-boombox er både god og ganske genial".

Blaupunkt Velocity 2Go koster kr 1 300 og kan bestilles i BFOs nettbutikk bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Mini-stasjonær PC til drøye 2000 kroner

Med samme størrelse som en router og strømforbruk på beskjedne 17 watt, er Asus først ute med lavpris mini-stasjonær PC.

Maskinen føles rask i bruk og egner seg perfekt til alminnelige formål som surfing, e-post, tekstbehandling og lettere multimedia bruk. Maskinen er tilnærmet lydløs og har de mest nødvendige tilkoblingsmulighetene samt innebygd trådløst nettkort. VG roser produktet og deler ut en toppkarakter til denne lille, støysvake og billige maskinen.

Asus EEE Box koster kr 2 120 og kan bestilles i BFOs nettbutikk bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Hør på 5000 radiostasjoner fra hele verden med trådløs radio

Når du slår på REVO Pico Wifi, finner den automatisk det trådløse nettverket ditt. Radioen laster så ned en kanaldatabase på over 5000 radiostasjoner, der du sekunder etter kan du velge og vrake i radiostasjoner fra alle kontinenter.

Revo Pico Wifi

koster kr 2 120 og kan bestilles i BFOs nettbutikk bfo.milrab.no, telefon 53 69 78 78 eller e-post bfo@milrab.no

Ny Mercedes feltvogn

Den nye Mercedes feltvogn ble vist frem utenfor Forsvarsbygget i forbindelse med forsvarssjefens orientering i september.

Utgangspunktet er en helt vanlig moboppsatt Mercedes feltvogn, som er totalt ombygd, med blant annet ny og sterkere motor, pansrede matter i dørk og dører, nye felger og skuddsikre dekk, påmonterte røykutkastere, 12,7 mm tårnmontert og MG3 monteret bak, for å nevne noe.

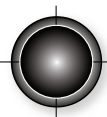
Offisersbladet så oppbyggingen av disse vognene i på teknisk verksted i Nord-Norge sist vinter, men fikk ikke lov til å avbilde, eller skrive om den på det tidspunktet. Men én ting skal være sagt, dette er et meget godt arbeid fra FLO sin side, og utmerket gjenbruk.

SYSTEMOPERATØR OG SOLDAT

Elever fra Befalsskolen for informasjonssystemer i Forsvaret (BSIF) får sin "grønne utdanning" ved Heimevernets befalskole (HVBS). Etter jul venter et halvt år med fagutdanning.

Av Rune Haarstad, Heimevernet

De følger samme opplegg som Heimevernets egne UB-kurs, og får en god innføring i grunnleggende soldatferdigheter og lagførerrollen.

– HVBS har fått et godt rykte på seg for å levere befal til resten av Forsvaret, sier kapteinløytnant Anders Bestum fra BSIF, som tar over ansvaret for elevene etter jul.

Grunnleggende soldatferdigheter

– Befalskolen på Værnes har alltid hatt fokus på grunnleggende soldatferdigheter, og den utfordrende rollen som lagfører. Dette er basisferdigheter som alt befal i Forsvaret bør kunne, utdyper Bestum. – Derfor valgte vi å legge den "grønne tjenesten" til HVBS.

– Det blir en travel høst for befalelevne med en hel rekke eksamener og en mestringsøvelse som topper det hele, sier fenrik Hilde Øvre, som sammen med resten av instruktørene på HVBS skal gjøre fremtidige systemoperatører til "feltsvin". – Det ser ut som om det er en bra og motivert gjeng vi har fått fra Jørstadmoen.

Etterspurt i utenlandsoperasjoner

Også en systemoperatør må beherske kontaktdriller for å komme seg i sikkerhet dersom de blir tatt under ild. – Vårt fagområde er etterspurt i utenlandsoperasjoner. Og befalelevne må bli i stand til å ta vare på seg selv og sine kollegaer, forklarer Bestum.

– De må kunne operere sammen med andre i en intops-sammenheng med fokus på egensikkerhet.

William Flaten fra Oslo og Synne Ripe fra Førde er to av de som nå nettopp har startet sin militære karriere med grunnleggende soldatferdigheter fra HVBS.

– Det er egentlig bedre enn forventet her, etter alt stresset på FOS er det bra at det er fokus på å lære ting her, sier Ripe.

HVBS har kapasitet og kvalitet

Siden Heimevernet gjennomfører den type utdanning som trengs og med god kvalitet, kan BSIF bruke allerede eksisterende kapasitet, og det første kullet kunne starte allerede i år.

– Dersom FK KKIS skulle ha gjennomført all utdanning selv hadde skolestart for første kull på operativ linje tidligst

kunne vært i 2009, uttalte brigadér Jon Ragnar Krogstad da han skrev under en samhandlingsavtale mellom Heimevernet og FK KKIS tidligere i år.

HV leverer

Både HVUV og Heimevernets Befalsskole leverer soldater og befal til videre tjeneste i de andre Forsvarsgrenene. Akkurat nå er HVBS i ferd med å utdanne en klasse med UB-korporaler til luftforsvaret. En klasse med befalelever fra sambandet har startet opp på et grunnleggende befalskurs. På HVUV finner vi i tillegg to tropper med læringer som tar sin rekruttskole før de begynner på utdanningen. Forsvarets sesjonsassistenter er også å finne på Værnes for noen uker med grønn tjeneste. Om noen år finner vi mange av disse i Heimevernet igjen.

HV leverer til Forsvaret

- Grunnleggende befalskurs for BSIF
- Utskrevet befalskurs UB for Luftforsvaret
- Rekruttskole for Forsvarets læringer
- Rekruttskole for sesjonsassistenter

En suksesshistorie i

Tekst & Foto: **Einar Holst Clausen**

I 1994 vedtok Stortinget at utdanningssenteret skulle legges inn under Forsvarets Skolesenter på Akershus festning, og at utdanningsmulighetene skulle gjelde for hele Forsvaret – Forsvarets Studiesenter Bardufoss var en realitet. Samarbeid og samspill med sivilsamfunnet har hele tiden vært en bærebjelke for studiesenteret og de ildsjeler som i lengre tid har administrert og drevet frem dette tilbudet på videreutdanning og

kompetanseheving. Utrolig nok er det kun fire ansatte, som i dag har full kontroll på et meget bredt utdanningstilbud, der lærerkrefter kjøpes inn fra universitets- og høyskolemiljøet, for å undervise og følge opp over 150 "forsvarsstudenter". Mye av undervisningen er også nettbasert.

Offisersbladet besøkte Studiesenteret som holder til i moderne lokaler i Målselv Kultur og Næringspark. I et moderne bygg med høyavanserte undervisningsrom og aulaer, administrerer rektor Per-Audun Bech, undervisningsinspektør Roar Sollied, seniorkonsulent May Solstad

og konsulent Vigdis Martinsen, et av Forsvarets satsningsområder – nemlig kompetanseheving og videreutdanning for personell i Forsvaret. De har alle vært med i lang tid, og har en god organisasjonsmessig hukommelse, noe som er viktig for å kjenne behovene, samt vite hvor skoen trykker. For etter at Hæren tok tak, og gjorde en kompetansekartlegging i 2003, har det hele tatt av.

I følge rektor Per-Audun Bech, er HSTY den største "kunden", og står for 70-80% av tilgangen på studenter. HSTY kjøper plasser på forskjellige studieretninger, som

Forsvaret

Det hele startet som et prosjekt i Hæren med opprettelsen av utdanningssenteret på Heggelia i 1993. Daværende Troms Landforsvar, nærliggende kommuner, samt Høgskolen i Tromsø, gikk sammen for å kunne gi ansatte, ektefeller og sivilbefolkningen en mulighet for videreutdanning i nærmiljøet. Studiesenteret flyttet fra Heggelia til Bardufoss i 2002, og frem til i dag har utviklingen av studiemuligheter vært enorm. Forsvarets Studiesenter har blitt en ubetinget suksesshistorie.

Rektor Per-Audun Bech, , seniorkonsulent May Solstad og undervisningsinspektør Roar Sollid.

et ledd i å gi de ansatte og medbeordrede, samt soldater kompetanseheving og videreutdanning. Dette har vist seg å være gode tiltak for å beholde personellet, i tillegg til at det kan virke rekrutterende. Bech orienterte Offisersbladet om et meget bredt og solid utdanningstilbud, med alt fra sykepleier- og lærerutdanning, til en rekke Bachelor- og Masterprogrammer. Noen av programmene kjøres i et utvidet samarbeid på høgskolen i Bodø, Oslo, Tromsø og Rena.

Rektor Per-Audun Bech er overbevist om at samkjøringen og utvidet samarbeid med høgskole- og universitetsmiljøet, har bidratt

til å bryte ned en rekke myter om Forsvaret. Forsvarets Studiesenter har nå fått et så godt rykte på seg, at Universitetet i Tromsø har valgt å legge en av sine studieretninger til Bardufoss og skolemiljøet rundt studiesenteret. Dette er en anerkjennelse vi er stolte av sa Bech.

Offisersbladet har ingen problemer med å se at studiesenteret blir drevet meget kostnadseffektivt. Med kun fire ansatte administreres og koordineres kurs- og utdanningsporteføljen, innleide lærerkrefter, nye og eksisterende studenter, lokalene og økonomien, i tillegg til planlegging og faglig

nytenkning. Da er det godt at de ansatte på studiesenteret har vært med lenge, og har meget lang organisasjonsmessig hukommelse, i tillegg til en god porsjon med pågangsmot og idealisme. Offisersbladet og Befalets Fellesorganisasjon ønsker Forsvarets Studiesenter lykke til videre med deres viktige og fremtidsrettede arbeid. Dette er rett og slett forsvars- og personellpolitikk i et nøtteskall.

NORSKE VIKINGER TILBAKE PÅ ISLAND

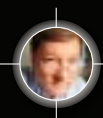

Keflavik - Forsvarssjef Sverre Diesen besøkte øvelse
Northern Viking ved øvelsens start.
Foto: Tor Arne Hammervik.

Den første uken i september, vasket en flernasjonalt styrke luftrommet over Island. Tre maritime fartøy passet også på farvannene rundt denne strategisk viktige øya. Den Islandsk ledede øvelsen Northern Viking var i hovedsak en øvelse i å hjelpe Island med suverenitetshevdelse over eget luftrom. Norge bidro med fem norske F-16, en P3B Orion, en kontroll & varslingsenhet(CRC), samt et solid støtteapparat fra FLO. Offisersbladet var til stede også på denne øvelsen, noe som ble lagt merke til av så vel deltagende BFO-medlemmer, som ikkemedlemmer.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Som kjent har Island helt fra 50-årene vært helt avhengig av amerikansk tilstedeværelse og ivaretagelse av forsvarsoppgaven. Keflavik ble da også et lite stykke Amerika på Island, en fullskala flybase med all tenkelig infrastruktur. Amerikanerne ble aldri spesielt populære på Island. Utakk er verdens lønn, hevder noen. Uansett argumentasjon, så trakk amerikanerne seg ut for omtrent to år siden, og forlot sin investering i mangemilliard klassen. Island ble da også rent forsvarsmessig, kledd helt naken, uten mulighet for suverenitetshevdelse verken til lands, til sjøs, eller i luftrommet. Island har etter at amerikanerne reiste, konstant vært på tiggerferd hos andre NATO-land, for å få de til å legge flere av sine luftoperative øvelser til Island. Selvfølgelig for å oppnå en viss militær tilstedeværelse i sine nærområder, og en tidvis kontroll over eget territorium.

Forsvarssjef Sverre Diesen var til stede ved åpningen av øvelsen. Han fortalte at Norge har mye å tjene på multinasjonalt samarbeid. - Vi får også erfaring i å forflytte jagerfly og maritime overvåkningsfly til en flybase utenfor Norge med de støtteelement som kreves, sa general Diesen. Målet for denne multilaterale NATO-øvelsen var å teste, trene og samkjøre militære luft- og sjøforsvarskapasiteter, da også kystvakt og luftromskontroll. Dessuten gir en slik øvelse på Island et signal om at Islands forsvarsinteresser blir tatt høyst alvorlig av NATO-alliansen. Luftforsvaret hadde i utgangspunktet kansellert denne øvelsen på grunn av innsparinger, men Forsvarsministeren tryllet i siste liten frem ekstrabevilgninger som gjorde deltagelse mulig. Da gjenstår bare å se hvor disse millionene ble tatt fra, eller rettere sagt hvem som får mindre å rutte med.

I løpet av en hel dag på Keflavik, rakk Offisersbladet å oppleve et velsmurt

norsk detachement på nesten hundre menn/kvinner, hvor personellet fra FLO skal ha mye av æren for at våre fem F-16 fly og en Orion P3B kunne operere uten nevneverdige problemer. Canadiske offiserer hadde også bare lovord om den norske profesjonaliteten i utførelsen av de oppdrag som ble gitt i løpet av øvelsen. Sjefen for det norske bidraget, brigader Tom Guttormsen, ga også uttrykk overfor Offisersbladet, at han var meget fornøyd, ut i fra de rammer som var gitt. Han roste vertskapet Island, og spesielt personellet fra FLO. I tillegg fremhevet han viktigheten av samarbeid med andre nasjoner, både på bakken og i luften.

-Vi har tatt både erfarne og yngre piloter, og alle fikk øvet luft til luft tanking, i tillegg til å operere sammen med andre nasjoners jagerfly. Vi har fått et godt utbytte av øvelsen, sa den første navigatør og brigader, som er luftvingsjef på en jagerflyving (338 luftving).

Offisersbladets egen minnebrikke med logo fikk også ben å gå på. Uansett, så var det meget spesiell opplevelse å fritt kunne kjøre rundt på en moderne "amerikansk" flybase, uten nevneverdig aktivitet og sikkerhetskontroll, med enorme hangarer og messer, og med hundrevis av tomme boliger og leiligheter i gater med klingende navn som eksempelvis Disney Boulevard.

FAKTA OM NORTHERN VIKING:

Deltagernasjoner:

- USA, Canada, Storbritannia, Italia,
- Norge, Danmark og Island(uten fly og soldater)
- 20 Fly
- Ca 450 personer
- 3 maritime fartøy
- 3 helikoptre

F16 taxer inn.

Norsk F16 og...

canadisk F18.

FLO gutta i hangaren.

Materiell og skvadronmerker
i hangar.

Pilot ankommer sitt fy,

Av John Berg,
forsvarsanalytiker

Mer presise russere

Russland planlegger nå raskest mulig å øke sitt antall GLONASS navigasjonssatellitter, en parallell til USAs GPS, fra 24 til 30. Årsaken synes å være at GLONASS systemet viste seg for lite presist under operasjonene i Georgia.

Odin slåss i Irak

Den amerikanske hæren har, til flyvåpnets angivelige misnøye, utviklet et eget nettverkbasert nærstøtte konsept under kampene rundt Tikrit i Irak, kalt Task Force Odin. Hæren har ikke lov til å operere fly i nærstøtterollen, men har utviklet Odin rundt AH-64D Apache Longbow angrepshelikoptrene sine, støttet av UAV-ene MQ-1C Warrior, som er hærversjonen av flyvåpnets MQ-1 Predator, og den vesentlig mindre RQ-7 Shadow. I tillegg har Task Force Odin et sivilt fly, en Beech King Air 200, med diverse infrarøde sensorer. Den flys av sivilt personell, og dermed kan hæren hevde at den for sin del ikke bryter forbudet mot å bruke fly i nærstøtte. Hæren håpet lenge å kunne holde Odin hemmelig, men etter at prosjektet ble kjent så man noe sarkastisk at dette var ille, for nå får Al Qaeda vite om det. Og enda verre, så man, flyvåpnets får også vite om det.

I Task Force Odin synes AH-64D Apache Longbow angrepshelikoptrene endelig å ha funnet en rolle der de kan eksellere, etter å ha mislyktes og lidd tap både i Kosovo og under invasjonen i Irak i 2003. Hjernen bak operasjonskonseptet er hær-general Richard Cody som i 1991 ledet den hittil mest vellykkede Apache operasjonen, nemlig angrepet på noen av Saddam Husseins mest vitale radarstasjoner ved innledningen til frigjøringen av Kuwait. I Odin synes Apache primært å operere med sine 30 mm kanoner og på forholdsvis korte avstander.

Task Force Odin hevdes å foreløpig omfatte 25 fly, helikoptre og UAV-er og ca. 300 personell. Nettverksløsningene ses som en forløper til FCS (Future Combat System), en planlagt familie nettverkede bemannede og ubemannede stridskjøretøyer og UAV-er med en hittil uovertruffen samling sensorer, dels på kjøretøyene og dels ute i terrenget.

Samtidig har en Apache Longbow for første gang fløyet med det nye Tactical Common Data-Link Assembly (UTA) og oppgradert Arrowhead target acquisition/night-vision sensor. UTA har to-veis datalink kapasitet som muliggjør Level 4 (flight path og sensorkontroll med bilde) nettverking med UAV-er som er utstyrt med Tactical Common Data-Link (TCDL) ut til 50 km.

Aktiv beskyttelse for FCS

FCS (Future Combat System, se ovenfor) bemannede stridskjøretøyer planlegges å få et aktivt beskyttelsessystem som kan skyte ned missiler og prosjektiler før de treffer kjøretøyet, og USAs hær vurderer nå å integrere slike systemer også på sine Abrams stridsvogner og Bradley stormpanservogner.

Israelerne installerer nå slike systemer, som selvfølgelig har digital automatisk ildledning og som ikke må forveksles med ERA (Explosive Reactive Armour), på sine stridskjøretøyer og Russland har utviklet et system. Amerikanerne synes å ha vurdert forskjellige løsninger men synes nå å samle seg om et "vertical launch" system som utvikles av Raytheon og som skal rekke å reagere også på RPG-granater som avfyres overraskende fra skjul og på kort hold, med andre ord med kort flyvetid.

I tillegg får de bemannede FCS kjøretøyene sensorer og ildledning som skal kunne oppdage, klassifisere og tracke trusler.

MRAP svakheter i Afghanistan

USAs marinekorps' MRAP (Mine Resistant Ambush Protected) panserkjøretøyer har vist seg å ha problemer både på og utenfor grusveiene i Helmand-provinsen i Afghanistan, skriver Nathan Hodge i Jane's Defence Weekly. Leveranser av MRAP kjøretøyer for milliarder av dollar har siste år hatt topp prioritet til både hæren og marinekorpset i Afghanistan såvel som i Irak.

I Afghanistan har marinekorpsets MRAP kjøretøyer vist seg å være i tyngste laget, og av og til for brede for grusveiene. Problemet er vesentlig mindre i Irak, grunnet et godt utbygd veinett med asfaltveier. Helmand i Afghanistan er en jordbruksprovins med grusveier som oftest er ca. 3 m brede og med mange vanningskanaler i terrenget. Broene over kanalene tåler heller ikke mye. Men også i ørkenrelieff hevdet det å ha oppstått problemer.

Britene, derimot, som har ofret en del pansring til fordel for lettere og mer terrenggående MRAP kjøretøyer, har i stedet fått en debatt om hvor trade-off'en mellom mobilitet og pansring går. Amerikanerne på sin side synes å helle til at løsningen ikke ligger i mindre pansring, men i å utvikle teknologi for bedre bakkegrep og stabilitet.

Sveits vurderer kampfly

Blant landene som nå vurderer nye kampfly, skiller Sveits seg ut ved å ha tillyst en konkurranse med bare europeiske fly, Saab JAS 39 Gripen, Eurofighter Typhoon og Dassault Rafale. To toseters Gripen D gjennomførte omfattende tester i Sveits i sommer, bestående av 30 tokt på sammen 35 timer. Som oftest satt det en sveitsjer i fremre cockpit og en svenske i bakre. I testene inngikk også ca. 50 tokt med sveitsiske F-5 og F/A-18, blant annet som mål.

Rafale blir testet på tilsvarende måte i oktober-november og Typhoon i november-desember. Det er i første omgang planlagt å erstatte en del av Sveits' F-5. Valg av nytt fly er planlagt til ca. juli 2009.

Økende militært samarbeid med Latvia

Riga: Norge har gjort mye for å få de baltiske landene militært på fote etter at de fikk sin frihet tilbake i 1991 etter 47 års sovjetisk okkupasjon, men Latvia er den viktigste militære partner. Fra 2006 har norske og latviske soldater delt forlegninger i Maymaneh, Mazar e Sharif og ved den internasjonale flyplassen i Kabul. Våre forsyninger går med de samme fly. I 2007 inngikk vi en militæravtale som peker videre fremover.

Tekst og foto: Tor Husby

Avtalen ble signert av de latviske og norske forsvarssjefene i Riga i oktober i fjor etter at forsvarsministrene hadde ryddet politisk vei for den noen uker tidligere. Oberstløytnant Odd-Bjørn Skoknes er for en to-årsperiode plassert i den latviske generalstaben for å ta seg av fremdriften. Norge er det eneste land utenfra som er representert i generalstaben i Riga. Avtalen er på plass, men mindre beslutninger er nødvendig å ta underveis. Ifølge oberstløytnanten går implementeringen bra og det er fremgang i 21 av de 27 aktivetsområdene.

Hovedbolkene

De viktigste bolkene er at Latvia har identifisert logistikk og støttefunksjoner til kamp som felter der de trenger norsk ekspertise. Deres egen logistikkorganisasjon er knøttliten i forhold til Forsvarets logistikkorganisasjon. Etter norsk forslag begynner de nå å kjøpe tjenester utenfra for å få sitt eget system på beina. Vi deltar jo sammen i ISAF-styrken i Afghanistan. Siden Norge ikke har Hercules-kapasitet, kjøper vi tjenester av det tyrkiske flyselskapet Pegasus, som Latvia også binder seg opp mot.

I alt har Latvia 100 mann i de norske forlegningene, men øker styrken til 110 etter sommeren. Til nå har latvierne ikke hatt tap.

Om bakgrunnen for avtalen sier Skoknes: *-Begge land er ute etter å få til gjennomført billige, realiserbare tiltak sammen som kan gi økt effekt. Dette er et viktig utgangspunkt. Hvert land bærer sine egne kostnader. Det*

er ikke de store prosjekter man sikter på, men utdanning av spesialistkapasiteter og info-utveksling, Norge "trains the trainer" og holder seg borte fra soldatutdanningen. Mangelen på militære spesialister er en flaskehals i Latvia. Et annet prinsipp er at det Norge lærer bort skal kunne tilpasses det latviske militære system – not adopt but adapt, presiserer oberstløytnanten.

Motivert

Det er sterk politisk støtte for at Latvia deltar i Afghanistan og landet har en sterk motivasjon for å utvikle seg videre militært. Latvia står også fast på å operere sammen med de norske styrkene ut 2010. Ut over dette, er man avhengig av utviklingen. De kan enten fortsette sammen med Norge, endre profilen og etablere sin egen uavhengige styrke, som riktignok vil koste mer, men gir mer politisk prestisje. En utfordring for Latvia er å utvikle en bærekraftig nasjonal militær struktur. Den vil danne grunnlaget for hva Latvia kan ha ute.

Når det for eksempel gjelder det norsk-ledete Provincial Reconstruction Team (PRT) i Maimanah, deltar Latvia med 45 prosent. De stiller personell i staben, har to mobile observasjonsteam (MO), og en "Force Protection Unit". Latvia deltar både med personell fra hæren og heimevernet til oppdraget i PRT.

Skoknes har bred kjennskap til Latvia fra et tidligere engasjement. I 1999 startet han et prosjekt der Norge støttet oppbyggingen av en EOD-eksplosivryddeskole som åpnet i 2002 og som driver utdanning i henhold til NATO-standarder. Da prosjektet ble sluttført i 2005 hadde skolen utdannet

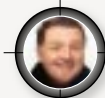
ca 40 operatører. Som utenfor kysten, er det en utrolig mengde etterlatenskaper av sprenglegemer - både i de store sovjetiske skyte- og øvelsesfeltene og fra de to verdenskrigene. I tillegg har Norge bidratt til å etablere en dykkerskole i Liepaja. Utdanningen av spesialistene muliggjorde at Latvia ble med Norge i KFOR-styrken i Kosovo og i ISAF i Afghanistan samt at de har deltatt sammen med polakker og amerikanere i Irak.

For sin innsats med eksplosivryddeskolen ble oberstløytnant Skoknes og hans daværende team hedret med latviske forsvarsmedaljer.

Han minner om at Latvia, Estland og Litauen stod på bar bakke da russerne trakk sine militære styrker ut i 1994. Det var intet å bygge på og alt – fra personlig militær bekledning til våpen - måtte bygges opp fra bunnen. Det var heller ingen samlende militære tradisjoner å bygge på siden Stalin la sin klamme hånd over de små baltiske landene i juni 1940.

Norsk mil 200 millio

Riga: Mellom 1993 og 2007 brukte Norge mer enn 200 mill. kroner til militær bistand til de baltiske land. Den omfattet rådgivning, øvelser, kurs og opplæring samt donasjon og salg av overskuddsmateriell. Et imponerende antall norske offiserer fra alle våpengrener har deltatt og virksomheten begynner å sette spor. Nå er bistandsperioden i stor grad forbi og Latvia, Estland og Litauen er ikke lenger hjelpetrengende i samme grad som før.

Tekst og foto: **Tor Husby**

-Nå ses de på som likeverdige samarbeids- og alliansepartnere. Et viktig mentalt skifte er inntrådt, sier forsvarsattache oberst Svein Ruderaas i Riga. Han er den 5. norske offiser i stillingen og kom til Riga etter tre år ved Baltic Defence College i Tartu i Estland der han hadde ansvaret for å undervise i taktikk og operasjoner. Siden den ble etablert i 1999 har Norge vært til stede med instruktører der.

Han trekker opp det store perspektivet for den norske innsatsen i de tre våpengrenene og status for styrkene:

BALTBAT

På hærsiden stilte vi med rådgivere og instruktører på bataljonsnivå til BALTBAT i perioden 1994-2003, der fokuset frem til 1997 var på opplæring til internasjonale oppdrag. Denne første fasen var samtidig en god forberedelse på NATO-medlemsskapet.

Forsvarsattache oberst Svein Ruderaas, som er blant BFO's medlemmer, følger den militære utviklingen i de baltiske land nøye.

itær bistand på mer enn ner kroner

Etter trening i Norge erstattet det estiske kompaniet i bataljonen i desember 1996 et av de norske kompaniene i NORBATT i en 6-månedersperiode, noe mange trolig vil huske.

Estland, Latvia og Litauen skal på nytt gå sammen for å etablere en felles baltisk bataljon i NATO Response Force fra januar 2010, da den skal være i beredskap i et halvt år. I EU's Battle Groups har de kontingenter i de forskjellige lands avdelinger. I begge engasjementene trekker de gode veksler på erfaringene fra BALTBAT-perioden.

I den etterfølgende perioden frem til 2003 hadde de norske rådgivere hovedvekten på å gi balterne kunnskaper på bataljonsfeltet.

Norge bidrog også tungt til etableringen av EOD-eksplosivryddeskolen, som åpnet i 2002. Et par år senere solgte vi 200 feltvogner, 100 lastevogner, 18 beltevogner, 17 spesialkjøretøyer, 28 bombekastere og 100 stykker 12,7 mitr. Samme år kjøpte Litauen fra oss 20 RB 70 med r 300 missiler og fem radarsystemer. I 2007-09 skal Heimevernskolen på Dombås utdanne åtte skarpskytterinstruktører til Latvias landstyrker. Det er Hæren som har stått for den norske hovedinnsatsen i Latvia.

Etter 14 års iherdig egeninnsats og god alliert hjelp står ikke den personlige utrustningen i Latvias hær tilbake for noen andre. Foran seg har de tunge investeringer i pansrede kjøretøyer som kan brukes på bataljonsnivå. Hva Latvia skal kjøpe og hvor mange, er ennå ikke avgjort. Estland har kjøpt brukte finske Sisu vogner til innsats i Afghanistan, der de deltar sammen med britene. Litauen har et betydelig antall M-113 vogner, men ønsker seg pansrede hjulkjøretøyer.

"Storm"-klassen

På marinesiden ga Norge rådgivning og støtte til etableringen av BALTRON – den felles baltiske minerydderskvadron. Norge er med i BALTRON Working Group og hensikten er kompetanseoverføring og NATO-integrering.

Mange vil nok huske at vi donerte fire MTB-fartøyer av "Storm"-klassen, like mange til Litauen og et til Estland i 2001 og at stabs- og mineleggeren KNM "Vale" fulgte etter i kjølvannet til Latvia et par år

senere. Fartøyet brukes nå som stabs- og støttefartøy. Norge bidro også generøst til byggingen av Dykkerskolen i Liepaja. Mange av instruktørene har fått opplæring på Haakonssvern. Og gjentatte ganger har norske minejaktfartøyer fjernet miner og eksplosiver i Rigabukten i forbindelse med NATO-øvelser. Etter at to verdenskriger og nesten 50 års sovjetisk vanstyre har hjemstøkt de baltiske landene har de minst et halvt hundre års jobb foran seg før kystene er sikre. Latvia har under anskaffelse fem brukte minejaktfartøyer fra Nederland. Estland og Litauen har også de samme behov på minejaktssiden. Disse to ser til Royal Navy for hjelp. Estland har allerede mottatt 2 av 3 stykker brukte "Sandown"-klasse fartøyer, men Litauen er i forhandlinger om mulig anskaffelse av brukte minejaktfartøyer av "Hunt"-klassen.

Latvia er også i kontakt med Tyskland om bygging av fem patruljefartøyer, tidligst fra 2010. Det første skal bygges ved et tysk verft, de fire neste i Baltikum. De skal erstatte "Storm"-klassen. Marinen i Litauen har derimot satset på brukte danske patruljefartøyer av typen "Flyvefisken" og overtok i 2006 fra Norge mineleggeren KNM "Vidar", som tidligere var ombygget til kommandofartøy og som i sin tid ledet NATO's minerydderstyrke.

NATO Air Policing

Forsvarsattache Svein Ruderaas fremhever Luftforsvarets betydelige bidrag for å få på plass kontroll- og varslingsystemet som i dag er bygget i Baltikum. To ganger har norske F-16 fly deltatt i NATO Air Policing med base i Litauen. Første gang i 2005 og siste gang i vinter da Polen overtok ansvaret fra oss. Fire fly gjorde oppgaven, derav to var i beredskap til enhver tid. Retningslinjene er at man ikke skal provosere russerne, og det var ikke ofte at våre F-16 måtte på vingene ettersom vintermånedene har redusert flyaktivitet. Stasjoneringen ga jagerflymiljøet i Bodø god depløieringstrening.

Tallet på uregelmessigheter i baltisk luftrom har blitt redusert etter at NATO-flygningene startet. Dette bekrefter at luftovervåkingen har tilsiktet effekt, sier han.

Generelt skjer det en viktig forbedring av rullebaner, hangarer og annen infrastruktur. De tre landene har en kontinuerlig prosess

med å skaffe nye radarer for å sikre kontroll over luftrommet. For hva skjer hvis og når NATO's luftovervåking er omme? Dette ligger som en utfordring. Med hjelp fra NATO-infrastrukturmidler bruker Latvia dessuten store beløp på å modernisere Lielvarde flybase utenfor Riga med ny infrastruktur og rullebane. Da vil basen kunne ta i mot fly fra alliansen. Prosjektet er ferdig i 2012-2014. Estland har et tilsvarende prosjekt på Amari flybase som vil være ferdig samtidig.

-De fire år jeg har tilbrakt i Baltikum har gitt meg ny innsikt i hvor lang tid det tar for et land å utvikle militær kompetanse. Jeg har fått bekreftet at det tar 15-20 år å bygge opp en god bataljonssjef. Det er heller ikke gjort i en håndvending å utdanne et godt sjikt majorer og oberstløytnanter som kan ta de tunge løftene i staber og avdelinger. Ingen av de tre land kunne begynne for alvor med å utvikle sine egne styrker før de russiske soldatene var trukket ut i 1994. Ennå vil det ta 4-5 år før de baltiske landene har en skikkelig stabskraft. De har vært både flinke og målbevisste, sier oberst Ruderaas.

Verneplikten

Latvia avskaffet verneplikten i 2007, men har klart å fylle behovet med vervede mannskaper. Det kreves en betydelig innsats for å dra til seg de unge man ønsker og det er også en utfordring å holde på dem og forlenge kontraktene. Mange av dem har vært gjentatte ganger ute i internasjonale oppdrag. Kvinneandelen i de latviske styrkene er 17 prosent. Dette skyldes ikke en spesiell fokus over lang tid, men har blitt slik av seg selv.

Det ser ut til at også Litauen går mot en profesjonell hær. Estland har derimot ingen ambisjoner om å profesjonalisere styrkene. Som Finland har de et sterkt fokus på et territorielt forsvar.

-Det er ingen tvil om at de transatlantiske forbindelsene er det sentrale punkt i sikkerhetstenkningen. Det er stor enighet om å fortsette i Afghanistan og alle tre var tidlig ute med kontingenter i Irak. Bare Latvia har nylig trukket seg ut derfra. I Estland og Litauen pågår det politiske diskusjoner om nye kontingenter, sier oberst Ruderaas.

Forsvaret skal omstilles

– det har Stortinget bestemt!

Stortinget fulgte ikke Forsvarssjefens råd, men de fattet en beslutning som medfører store endringer i Forsvarets struktur. Hvorvidt regjeringen vil følge opp med økonomi, ifh til det som lå til grunn for stortingsvedtaket er høyst usikkert. I sin iver etter å vise politisk styringsevne gjør denne regjeringen noe som kan medføre at arbeidstakerne må jobbe uten at arbeidsstedet og annen infrastruktur er på plass før flytting skjer. Regjeringens beslutninger vil medføre et betydelig kompetansetap for Forsvaret.

Av Forhandlingsleder **Ragnar Dahl**

Bakgrunn

Disse sidene skal gi leserne vårt bilde av den situasjonen som til enhver tid eksisterer. Det kan ikke være galt, verken forvaltningsmessig eller personellmessig å gi uttrykk for konsekvensene av de beslutningene regjeringen fattet.

Forsvarsstudien 2007

Forsvarssjefens (FSJ) fagmilitære innstilling til Forsvarsdepartementet (FD) ble levert tidlig i desember 2007. Da han hadde sin anbefaling klar, samlet han over 500 sjefer og tillitsvalgte på Gardermoen og gikk gjennom anbefalingen. Mange har, og stiller fortsatt kritiske spørsmål om det

økonomiske grunnlaget for de endringene som ble foreslått. De fleste vet hva som skjedde, det er historie.

Stortingets behandling av St.prp.nr 48 (2007-2008)

I Stortingets behandling av proposisjonen tapte alle. Forsvarssjefen fordi hans fagmilitære råd ikke ble fulgt, regjeringen fordi den ikke evnet å få til et forsvarsforlik og de ansatte, som på ny, kastes ut i en utfordrende omstilling.

BFO valgte arbeidsmiljøutvalget som en viktig arena i 2001

Arbeidsmiljøloven gir god beskyttelse for ansatte i en omstillingssituasjon. Brytes loven kan arbeidstilsynet kobles inn, noe som har skjedd flere ganger de siste årene.

Skulle vi ensidig brukt Hovedavtalen ville arbeidsgiver ganske fort henvist til politiske beslutninger og brukt styringsretten. Forsvarssjefen har klart gitt uttrykk for at lov- og avtaleverk skal følges.

Ledelsesplattformen i Statlig sektor

Ledelsesplakaten i staten fremhever: Ledere i staten sørger for at kontakt med innbyggere og brukere bygger på åpenhet, dialog og klart språk. Lederne stimulerer til medbestemmelse og medvirkning for de ansatte og deres organisasjoner.

Ledelsesplattformen er lettfattelig beskrevet og gitt ut som et eget dokument. Dokumentet må ha blitt ferdig etter at FD ga ut sitt iverksettelsesbrev for langtidsperioden, for FD har lang vei å gå før intensjonene i ledelsesplattformen er oppfylt.

Forsvarsdepartementets Iverksettelsesbrev (IVB)

FDs IVB ble sendt ut midt i ferien. Det i seg selv må defineres som en god politisk beslutning for du unngår de store overskrifter. De som er berørt har ferie. Vi vet at Forsvarsstaben hadde tett dialog med FD ifh til å utforme dokumentet. IVBen er departementets ordre til FSJen om at han skal iverksette tiltak iht langtidsproposisjonen, som gjelder for perioden 2009-2012. IVB ble gitt FSJen tidlig i juli.

PET nr 13, forskuttering av LTPen!

I sin iver etter å iverksette langtidsproposisjonen gir FD ut en presisering, endring og tillegg til iverksettelsesbrevet for virksomhetsåret 2008 og vips iverksettes arbeidet allerede i år. Med urealistiske tidsfrister, overkjøring av Forsvarssjefen og ingen reduksjon i andre oppgaver - ikke rart Forsvaret får problemer med arbeidstilsynet mht arbeidsbelastning.

Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv - drøfting

Kommandør Nils Helle og oberstløytnant Dag-Erling Jenssen.

BFO brukte betydelige ressurser i et forsøk på å bidra til et godt resultat. De tidsfristene vi fikk til forberedelse er kritikkverdig, med utgangspunkt i at arbeidsgiver hadde bevilget seg selv flere måneder.

BFO krevde at arbeidsgiver skulle gå gjennom våre merknader, før vi drøftet selve gjennomføringsdirektivet, noe som ble god-tatt. Vi gikk innledningsvis gjennom FSJ GFD, før arbeids-giver brukte 2 dager på kommentarene. Noen endringer i selve direktivet og mange forhold som vil bli fulgt opp i tiden som kommer. Det vi er mest glad for er at

dreieboken skal brukes, det sikrer en korrekt behandling, deretter at økonomiske konsekvenser ifm omstillingen skal være sporbare. Det vi er minst fornøyd med er tidsløpet – det vil gi betydelige utfordringer for mange.

FSJens GFD var ferdig drøftet 4. september og FSJ undertegnet direktivet 11. september og det ble sendt ut 15. Fra da av har det gått slag i slag.

Leder BFO Eivind R Solberg besluttet rett etter Kongressen at vi skulle reise rundt og informere om BFO og hvorfor vi mener de ansatte bør velge BFO som organisasjon. Til sammen var ca 22 som reiste land og strand rundt og rakk å besøke til sammen 12 avdelinger. Leder BFO Eivind R Solberg dro, som naturlig var, til Stavanger - med første opptreden på Madla, deretter FOHK.

Leder BFO, Eivind R Solberg, ble ønsket velkommen av General Roar Sundseth, nestkommanderende ved FOHK. Solberg opplevde nok litt høyere temperatur på FOHK, enn på Madla. De mange fremmøtte fyrte løs flere spørsmål i løpet av Solbergs 3-timers orientering om BFO, omstillingen i Forsvaret, lønn- og tjenestevilkår med mere. De fleste som deltok, var erfarne stabs-offiserer, som nå virkelig føler omstillingen på kroppen. FOHK er besluttet nedlagt og overført til Bodø, arbeidspresstet er stort, og situasjonen er at svært få ønsker å flytte nordover. De fremmøtte fikk svar på sine mange spørsmål denne dagen, og Solberg fikk også med seg en del problemstillinger og utfordringer som BFO må vurdere som Tjenestemanns-organisasjon. Alt i alt - en vellykket "BFO Flying Circus" mellomlanding på Jåtta.

Ny sjef Forsvarssjef og stedfortredende forsvarssjef

Mens BFOs tillitsvalgte gjennomførte Flying Circus over "hele landet" ble Generaløyntant

Arne Bård Dalhaug avløst som sjef for Forsvarsstaben, 3. september. Rammene rundt seremonien, utenfor Ledelsesbygget, var de beste for en verdig avtapping av generaløyntant Arne Bård Dalhaug. Festkledd ansatte og gjester var møtt frem for å ta farvel med en skattet leder. Ny sjef Forsvarsstab er Viseadmiral Jan Eirik Finseth, tidligere Generalinspektør for Sjøforsvaret, ble presentert for sine nye ansatte og deretter innsatt i stillingen av Forsvarssjefen.

Hær 2012

Generalinspektøren for Hæren blir en av Forsvarssjefens direkte underlagte sjef og DIF-sjef. Hærstaben (HST) og Stab Brigade Nord skal i følge planen være i Målselv og klare til drift på "Bardufoss" fra og med 1. august 2009.

Det betyr store endringer i hvordan Hæren er organisert. Målet er å samle Hæren, unngå dobbeltarbeid eller spenning i strukturen. Mange arbeidsplasser flyttes og det gir store konsekvenser for den enkelte arbeidstaker og deres familier. Hærstaben innkalte arbeidstakerorganisasjonene tidlig i prosessen for å fortelle hvor langt man har kommet i planleggingen og for å få høre hvordan organisasjonene mener omstillingen bør foregå.

Hærstaben legger dreieboka til grunn for hvordan omstillingen skal gjennomføres. BFO har vært invitert og deltatt i prosjekt Hæren 2012 i ukene 22, 36, 38, 40 og 41. BFO har deltatt med lokale HTVer og forhandlingslederne Rune Rudberg og Tom Skyrud.

- Omstilling krever økte ressurser, både menneskelige og økonomiske, skjer ikke dette må Hæren frigjøre ressurser gjennom bortfall av oppgaver og lavere kvalitet på leveransene, sier forhandlingslederne Rune Rudberg og Tom Skyrud. I tillegg har BFO påpekt en mengde andre forhold, herunder tidsperspektiv, omstillingsregnskap og tiltak for å beholde personell.

- Arbeidsgruppene i Hær 2012 får frem de prinsipielle problemstillingene, både fordeler og ulemper. Det er mye ærlighet og klar tale og det gjør det lett å finne gode løsninger, sa Robert Mood, generalinspektør i Hæren i en samtale med BFO.

- Arbeidsgruppene avdekker hva som er mulig, eksempelvis innen tekniske styrings-system. En forankring i Hovedavtalen og organisasjonene er også grunnleggende, fortsatte Mood. Han mener Hær 2012 gjør den kommende omorganiseringen gripbar

for ansvarlig leder og benyttet samtidig muligheten til å berømme de som deltar i arbeidet.

- Ja, Hæren er bestemann i klassen, det er det ingen tvil om. Men for helheten i Forsvaret hadde samtidighet vært å foretrekke, sier Rune Rudberg i en kommentar.

BFO møter leder YS og leder YS Stat

Fra venstre leder BFO Eivind R Solberg, YS leder Tore Eugen Kvalheim, YS Stats leder Pål Arnesen, WEB-journalist BFO Inger P Holager og Spesialrådgiver Kristine Sandvik.

Leder BFO, Eivind R Solberg tok kontakt med YS leder Tore Eugen Kvalheim og leder YS Stat Pål Arnesen i den hensikt å følge opp resolusjonen fra YS representantskap i juni.;

"YS beklager at Stortinget ikke maktet å forene seg i et bredt forsvarspolitisk forlik i behandlingen av Stortingsproposisjon 48, Langtidsproposisjonen for Forsvaret 2009-2012. Forsvaret har en spesiell stilling i samfunnet. De ansatte i Forsvaret har over tid båret store belastninger i form av kontinuerlig nedbemanning og omstilling. Med de utfordringer Forsvaret har med å rekruttere og beholde personell, ser YS det som avgjørende at den kommende omstillingen i Forsvaret gjennomføres i henhold til gjeldende lov og avtaleverk i arbeidslivet. YS mener at politiske gevinster og økonomiske hensyn må vike for en omstillingsprosess der nødvendig tid og ressurser stilles til rådighet. De ansattes grunnleggende rettigheter til medbestemmelse og ivaretagelse må gis prioritet i videreutviklingen av Forsvaret. YS mener at dette vil være avgjørende for å etablere et godt Forsvar med nødvendig kompetanse og evne til å ivareta nasjonens sikkerhetsbehov."

Leder BFO tok opp forholdet rundt politiske tidsfrister og stor fare for at lov- og avtaleverk ikke følges. Han var også sterkt opptatt av at tiltak iverksettes for å beholde kompetanse. Det er uakseptabelt at man kan risikere å flytte personell før det bygningsmessige er på plass på nytt sted. Et siste tema omhandlet særaldersgrensen og behovet for at denne videreføres for befall i Forsvaret.

YS leder Tore Eugen Kvalheim er klar på at lov- og avtaleverk skal følges ved all

omstilling og henviste til regjeringens nye Ledelsesplattform, som skal deles ut til alle ledere og mellomledere i offentlig sektor. Der er medvirkning og medbestemmelse gitt betydelig plass. Han var mer forsiktig med uttalelsene når det gjaldt særaldersgrensene, i det dette er et pågående arbeid i departementet.

Vi diskuterte forskjellige mulige tilnærminger og YS-lederen sa at vi kanskje skulle be om et møte med statsråden.

Forsvarets Fellesoperative hovedkvarter

Prosjektleder for omstillingen i FOH Ob Bror Myrvang.

BFO har vært på FOHK 3 ganger så langt i år. Fokus har vært omstillingen og de utfordringer avdelingen har med store vakanser, personell som går ut i permisjon eller sier opp. BFO er redd kompetanse verdt millioner av kroner allerede er tapt. Personellet ved FOHK sliter med motivasjon og et ekstremt arbeidspress, omstillingen gjør det ikke enklere.

7. juni deltok BFO på et møte hvor vi ble enige om hvordan man skulle organisere arbeidet. 24. september deltok vi på styringsgruppemøte nr 4. Her deltok også Generaløyntant Harald Sunde (tiltredende sjef FOH). Generalen ga en kort presentasjon av seg selv og hvordan han ville drive prosessen videre. Han var krystallklar på at hans oppdrag var å lede oppbygningen av det nye Forsvarets operative hovedkvarter og at Viseadmiral Jan Reksten er sjef FOHK. Generalen overlot deretter ledelsen av møte til General Roar Sundseth.

Prosjektleder Bror Myrvang ga oss en statsrapport på hvor langt man var kommet i forberedelsene, før de enkelte arbeidsgruppene gikk gjennom sine delrapporter. Inntrykket jeg satt igjen med er at Forsvarsbygg raser fremover, mens man fortsatt er på planstadiet når det gjelder KKIS. Det må utarbeides en milepælsplan (dreiebok) og kritiske prosesser må samordnes og det bør skje fort.

Forsvarets skolesenter

Forsvarets skolesenter (FSS) startet tidlig i år og jeg vil vel si, med noe galt utgangspunkt. Det var stor missnøye blant mange av våre medlemmer, men det ser ut som om noe, er rettet opp etter at Brigader Geir Kjøsnes ble tilbeordret avdelingen som sjef Stabsskolen.

BFO hadde et innledende møte med brigaderen, før vi fikk en detaljert orientering fra stabssjef Ob Mattis Laudal. Vi har også deltatt på et informasjonsmøte på skolesenteret, hvor hensikten var å dele informasjon og bli enige om veien videre.

Omstillingen tar av

Etter hvert får vi tilbakemelding om at omstillingsarbeidet er kommet i gang hos de andre kapitteleierne (Forsvarssjefens direkte underlagte sjef). Enn så lenge løses utfordringene i FLO på våre møter annenhver uke og det kan være at frekvensen vil øke. Vi deltar i arbeidsgruppen for ny SST-stab fra og med uke 41, vi deltar i omstillingsforum i luftforsvaret som har møter hver onsdag og vi sitter i styringsgruppen for nye FOH. Kontakten opp mot de øvrige vil bli opprettet - BFO begynner å få kontroll med det vi skal ha kontroll på.

FST etablerer et koordineringsforum

Oberstløyntant Arild Stange var initiativtaker til forumet.

Tidlig i uke 38 tok oberstløyntant Arild Stange kontakt med BFO og luftet tanken om et koordineringsforum. FST så behovet for ett felles fora og det var vi helt enige i. Dette fora består av representanter fra de 10 nye stor DIF'ene, FHVO og arbeidstakerorganisasjonene. Det er oberstløyntant Geir Botten, som leder forumet. Forumet tar de beslutninger og avklaringer som er nødvendig for å bringe alle DIFene opp på samme nivå. Et eksempel på hva som behandles er problemet med stillingsvurderingssystem og retningslinjer for utarbeidelse av stillingsbeskrivelser som ikke skulle behandles før sept/okt og de utfordringer det gir. Avgjørelsen var raskest mulig behandling og en uke etter var dokumentene ferdig drøftet og undertegnet. Forumet møtes hver torsdag.

Ingen bomtur for F-16

Å taue et F-16 er i utgangpunktet ingen kompleks operasjon. Men når det ikke er på en flystripe, men en høyst ordinær landevei – type E18 – og hastigheten er så "usupersonisk" som åtte kilometer i timen – og attpåtil med en bomringpassering, ja da har det sine utfordringer.

Neppe hverdagskost med en F-16 på E 18. De 16 kilometerne fra Luftforsvarets skolesenter og inn til Kristiansand sentrum ble tilbaketrukket på to timer – i en hastighet av åtte kilometer i timen. Det hører for øvrig med til historien at jagerflyet slapp å betale bompenger! Legg merke til skiltet til venstre (Foto: Leif A. Westberg/Luftforsvaret)

Stedet var Kristiansand og oppdraget var rekruttering. "Hvorfor ikke plassere en F-16 på torvet i sørlandsbyen for å synliggjøre oss i nærmiljøet", tenkte skolesjef Espen Sanna i sitt stille sinn her en vårdag. Som tenkt, så gjort. Fredag 5. september startet derfor "Operasjon F-16-tauing" de 16 kilometerne fra Luftforsvarets skolesenter Kjevik (LSK) inn til sentrum. Det gikk faktisk smertefritt det hele – både tauingen og passering av bommen – uten mynter og autopassbrikke. Det hører jo med til historien at de kreative sjelene ved LSK hadde et medbrakt hjemmesnekret skilt for gratis passering av F-16!

-Ettersom vi sliter med å rekruttere til flytekniske fag, er dette en utmerket måte å komme i kontakt med folk på, fremhevet en svært så entusiastisk Rune Boye Johansen, kaptein og faggruppelider kampfly ved Luftforsvarets tekniske skole på Kjevik under "stuntet". – Forsvaret må synliggjøre seg der hvor folk ferdes. Rekruttering er noe mer enn kun reklamefilmer på kino, som selvsagt er viktig. Men vi må komme i dialog med folk – det vil si ansikt til ansikt, mente flyelev Erlend Sæterbø Hassel. – Kall det gjerne "trynefaktoren". Derfor er det fint å møte folk på denne måten, så får de vite noe om oss og alle våre unike utdanningsmuligheter!

Som kjent er Forsvaret mer enn "kuler og krutt", og den ikke ukjente musikkmajor Ole Edvard Antonsen, signerte lydbildet i sentrum på sin sedvanlige profesjonelle måte – og med solid ryggdekning av fire gode musikalske hjelpere på flankene. De skapte varme på en ellers småkjølig høstdag sørpå – midt i en by – hvor folket ferdes. Og stoppet! Med andre ord: ingen bomtur for Luftforsvarets skolesenter da de møtte sine naboer i Kristiansand!

Major Ola K. Christensen,
Luftforsvaret

Åpen dag på Sessvoll

Mållrettet rekruttering og markedsføring lå bak da Forsvarets kompetansesenter logistikk(FKL), inviterte til åpen dag den 18. september. Over 1.600 skoleelever ankom leiren med busser, og der sto 30 befalsskoleelever for å ta imot de håpefulle. Logistikken gikk selvfølgelig i orden, og elevene fra Romerike, Østfold, Buskerud, Oppland og Hedmark fikk god og spennende informasjon om hva Forsvaret kan tilby, og på Sessvoll spesielt.

I tillegg til all informasjon, kunne elevene gå innom en rekke stands der de kunne se og prøve noe av materiellet. Noen syntes skyting på blink med paintball gevær var det beste, mens andre syntes hundeskolens demonstrasjon av vakt, og "bombehunder" var mest spennende, men å få se og holde Forsvarets nye håndvåpen MP7, var selvfølgelig svært populært blant gutta. I løpet av dagen fikk også elevene kunnskap om hvordan et trafikkuhell blir taklet av Forsvaret, der innsats fra MP, sanitet og bilberging ble demonstrert. På Anders Ullevålseter var også på plass i leiren. Han hadde med seg sine motorsykler, og viste frem sine kunster da han på ett hjul raste nedover leirgata i godt over 100 km/t! De som stilte opp og deltok på arrangementet, var blant andre Forsvarets hunde-skole, Forsvarets logistikk-skole, Forsvarets transportskole, Forsvarets ABC skole, Forsvarets ammunisjons- og EOD skole og Forsvarets militærpolitivdeling og Forsvarets Sanitet. BFO og Offisersbladet var selvfølgelig på plass også her. Under en samtale med oberst Haagenstad (Stabssjef FKL), var det ingen tvil om at han var svært fornøyd med gjennomføringen. Han la vekt på at en slik åpen dag, er sterkt rekrutterende. Det viser seg nemlig at flere som søker befalsskoler, har fått inspirasjon nettopp fra slike arrangement. Offisersbladet snakket også med "primus motor" for dette arrangementet, Pål Morten Holden, som var meget fornøyd med alt fra planlegging, tilrettelegging, fremmøte og gjennomføring. Dette er mållrettet rekruttering og markedsføring, sa Pål Morten Holden til Offisersbladet. Noe vi må si oss helt enig i. Et flott arrangement – vel gjennomført FKL!

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Våre fullt brukbare Hauk klasse MTBer skrotet!

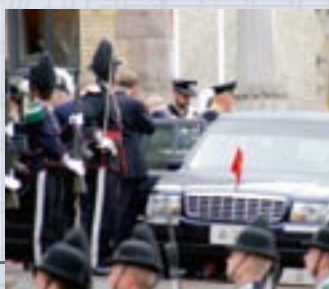
Bergens Tidende slapp nyheten om skrotingen av de seks første MTBene på Norscrap/Askøy. Tre til ligger klare og fullstendig ribbet for dyrt utstyr, på Haakonssvern.

Reaksjonene er svært sterke fra både medlemmer av Forsvarskomiteen og tidligere generalinspektør Kjell-Birger Olsen, som sier til BT at det er tragisk og nitrist. Hauk klassen skulle ha seilt frem til 2015, eller til de nye

Skjold klasse MTBer var operative. Nå er vi helt uten MTBer i en fase før alle Skjold klasse MTbene er levert og operative et sted rundt 2009/2010.

En milliard kroner i oppdatering på slutten av 90-tallet og flere hundre millioner til oppdatering på elektronikk, våpen- og navigasjonssystemer, samt oppgradering av Pingvinmissilene i 2001/2002, er nå å regne som kastet rett i "dass". Ressursmangel er svaret Sjøforsvaret og FLO oppgir. Uansett, så er dette bare nok en tragisk historie fra Forsvaret på grunn av grov underfinansiering fra Storting og Regjering!

RED

Den 2. oktober åpnet H M Kong Harald Stortinget. Både Dronningen og Kronprinsen var ved hans side under Trontalen. Som vanlig sto Forsvarets forskjellige avdelinger oppstilt langs hele Karl Johan, fra Stortinget til Slottet. Et kjølig høstvær sørget også for at Offisersbladets redaktør ikke kunne se at noen av soldatene måtte ned i knestående etter nesten to timer i Oslos hovedgate.

Kommandør Tore Stubberud

BFO hevdet gjennom drøftingen av Forsvarssjefens gjennomføringsdirektiv at det var Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) som ville få det største trykket over tid på omstillingssiden. Nå fikk vi gehør for dette av FLO-personellet, men jeg er langt fra sikker på at øvrige deltakere fikk med seg det vi prøvde å kommunisere. Vi hevdet videre at det er tragisk at politiske myndigheter ikke ser at FRIFLO-prosessen skaper nye og store utfordringer mht økonomi, kompetanse, personell og organisatorisk utvikling. De feilene Forsvarsdepartementet gjorde ved oppstarten i 2001, gjentar seg nå i 2008.

Av Forhandlingsleder Ragnar Dahl

Jeg vil påstå at departementets manglende helhetsoversikt, påfører Forsvaret betydelige utgifter, samtidig som det skaper usikkerhet og bidrar til at personellet vegrer seg for å søke stillinger i FLO. For å avklare disse påståtte utfordringer, tok Offisersbladet kontakt med kommandør Tore Stubberud. Han er P-sjef i FLO og er kjent for å ha meningers mot. Han tar personalansvaret på alvor.

Med kaffekopp i hånden, diskuterer vi på generell basis, de utfordringer vi ser fremover. Mens vi småsnakker, tar jeg meg i å tenke på at P-sjefen er bare kommandør (oberst), han er P-sjef for nærmere 6000 mann – hadde dette vært en operativ stilling ville stillingen bli vektlagt betydelig høyere.

Kommandøren blir engasjert og er opptatt av å fremheve egne medarbeidere og jeg spør om han kan liste opp de oppgaver som er tillagt P-sjefen?

Jeg forvalter på vegne av Sjef FLO stillingsfullmakten og det sentrale partsnivået i FLO. Sjef FLO har også forhandlingsfullmakten for Verkstedsoverenskomsten for Forsvaret (VO/F), så det er en del fokus på personellforvaltning, lønn og tariff. Videre har jeg et ansvar for kompetanseutvikling og rekruttering, hvor vi for tiden har fokus på tiltak for å beholde personell. HMS, ytre miljø, sikkerhet og kvalitetsledelse er også viktige oppgaver som er plassert i personalavdelingen.

Du har en omfattende CV, hvorfor valgte du FLO som arbeidsplass?

FLO er Forsvarets største og mest

komplekse organisasjon, med et mangfold av oppgaver og utfordringer. Dette gjør det utrolig spennende å jobbe her. Det er først nå, etter halvannet år i stillingen, at jeg begynner å få et bilde av helheten. Det imponerer meg hva personellet i FLO har ansvaret for og ikke minst hva de presterer. På den annen side er det et tankekors at mange utenfor FLO, mener mye om logistikken, uten nødvendigvis å ha den store virksomhetsforståelsen.

Vi går en spennende tid i møte i det FLO blir berørt av samtlige tiltak de andre sjefene i Forsvaret er pålagt. Hvilke utfordringer ser du i dette perspektivet?

Uten tvil alt det fører med seg, men det å rekruttere og beholde kompetent personell er svært viktig. FLO har vært i mer eller mindre løpende omstilling siden organisasjonen ble etablert, og nå står vi foran en ny stor omstilling. Vi hevdet at vi burde få tid til å sette organisasjonen, det fikk vi ikke, men vi tar sats og går på en ny runde med de utfordringene dette gir. FLO kan ikke levere for fullt og det blir en utfordring å bremse lojale medarbeidere, som er glad og stolt av FLO's bidrag til at Forsvaret løser sine oppgaver. Dette er en tøff oppgave, tatt lov- og avtaleverk i betraktning.

FLO er ikke i takt med resten av Forsvarets omstilling, hvilke utfordringer gir dette for FLO?

Det er mange aspekter. En utfordring er svak nyrekruttering, hvor en av årsakene er reduserte utdanningskvoter på militære skoler de siste årene. Så har vi konkurransen med det private næringsliv og lønnsnivå ift det sivile på teknisk side. Vi fokuserer på tiltak som kan gi økt rekruttering av lærlinger, økt gripbarhet

for alt personell mht tjeneste i utlandet, motivere de "som er ute i det sivile" til å gjeninntrø til utfordrende stillinger i Forsvaret og ikke minst den interne konkurransen om personell og kompetanse i Forsvaret. Stramme årsverksrammer er en betydelig hemsko i forhold til å kunne tilsette nytt personell.

Hvordan skal dere motivere personell til å søke stillinger i FLO, kan du gi ett eksempel?

Vi må selge inn FLO med utgangspunkt i et godt arbeidsmiljø, interessante oppgaver - kombinert med gode nok vilkår. Et målrettet tiltak var lønnsstillegget for ingeniører, dette har hatt god effekt og var et målrettet tiltak for å styrke kapasiteten innenfor investeringsprosjektene, men vi må ikke stoppe der.

Innføring av ny teknologi som LOS-programmet, skulle gi effekter både personellmessig og økonomisk. Hva er din opplevelse?

Implementeringen av LOS-programmet er krevende og innebærer nye arbeidsprosesser og kan medføre organisasjonsmessige tilpasninger. Kompetanseoppbygning og en betydelig ressursinnsats – er utfordringer som er blitt undervurdert. Konsekvensene er redusert leveringsevne i 2009 og en betydelig merbelastning på personellet. Systemet skulle medføre et redusert personellbehov og gi betydelige innsparingsgevinster, men disse er allerede tatt ut.

Iht FSJ gjennomføringsdirektiv kan det synes som om omstillingen i FLO er dårlig beskrevet. Hvor omfattende blir omstillingen i FLO?

Noen tiltak berører FLO direkte, men vi berøres indirekte av alle tiltak som treffer

andre avdelinger. Den største usikkerheten er konsekvensene av FRIFLO utredningen, som omhandler FLOs framtidige tilknytning og organisering. Utredningen er ikke ferdig og det medfører at FLO - på ny kommer i utakt med omstillingen forøvrig. Som eksempler nevnes utfordringene som følger:

- Innføring av LOS-programmet
- Endringer i FLO som konsekvens av øvrige endringer i Forsvaret
- Evt overføring av RSF til største bruker
- Evt overføring av garnisonsverksteder til GIH/GIL
- Evt etablering av FLO som driftsenhet

En reversering av omstillingen fra tidligere langtidsperioder, som vi opplever nå, vil kreve betydelig tilførsel av personell og økonomi, et eksempel på det er tilbakeføringen av RSF til GIS ved Haakonvern. Dersom noen tror at det er tilstrekkelig med årsverk og personell å hente "tilbake" fra FLO - for å bygge de kapasiteter som etterspørres, er jeg redd de vil bli sørgelig skuffet. Vi har redusert fra 7749 årsverk i 2001, i de avdelinger som ble samlet i FLO, til rundt 5850 i dag – en reduksjon på 1900 årsverk.

Omstillingen vil bli svært ressurskrevende og vil som øvrige aspekter av omstillingen påvirke leveranseevnen. Totaliteten i den omstillingen vi nå er inne i, er kanskje mer omfattende, kompleks og ressurskrevende enn mange forestiller seg, sier en engasjert Tore Stubberud.

Prøver å avrunde, men det er ikke lett - Kommandøren har mye på hjertet. Hvorfor søkte du jobben som P-sjef i FLO?

Det å være personalsjef i FLO med ansvar for 2/5 av Forsvarets personell er tøft og krevende og medfører mange tunge prosesser, men det er nettopp det som gjør det morsomt å gå på jobb hver dag. Jeg begynte tross alt i Forsvaret fordi jeg hadde lyst på utfordringer, og det mangler jeg ikke i denne jobben.

Det er tydelig at jobben engasjerer, utfordringer i kø og likevel ønsker Tore nye utfordringer. Han skal til Afghanistan etter nyttår og jeg spør som et avsluttende spørsmål: Hvorfor vil du som sjømann til Afghanistan?

Først og fremst for å få erfaringen fra reelle operasjoner, og som gammel operativ rykker det jo litt i fortøyningene av og til, men også fordi jeg har hatt og har ansvaret for å beordre personell ut. Det er greit å ta sin tørn selv også, det er noe med å gå foran - som jeg lærte en gang i ungdomsheimevernet - eller var det på SKSK. Det skal bli spennende, men det som opptar meg mest, er hvilken belastning dette blir for de som skal sitte igjen hjemme, avslutter kommandøren.

Oberst Jørn Olsen — vår mann i Beijing

Fra januar 2009 oppretter Norge for første gang en militær lyttepost i Kina når oberst Jørn Olsen rykker inn som forsvarsattache i Beijing. Kinas stormaktsstatus i Asia, ekspanderende forsvar og omleggingen av forsvarspolitikken og en økende kontaktflate med Kina ligger bak opprettelsen av et attachekontor.

Av Tor Husby

-Vi erkjenner at Kina med sine 1,3 milliarder mennesker, politiske og militære fremgang er viktig for utviklingen i Asia. Vesten kan være fallende, mens Østen er på stigende kurs. Derfor satser vi nå langsiktig på Kina. Sjefen for Kinas forsvarsstab har nylig vært i Norge. I år øker det kinesiske forsvarsbudsjettet med over 17 prosent, men i realiteten er det mye større siden enkelte elementer trolig er oppført i andre budsjettposter, sier statssekretær Espen Barth Eide i Forsvarsdepartementet.

I St.prp. 48 fremheves det at Kina allerede er verdens 4. største økonomi og hvis utviklingstakten fortsetter, kan Kina passere USA om få tiår. Derimot kan det ta lengre tid før man eventuelt når igjen USA militært. Det skrives positivt om at kinesisk utenrikspolitikk er ansvarlig, bl.a. når det gjelder å hindre spredning av masseødeleggelsesvapen.

Ekspansjon i 20 år

Ifølge *Defence of Japan 2007*, årboken til det nyopprettede japanske forsvarsdepartementet, har det kinesiske forsvarsbudsjettet ekspandert med tosfifrede

prosentsetter i sammenhengende 20 år. Dette betyr at det fordobler seg hvert 5. år. Japanerne mener at ikke alle utgifter til de militære anskaffelser og forskning og utvikling ligger i budsjettet. Kina anser opprustningen som like viktig som den økonomiske oppbyggingen og den militære moderniseringen av alle våpengrener skyter fart. I fjor skjøt kineserne ned en av sine egne satellitter, noe som viser en avansert rakett-teknologi. Japan bad om en forklaring på om Kina vil bruke rommet til militære formål, men Tokyo fikk aldri svar. Kina har ca 30 interkontinentale raketter, drevet av flytende oksygen, men utvikler nye mobile landbaserte typer og missiler til ubåter.

Statssekretær Barth Eide fremhever at det er spesielt viktig for Norges forsvarsattache å følge den nye retningen i kinesisk forsvarspolitikk. Kina forlater sitt gamle konsept med den store statiske folkehær (på 1,6 millioner mann) og begynner å bygge opp et moderne ekspedisjonsforsvar i stedet. Omstillingen ligner den de vestlige land foretar, men multiplisert med 100! Selv om de kinesiske forsvarsbudsjetter ekspanderer sterkt, trenger det ikke å bli så mye mer forsvar ut av det. Det blir uendelig mye dyrere når kineserne satser på satellittforsvar og

moderne luft- og sjøforsvar. Et viktig spørsmål er hvordan kineserne får kompetansen opp. Kinas satsing på fredsbevarende operasjoner i FN-regi blir et annet viktig element å følge med i. Landet har gått fra null til betydelige bidrag, sier han.

For å dukke ned i *Defence of Japan 2007* igjen opplyser årboken at Kina i fjor deltok i 12 FN-operasjoner med over 1.500 soldater, nær 200 politifolk og 65 militære observatører. De tyngste kontingentene var i Liberia, Sudan, Libanon og Congo. I alt har Kina hatt nær 6.000 mann ute i FN-opdrag. I tillegg har landet vært en aktiv giver av katastrofehjelp. Åtte mann har mistet livet under disse operasjonene.

Oberst Jørn Olsen blir avhengig av å holde nær kontakt med de andre vestlige lands forsvarsattacheer i Beijing, men han skal **ikke** gå på kinesisk kurs. Da får han ikke tid til noe annet. Heller ikke skal han være sideakkreditert til andre land i Asia.

Tungt innslag

-Forsvarsattacheen vil uten tvil bli et tungt innslag i den norske ambassaden i Beijing. Ambassadør Svein Sæther har lenge ønsket en slik styrking av ambassadens kompetanse på dette feltet. Obersten avslutter nå

Oberst Jørn Olsen tiltrer stillingen som forsvarsattache i Beijing etter årsskiftet

et oppdrag på NATO Defence College i Roma og har tidligere jobbet som militær sekretær i Forsvarskomiteen på Stortinget og som forsker ved NUPI. Han har derfor en betydelig sikkerhetspolitisk bakgrunn, opplyser Barth Eide.

Norge og Kina kommer til å ha økende kontakt fremover. På det transportmessige feltet, for å velge ut en sektor, ventes det en spennende utvikling i årene fremover i takt med at nord-øst passasjen nord om Sibir blir isfri. Da går den korteste sjøveien mellom Asia og Europa via Kirkenes.

Kjempespennende utfordring

Kina utvikler seg til det 21. århundres viktigste økonomiske og politiske stormakt. Å få studere denne utviklingen fra innsiden blir en kjempespennende utfordring som jeg ser frem til med ydmyk forventning, sier den nybakte forsvarsattacheen.

Fagmilitære forhold spiller fortsatt en sentral rolle i utformingen av sikkerhetspolitikken, selv om økonomi, energisikkerhet, miljø og klimaforandringer også er viktige faktorer som det skal bli interessant å følge.

Av Nils Gjerstad

Det er fredag, og det er en rolig morgen i den norske leiren Mazar-el-Sharif i Afghanistan. Ifølge Koranen er det helligdag, og de norske ISAF-styrkene respekterer det ved å ha en såkalt "late start" på arbeidsdagen. Hundetjenesten holder til i ytterste ende av den store norske leiren som har fått navnet Camp Nidaros. I denne delen er det både stille og relativt folketomt, som får en til å tenke på absurditeten i at Afghanistan er et av verdens mest krigsrammede land.

Ved hundekennelen bjeffer og gndrer fem hunder; tre av de er schæfere, men de bruker også blandingshunder. De har ikke fått dagens luftetur og hungre etter å forbrenne noen kalorier. Sjelden har hundene kontakt med andre mennesker enn den lille, mystiske gruppen av soldater som utgjør den såkalte Hundetjenesten. De

nye luktene gjør hundene oppspilte, og de gndrer som et koppel ulver.

Myteomspunnet avdeling

Like bortenfor ligger ei brakke som er hovedkvarteret til personalet i Afghanistans mest spesielle avdeling. Hundeførerne Vegar og Amund har plassert seg i hver sin sofa, hvor de inntar en besk morgenkaffe i store krus. Vegar er utsending fra Forsvarets Hundeskole og er gruppeleder på søksgruppa. Han er jevnlig nede i Afghanistan for å ta med nye opptrente hunder fra Hundetjenesten i Norge til Afghanistan. De to utgjør en brorpart av soldatene ved Hundetjenesten i Mazar-el-Sharif. - Rekruttering av personal til Hundetjenesten er ikke den største, kan Amund fortelle. - Treningen er også både ressurs- og tidkrevende. Vi i Hundetjenesten er nok en spesiell rase som holder på med vårt eget, humrer han. Av de andre i leiren blir vi nok også oppfattet som

noen ensomme ulver. Denne tjenesten er ganske forskjellig fra hva de andre soldatene driver med, og de er nok ikke helt inne på hva vi egentlig holder på med. Samtidig har vi en helt spesiell kapasitet. Vårt bidrag er svært viktig, forsikrer han. - Og det blir nok ikke mindre viktig fremover ettersom IED blir et tiltakende problem her nede.

Veibombe-problematikken

Siste året har ikke mindre enn tre norske soldater tatt sin skade av såkalte IED (Improvised Explosive Device), eller veibomber, som det noe mer upresist kalles på norsk. I november nådde det et klimaks, da den norske feltsoldaten, Kristoffer Sørli Jørgensen, ble drept av en sådan. IED er et stadig økende problem på veiene i Afghanistan. Man ser også at de blir utviklet hele tiden, og at metodene også er stadig mer utspekulerte, forteller Vegar. - Nylig har vi sett at Taliban eksempelvis bruker en liten IED til å utløse først med og en større til

NORGES NYE OG REDDENDENDE VÅPEN

Hermine er den første av sitt slag i verden. I løpet av 2008 har Forsvarets hundeskole stått på og trent opp flere som henne, som alle skal brukes i kampen mot den største utfordringen Norge opplever i krigføringen mot Taliban.

å ta ut hjelpemannskap når de ankommer. Da er det godt å ha trente hunder som kan gjennomføre området først.

Hunder i krig

Omtrent siden tidenes morgen har hunder vært brukt i krig.

Tradisjonelt sett har de vært tilknyttet saniteten, og brakt vann og medisiner til skadde soldater. I tillegg har de også fungert som kurerer, med viktige beskjeder rundt halsen. På 1900-tallet har hunder fått mer spesialiserte oppgaver. På Østfronten trente russerne dem opp til å løpe under tyskernes stridsvogner, hvor bomber på ryggen ble detonert. Under Vietnam-krigen var de med i amerikanske patruljer og fungerte som sensorer og speidere ute i felten. Det er først de siste 20-30 årene at hundenes potensiale som mine-lokalisatorer har blitt ordentlig kartlagt. Under oppdragene i Bosnia og Kosovo på 1990-tallet tok man virkelig i bruk hundens fantastiske luktesans

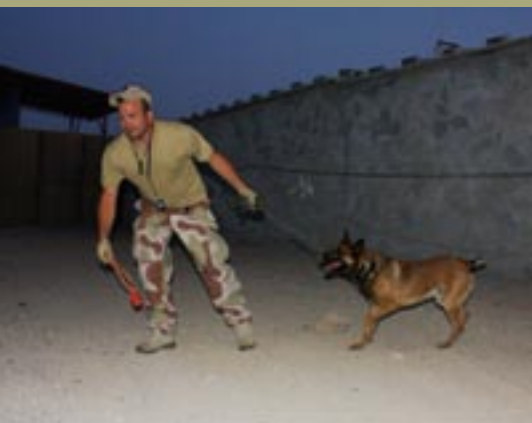
til å oppdage miner og såkalte "booby traps", først og fremst i forbindelse med hus-aksjoner. I Afghanistan er situasjonen og terrenget annerledes, og hundene har blitt trent opp i forhold til det. - Mens et menneske kan kjenne lukter som tilsvarer en kvadratmeter på en fotballbane, så kan hunden dekke hele banen, forteller Vegar, og høres med ett ut som instruktør på Forsvarets Hundeskole, som er hans vanlige jobb. - Det vil i klar tale si at hund har 10.000 ganger bedre luktesans enn mennesket. - Det er noe man kan dra veldig stor nytte av i militære sammenhenger. Mulighetene med hund er mange,

Bruk av IED-hunder er en måte å ta opp kampen mot IED-bombene på. - Dette er noe nytt, og Forsvarets Hundeskole er pionerer innen dette feltet, forteller Vegar. - IED-hunden er en slags kombinasjon av de tidligere "eksplosiv-hund" og "patrulje-hund", med styrker fra begge disse. Det har tatt oss vel ett år og fremavle denne typen.

Så langt har vi vel et par prototyper klare fra Hundeskolen i Norge og fremover kommer det flere. Men vi er ikke mange soldatene som jobber med dette. En IED-hund må vel ses på som et redskap. Prisen for å lage eller frembringe en hund er veldig vanskelig å anslå, men et par/tre hundre tusen kroner må man vel i hvert fall regne med. Det er egentlig ikke så mye i forhold til mye annet militært materiell. Tenk for eksempel på hva en stridsvogn koster!

Lukter seg frem

Vi beveger oss ut av kennelen. Vegar åpner opp et av burene, og ut kommer en logrende tre-år gammel schæfer ut. Hermine er den første av sitt slag, også på verdensbasis. Det har undergått den spesielle treningen med finning av veibomber, og er en prototype av såkalt counter-IED-hund (c-IED). Fra februar i år har den blitt inkorporert sammen med et geværlag i den motoriserte

Hermine på jakt etter veibomber sammen med hundeføreren.

◀ Lek er også en viktig del av et hundeliv.

▶ Hermine og hundefører.

infanteriavdelingen QRF. Jeg og fotografen er spente i det vi trasker ut av kennelen. Vårt mål er en folketom garasje i nærheten, hvor en CV90-stridsvogn står parkert, sammen med en hel del pakket materiell som er stablet langs veggene. Uten at hunden ser det legger Vegar noen biter fra en selvmordsbombervest fra Kabul inne i et metallrør i en stabel.

Nå skal vi se hva lurven er god for!

Hermine går systematisk til verks, med en imponerende effektivitet, og tar garasjen for seg på del for del, idet den nærmer seg stedet. Ved metallrøret pendler halen kjapt frem og tilbake. Den bjeffer bestemt og setter seg ned for å markere stedet. Dagens fangst er funnet, og fornøyd kan Hermine ta imot en kjærkommen kjeks for jobben.

Problemet med hund

- For hundene er dette nærmest en lek, sier Vegar. - Den aner jo ikke hva miner og sprengstoff innebærer. - Men de læres jo opp til å ta jobben seriøst nok. En del av treningen går jo også ut på å få dem til å skjønne at de ikke skal la seg distrahere av andre sterke lukter. Vi forsøkte ut nystekte kyllingvinger under treningen, men den lot

seg ikke vippe av pinnen for det, nikker han fornøyd.

På lik linje med mennesker kan også hunder få såkalt post-traumatisk-stress-syndrom etter å ha vært for lenge i felten. - Vanligvis er mine-hunder i tjeneste i ni år, pluss-minus noen år eller mer, alt etter hvordan man vurderer den. - I Libanon husker jeg at vi hadde en hund som utviklet stygge rasistiske tendenser. Hundene der nede var jo opptrent på en helt annen måte og med en høyere beredskap, i klar tale var de mer innstilt på å angripe folk som de ble trent opp til å være aggressiv mot. Det satte dype spor i noen av bikkjene som utviklet atferden i negativ retning etter tjenesten. Så jo da, hunder kan også få psykiske problemer. Men det er sjelden slik at de får vansker etter at et menneske som har stått dem nær, som en hundefører, dør. En liten stund etter at de skjer vil de nok være litt rådvill og lei seg, men så snart de får en ny hundefører er det hele glemt. - Sånn sett kan man knapt sammenligne hunder og soldater.

Fleksible

Hundene er fleksible og kan settes inn i mange krevende og forskjellige oppgaver, ofte er det bare kreativiteten hos folkene

som står for opplæringen det er opp til.

- Det er også fullt mulig å bruke dem i forhold til å lukte opp selvmordsbombere på gatene, forteller Vegar. - Dette er et område som dessverre har vært lite utforsket. Slikt krever både tid og ressurser. Men det er absolutt et potensiale der. Med all spesialiseringen av hunder i krig har også mottiltakene kommet. - Anti-hundevirksomhet er jo et eget fag som utvikles på lik linje med anti-spionasje. Mot-tiltakene utvikles i takt med at hundene forbedres. De kan Amund fortelle med nervøst blikk. - Men dette kan vi ikke si så mye om siden det er hemmeligstemplede greier. Afghanerne har et problematisk forhold til hundene, Kanskje ikke så rart siden man innen islam regnes som uren etter å ha blitt bitt av en hund. - Man kan saktens lure på om det er hunde-tropper man skulle satt inn mot Taliban, undrer de to soldatene fra Hundetjenesten.

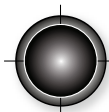
Så returnerer hund og fører til kennelen. Det er tid for bading for Hermine. Man skal ha noen privilegier når man er krigshund.

Anmerkning:

Siden reportasjen ble gjort er hundelaget i Afghanistan flyttet til Meymaneh og er nå en del av PRT (ikke QRF).

En rogalending i Bodø-vinden

Han er rogalending og har ansvar for omlag fem hundre soldater og forsvarsansatte i Bodø. Sigve Bollestad (50) henter energi til jobben her på golfbanen ute i havgapet.

Tekst og foto: Ove Ronny Haraldsen,
presse- og informasjonsoffiser Luftforsvaret

- Vi har vært her flere ganger og spilt rundt midnatt. Om det er fint vær og sol er det som en drøm å gå her på natta, konstaterer obersten tilfreds.

På klare sommernetter svever nemlig midnattsola rødt og lunt over den taggede lofotveggen som skyter opp fra havet i vest. Sola kaster gylne stråler inn over det velfriserte gresset på Myklebostad, som nå er i ferd med å oppgraderes til en 18 hulls bane.

- Bodø er et fint sted å være, selv for en rogalending som er vant til et noe tørrere klima, sier Bollestad med et smil.

Akkurat denne dagen regner det surt og kaldt i hele landsdelen. Bollestad kunne ha ønsket seg en noe bedre Bodø-reklame enn dette. Han vet at folk i sør gjerne kvier seg til å flytte nordover på grunn av været, og beklager at vi ikke tok bildene dagen før. Da spilte de nemlig golf akkurat her - i kortermet skjorte, under en lun og varm nordlandshimmel.

Den ivrige golfspilleren har de siste fem årene vært sjef for Forsvarets logistikkorganisasjon i Bodø. Jobben har vært krevende og bestått av flere slitsomme omstillingsprosjekter. Han forstår derfor godt

frustrasjonen til de ansatte på Jåttå, som opplever at arbeidsplassene nå blir flyttet til Bodø.

- Men som rogalending vil jeg fortelle at jeg trives svært godt her oppe. Bodø er som en storby å regne med alle mulige tilbud. Byen har alt fra kulturhus og festivaler, til badeland, golf, flotte idrettsanlegg og flott natur med suverene muligheter for jakt og fiske. Bodø har et allsidig arbeidsmarked å tilby ektefelle eller partner som følger med på lasset, og gode tilbud til barna, forteller Bollestad.

Obersten har selv tre barn. Eldste datter Vanessa (21) bor i Stavanger, mens Sander (7) og Sindre (13) bor i Bodø. Med begge foreldrene i Forsvaret er barna godt vant til å flytte, og Bollestad har erfart at barna har funnet seg godt til rette på nye steder.

- Jeg håper at flest mulig av de ansatte på Jåttå velger å flytte oppover eller pendle. Om de velger å pendle tror jeg de etter hvert vil oppdage hva som finnes i Bodø og at det går an å trives her oppe, forteller Bollestad.

Rogalendingen kan se tilbake på en lang karriere i Forsvaret. Allerede som 17-åring startet han på teknisk befalskole, etter råd fra faren som hadde vært crew chief på Sola. Bollestad er egentlig odelsgutt på gård på Soma, men bonde skulle det ikke bli av ham.

- Jeg sa fra meg odelen som 16-åring. Jeg kunne selvfølgelig ha laget golfbane, slik de har gjort på nabogården, sier Bollestad spøkfullt, men legger til at han ikke angrer på det valget han gjorde.

Interessen for golf ble startet da Bollestad jobbet på Hill Airforce Base i Utah mellom 1997 og 2000. Bollestad var da forbindelsesoffiser på F-16 jagerfly. Tiden i USA regner obersten som et foreløpig høydepunkt i karrieren. På basen jobbet 17 ulike nasjoner sammen i team.

- Å få lov til å jobbe med så mange ulike nasjonaliteter er skikkelig flott, både på jobb og sosialt. Det å bo i Utah er i seg selv kjempeflott. Delstaten har et fantastisk klima, og vi bodde kun en times kjøring unna flere fantastiske skianlegg og golfbaner. Vi kunne stå på ski i fjellet på dagtid, og spille golf i lavlandet på ettermiddagen, mimrer obersten.

Det er nå åtte år siden Bollestad kom tilbake fra USA og begynte i Bodø. I løpet av den tiden har det vært mang en utfordring å håndtere for den sindige rogalendingen. Kanskje aller best husker han episoden hvor

TV 2 hadde fått tilgang til en video, hvor noen av hans folk sprengte et TV-apparat i lufta. Saken ble kjørt ut på riksdekkende TV, hvor det ble framstilt som at sprengningen hadde skjedd i fylla.

- Dette er vel den verste situasjonen jeg har vært borti, fordi jeg var så uforbredt. Journalisten kjørte meg ganske hardt og stakk mikrofonen opp i ansiktet og stilte det samme spørsmålet om igjen og om igjen: "Hva har du tenkt å gjøre med det personellet som er involvert?".

- Det eneste jeg kunne si var at vi selvfølgelig så alvorlig på dette, men at vi måtte få lov til å undersøke hva som egentlig hadde skjedd. Dette gjentok jeg hver gang, men det ble litt slitsomt, sier Bollestad og sukker.

I etterkant viste det seg at ingen av de involverte var påvirket av alkohol, og at sprengningen var klarert både med brannstasjonen og tårnet på flyplassen.

- Men det er ikke slik vi ønsker å framstå heller, legger han til.

Å stå fram i media er en av flere utfordringer Bollestad står overfor i sitt daglige virke i Bodø. Vi spør hva han mener er hans sterkeste egenskap som leder.

- Jeg føler jeg er flink til å få folk til å jobbe sammen, sier Bollestad og tenker seg litt om.

- En god leder må ha evnen til å lytte og dra ut essensen i det som sies og det som skal gjøres. Du er også avhengig av å ha dyktige folk rundt deg, og det har jeg her i Bodø, forteller Bollestad.

I løpet av 2009 skal at Forsvarets operative hovedkvarter være i drift på Reitan utenfor Bodø. Herfra vil Forsvarets operative ledelse styre og koordinere alle militære operasjoner i Norge og utlandet. Reitan blir et kraftsenter når det gjelder militær ledelse og kommunikasjon med om lag 500 ansatte og svært avanserte kommando og ledelsessystemer. Bollestad tror denne konsentrasjonen av militært kompetanse på ett sted, vil skape et bedre forsvar i fremtiden.

- Du har hovedflystasjonen og du har hovedkvarteret på Reitan like ved. Det gjør at ansatte kan veksle mellom å jobbe på disse stedene. Vi vil få en veldig god kompetanse innenfor Luftforsvaret sine systemer. Slik sett er det perfekt med tanke på langsiktighet. Både for oss som jobber i Forsvaret og for familien, avslutter Bollestad.

Fakta

– RUSSIERNES BO

Ikke alt som verserer i norsk debatt om de russiske bombeflyene er like godt underbygget med fakta. På kort og middels sikt er det liten grunn til alarmisme.

Av John Berg, forsvarsanalytiker

17. august 2007 erklærte daværende president Vladimir Putin at Russland hadde gjenopptatt strategiske patruljeflyvinger med langtrevkende bombefly i internasjonalt luftrom. Virksomheten var da forlengst i gang og det var slett ikke bare langtrevkende bombefly som viste seg frem.

Mens russiske militære kilder påpekte at det var på høy tid å gjenoppta treningsflyvinger, refererte Putin til ytre trusler mot sikkerheten. Samme dag tok 14 bombefly, sammen med tankfly og annen støtte, av fra syv flystasjoner over hele Russland. Analytikerene Alexander Mladenov mener det ble fløyet omtrent 50 tokt denne dagen (ett fly som går på vingene én gang teller som ett tokt, to fly som går opp på oppdrag sammen teller som to tokt osv.) på tilsammen ca. 400 flytimer. Markeringen

falt sammen med Putins besøk på siste dag av anti-terror øvelsen Oppdrag 2007, arrangert i det store øvingsfeltet Tsjerkul i Uralfjellene av SCO (Shanghai Cooperation Organisation) og med deltagelse fra Kina, Kazakstan, Kirgisistan, Uzbekistan, Tadjikistan og vertslandet, skriver Mladenov i Air Forces Monthly april 2008.

Signal

Allerede sommeren 2006 demonstrerte russerne at langtrevkende og middels rekkevidde bombefly var på vingene igjen. På et stort flystevne på Tambov flystasjon, som er treningsbase for de langtrevkende flystyrkene, opptrådte både **Tupolev Tu-160 (NATO-betegnelse Blackjack)** langtrevkende bombefly og **Tu-22M3 Backfire-C** middels rekkevidde bombere. Disse to bombeflytypene, og jager- og angrepsfly av alle typer, deltok i juli 2007 i den store øvelsen Krylo, skriver

den anerkjente analytiker Pjotr Butowski i Combat Aircraft april-mai 2008. De fleste av flytypene opptrådte bl.a. også på et stort flystevne på Monino flystasjon på "Flyvåpnets Dag" 12. august 2007. På "Flyvåpnets Dag" ble også en åtte års moderniseringsplan, angivelig verd 200 milliarder dollar, bekreftet.

Allerede i 2006 var flystyrkene trolig godt inne i et forholdsvis omfattende treningsprogram, selv om det også nå i 2008 ligger tilbake for vestlige treningsprogrammer. De internasjonale flyvingene begynte for alvor sommeren etter. Det første russiske toktet som vakte virkelig oppsikt på amerikansk hold fant sted over Stillehavet en drøy uke før Putins tale, 8. august 2007, da to langtrevkende firemotors Tupolev **Tu-95MS Bear-H** bombefly fløy ut over Stillehavet ikke så forferdelig langt fra den amerikanske basen på øya Guam. En tid verserte det påstander

Tupolev Tu-160 (NATO-betegnelse Blackjack) langtrevkende bombefly.

Langtrevkende firemotors Tupolev Tu-95MS Bear-H bombefly.

Tu-22M3 Backfire-C middels rekkevidde bombefly.

MIBEFly

om at de hadde fløyet nær basen, men amerikanerne påpekte at de hadde vært nesten 500 km unna (305 miles). Amerikanske jagere gikk ikke på vingene.

Allerede tre uker tidligere hadde imidlertid to Bear-H fløyet langs norskekysten til britiske nærluftrom. Da dette gjentok seg 17. august, dagen da Putin avga sin erklæring, satte britene for første gang inn sine nye Eurofighter Typhoon F2 jagere i avskjæringen, fra flystasjonen Coningsbury i Lincolnshire.

Globalt

Det samlede bildet på dette tidspunktet kan kompletteres med to tokt, begge med Bear-H; ett 22. november 2007 utenfor Alaskas Stillehavskyst og ett 9. februar 2008 fra Kamsjatkahalvøya og langs Japans Stillehavskyst i nesten hele landets lengde, og så tilbake samme vei.

Signalet var tydelig: Putin erklærte at flyvingene fra nå av ville foregå over farvann med "aktiv skipstrafikk" av økonomisk betydning for Russland. Men det lå nok mer i det. Vel er USA eneste gjenværende supermakt og Russland bare en stormakt blant flere. Men Russland er eneste stormakt som i likhet med USA har reell global kapasitet; som raskt kan projisere konvensjonell luftmakt over hele verden. Generalmajor Pavel Androsov ved 37. Luftarmé (se nedenfor) har spilt ned betydningen av flyvingene men har også brukt uttrykkene "tilstedeværelse i de mest sensitive deler av verden" og "situasjonskontroll i forskjellige områder i verden", i følge Mladenov.

Venezuela

Det er i denne sammenhengen vi kan se deployeringen av to Blackjack til Venezuela i begynnelsen av september. Antydninger om at anti-ubåt fly kan bli stasjonert der, dreier seg imidlertid om andre flytyper; trolig primært firemotors **Iljushin Il-38 May** som ligner en del på våre Orion, og muligens en spesiell strike

kystversjon av Flanker jagerflyet, Sukhoi Su-32FN som oppgis å ha kapasitet mot ubåter. Antallet Su-32FN er imidlertid meget lite og operativ status er tvilsom. Venezuela har som kjent kjøpt en eksportversjon av Flanker, Su-30.

Reaksjoner

Vi bør ikke legge så mye som enkelte gjør i USAs valg av reaksjon på Bear-H-toktene utenfor Alaska 22. november 2007. USA har to flystasjoner i Alaska, Eielson og Elmendorf, begge under Pacific Air Forces. På Eielson har de stasjonert F-16 jagere, rett nok hovedsakelig tilknyttet de store og meget avanserte Red Flag Alaska øvelsene der forøvrig svenskene har deltatt med sine Gripen jagere. På Elmendorf har de traveren fra avskjæringene av sovjetiske fly i siste del av den kalde krigen, F-15C, og den splitter nye superjageren F-22. Det var to F-22 som ble sendt på vingene for å innsisere de russiske Bear-H'ene.

Men her skal man ikke trekke forhastede slutninger om amerikansk markeringsbehov. Alle USAs F-15C var nemlig på dette tidspunkt satt på bakken grunnet et havari med flytypen. De kunne gå på vingene i spesielle situasjoner, men det var ikke unaturlig å sette inn F-22 flyene.

Amerikanerne sendte forøvrig også opp en E-3 AWACS flyvende radarstasjon og et tankfly. De amerikanske superjagerne møtte russerne utenfor Aleutene. I følge amerikanerne varte nærkontakten bare noen få minutter men russerne synes å ha en annen versjon (se lenger nede).

Toktet langs Japans Stillehavskyst 9. februar 2008 trakk naturlig nok til seg japanske F-15 jagere. En kartskitse som foreligger synes å bekrefte at dette toktet krenket japansk luftrom to steder, både under utgående flyving og på returen. Men det ble aldri noen svær historie ut av dette.

Russisk informasjon

En russisk beskrivelse av et møte i luften

som kan ha vært avskjæringen utenfor Alaska med F-22, tegner et litt annet bilde, i følge Mladenov. En Bear-H skal ha blitt fulgt i 3,5 timer i luftrommet mellom Aleutene, Canada og Alaska. Jagerne fyllte drivstoff i luften fra tankfly flere ganger og tilstedeværelsen av en AWACS i området fikk russerne til å anta at amerikanerne benyttet anledningen til en luftforsvarsøvelse. Generalmajor Androsov har imidlertid sagt at jagerne de møter opptre på en "meget sivilisert og respektfull måte" selv om noen av dem skal ha vært på bare 5 - 8 meters avstand når de har tatt bilder av detaljer på de russiske flyene.

En fundamental forskjell fra Den kalde krigen er at russerne i dag er ganske villige til å gi slik informasjon om virksomheten. Dette ble tydelig allerede kort etter Putins tale. I løpet av 6. september 2007 fløy i alt åtte Bear-H sørover langs norskekysten. De ble innsisert av norske F-16 fra Bodø og deretter av britiske Tornado F3 fra Leuchars i Skottland. Russerne supplerte mediebildet ved å fortelle at flyene deres hadde møtt i alt 20 jagere.

En uke se senere viste russerne frem sitt mest moderne langtrekkende bombefly for første gang på mange år. To super-soniske (evne til å fly hurtigere enn lyden) **Tupolev Tu-160 Blackjack** fløy 15 timers tokt over Nord-Atlanteren. Samme dag var også flere Bear-H, svære og hyperraskе Mig 31 Foxhound jagere og Iljushin Il-78 Midas tankfly ute. Ytterligere en uke senere, vi er kommet til 20. september, fløy to Bear-H rundt Island i en avstand på 70 km. Flyene ble møtt av britiske Tornado F3. Det russiske flyvåpnets talsmann oberst Alexander Drobisjevskij fortalte at returen hadde gått over Nordpolen og at toktene varte 17 timer mens to andre Bear-H var ute i 12 timer denne dagen. Samtidig fløy to middels rekkevidde Tupolev Tu-22M3 Backfire-C bombefly fem timers tokt over Svartehavet, sa Drobisjevskij.

Russerne har også erklært at bombeflyene er ubevæpnede og at de bare fører

Sukhoi Su-24MR Fencer-E strike fly med betydelig evne til elektronisk avlytting.

Sukhoi Su-27 Flanker jager.

øvingsmissiler og -bomber for at flymannskapene skal bli fortrolige med å ha slik tung last ombord. Det blir imidlertid jevnlig simulert missilavfyringer. Frem til årsskiftet skal det ha vært ca. 200 øvingsavfyringer, i følge Butowskij. (Se vår art. 13/2008: "Russlands flåteplan - Sevastopol skal forlates" om flåtens Backfire-Cs øvingsskytinger med skarpe sjømåls missiler over Barentshavet.)

USAs Flyvåpen har bemerket at russerne flyr korrekt og profesjonelt, og at de følger internasjonale regler. Totalt sett har flyvingene hittil vært ganske omfattende. Blant øvrige flytyper som har vist seg utenfor norskekysten er **Sukhoi Su-24MR Fencer-E** strike fly med betydelig evne til elektronisk avlytting, Beriev A-50 Mainstay flyvende radarstasjoner (grovt sett tilsvarende AWACS) og Sukhoi Su-27 Flanker jagere; sistnevnte forøvrig etter alt å dømme bevæpnet med skarpe luftkammissiler.

37. Luftarmé

Russerne har i dag tre regimente med ialt 64 Bear-H langtrekkende bombefly. Ett av disse, 184. Garde Reg., er basert på Engels flystasjon sammen med det eneste regimentet med Blackjack langtrekkende bombere, 121. Garde Reg. som for tiden har ialt 15 fly. Det oppsto forøvrig litt typisk pikant skilsmisse spektakkel da Sovjetunionen gikk i oppløsning, fordi en del Blackjack sto på Prylukij flystasjon i Ukraina. Så sent som i 1996 hadde russerne bare fem Blackjack på Engels mens 19 sto på Prylukij uten å ha vært på vingene de siste fire årene.

Dette løste seg på et vis. Ett etter ett blir Blackjack'ene oppgradert ved Kazan flyfabrikker (KAPO) til en standard med evne til å operere med moderne kryssermissiler, muligens også andre typer presisjonsstyrte våpen som satelittstyrte

bomber slik de amerikanske B-1B bombeflyene gjør over Irak og Afghanistan.

Det foreligger også planer om å gjenoppta produksjonen av Blackjack i betydelig oppgradert versjon, ved Kazan. Planen skal være å doble antallet fly innen 2025-30. Første "nye" Blackjack gikk på vingene 28. desember 2007, men dette flyet er for en stor del satt sammen av komponenter som har ligget på lager siden produksjonen stanset da Sovjetunionen nærmet seg sin oppløsning.

De øvrige to av de tre Bear-H regimentene, 182. og 79. Reg., ligger på Ukrainka flystasjon i Fjerne Østen. Også Bear-H oppgraderes. I følge Butowskij foreligger det mangelfulle opplysninger om programmene for oppgradering av de langtrekkende bomberne, men de synes å være konsentrert om å utstyre flyene for å føre det ikke-kjernefysiske kryssermissilet Kh-555, som oppgis å ha en rekkevidde på 3500 km.

Engels flystasjon ligger ved Volga ca. 750 km sørøst for Moskva, og ved flyvninger over Nord-Atlanteren foretas det ofte mellomlandinger på Kolahalvøya. Engels er hovedbase for 22. Garde Tunge Bombeflydivisjon. Divisjonen omfatter, i tillegg til 184. og 121. Reg. på Engels, også to regimente Backfire-C middels rekkevidde bombere, 52. Reg. på Shajkovska flystasjon og 840. Reg. på Soltsij.

De to Bear-H regimentene på Ukrainka i Fjerne Østen tilhører 326. Tunge Bombeflydivisjon som har hovedkvarter på denne flystasjonen. Også denne divisjonen har to regimente Backfire-C, 200. Reg. på Belaja flystasjon og 444. Reg. på Vozdvisjenka.

Både 22. og 326. tunge bombeflydivisjon, med sine tilsammen fire regimente langtrekkende og fire regimente middels rekkevidde bombefly, tilhører 37. Luftarmé, som også har ett regiment Midas tankfly

stasjonert på Ryazan flystasjon. Dagens russere ser ingen problemer med å informere om alt dette.

Flyene

Tupolev Tu-160 Blackjack ligner på USAs vesentlig mindre B-1B men har, i følge amerikanske kilder, bedre aerodynamikk og er mindre synlig på radar. Flyet har fire svære Samara NK-321 turbofan motorer og en teoretisk toppfart som oppgis til Mach 2.05 (2,05 ganger lydens hastighet). Ved Mach 1,5, i mest ideelle høyde og med vanlig våpenlast har Blackjack en oppgitt operasjonsradius på ca. 2.000 km. Blackjack er verdens tyngste kampfly med maks takeoff vekt oppgitt til ca. 275 tonn.

Tupolev Tu-95 Bear-H er egentlig en litt kortere versjon av en videreutvikling av Tu-95, kalt Tu-142. Mens Tu-95 opprinnelig gikk på vingene første gang i 1952, et halvt år etter USAs B-52, ble Bear-H utviklet og satt i produksjon tidlig på 1980-tallet og ble operativ fra 1984. Flyet har fire oppsprittede Samara/Kuznetsov NK-12MA turboprop motorer, toppfart på 925 km/t og operasjonsradius med vanlig våpenlast på ca. 6.400 km. Maks takeoff vekt er ca. 187 tonn.

Tupolev Tu-22Ms Backfire-C har to Samara/Kuznetsov NK-25 turbofan motorer, teoretisk toppfart på Mach 1,88 og overlyds operasjonsradius med vanlig våpenlast på opptil ca. 1.850 km. Maks takeoff vekt er ca. 124 tonn.

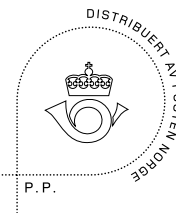
Bergans

OF NORWAY

Leverandøren av bekledning, telt, soveposer, vester og ryggsekker til spesialenheter verden over

**Bergans Fritid AS, Loesmoen
Box 293, 3301 Hokksund
Tlf: 32 25 25 00
Fax: 32 25 25 10
marked@bergans.no
www.bergans.no**

BB-Economique
NORGE

Panasonic anbefaler Windows Vista® Business.

KLAR FOR UTFORDRING! TOUGHBOOK CF-19

Panasonic Toughbook CF-19 kan man stole på når andre datamaskiner har måttet gi tapt. Den unike CF-19 klarer miljøer man ikke trodde var mulige. Sertifisert i henhold til MIL-STD 810F og IP 54 for å motstå støt, vann, og støv. Arbeider helt uten viftekjøling, noe som garanterer at verken skitt

eller fukt trenger inn i maskinen. Med en Panasonic Toughbook reduseres kostnadene ved pc-problematikk til et minimum. Intel® Centrino® prosessortechnologi og høyteftelsesbatterier gir opp til sju timer brukstid uten lading – dette er et betydelig bidrag til effektiv og lønnsom forretningsdrift.

TOUGHBOOK**Panasonic**
ideas for life

Ytterligere informasjon www.toughbook.eu eller tel: 67 91 78 00